

**UCHWAŁA NR L/633/2022
RADY MIEJSKIEJ W GŁOGOWIE MAŁOPOLSKIM**

z dnia 24 lutego 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolskim
na lata 2021-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 roku, poz. 1372 z późn. zm.), oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 roku, poz. 2268 z późn. zm.)

**Rada Miejska
uchwala co następuje:**

§ 1. Ustala się gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski stanowiącą załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Głogowa Małopolskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Głogowie
Małopolskim

Paweł Ślęzak

Załącznik do uchwały Nr L/633/2022

Rady Miejskiej w Głogowie Małopolskim

z dnia 24 lutego 2022 r.

STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE GŁOGÓW MAŁOPOLSKI NA LATA 2021 – 2026

Głogów Małopolski 2021

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Część I Metodologia opracowania Strategii Rozwiązywanie Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski	8
Rozdział I Prawne podstawy opracowania strategii	10
1. Spójność z dokumentami strategicznymi (krajowymi, regionalnymi, lokalnymi)	11
1.1. Dokumenty europejskie	11
1.2. Dokumenty krajowe	13
1.3. Dokumenty regionalne, powiatowe, lokalne	19
Część II Charakterystyka Gminy Głogów Małopolski	20
1. Usytuowanie, podział administracyjny, położenie geograficzne	20
2. Demografia	26
3. Rynek pracy	29
4. Infrastruktura mieszkaniowa	31
5. Ciepłownictwo, telekomunikacja, gazownictwo	33
6. Gospodarka ściekowa	34
7. Gospodarka wodna	35
8. Układ drogowy i komunikacja	35
9. Gospodarka w Gminie	37
Część III Diagnoza problemów społecznych	38
1. Pojęcie problemu społecznego	38
2. Rodzaje problemów społecznych	39
2.1. Ubóstwo	43
2.2. Bezrobocie	45
2.3. Niepełnosprawność	51
2.4. Długotrwała lub ciężka choroba	53
2.5. Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	54
2.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	58

2.7. Uzależnienia	60
2.7.1. Alkoholizm	61
2.7.2. Narkomania	65
2.8. Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	66
2.9. Przemoc	69
2.10. Osoby starsze	73
2.11. Bezdomność	75
3. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	76
3.1. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	77
3.1.1. Świetlice socjoterapeutyczne	81
3.1.2. Klub Integracji Społecznej	83
3.1.3. Zespół Interdyscyplinarny	84
3.1.4. Punkt Konsultacyjny	85
3.1.5. Projekt „Aktywna Rodzina Mocno Się Trzyma”	85
3.2. Gminny Sztab Kryzysowy	86
3.3. Dzienny Dom „Senior – WIGOR” w Budach Głogowskich	87
3.4. Dom Pomocy Społecznej w Budach Głogowskich	90
3.5. Środowiskowy Dom Samopomocy w Wysokiej Głogowskiej	93
3.6. Dom Opieki Medycznej i Seniora Donum Corde w Budach Głogowskich	95
3.7. Zakład Aktywności Zawodowej „Centrum Natura” w Budach Głogowskich	96
3.8. Miejsko – Gminny Dom Kultury w Głogowie Małopolskim	98
3.9. Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Głogowie Małopolskim	104
3.10. Referat Ośrodka Sportu i Rekreacji w Głogowie Małopolskim	104
3.11. Ochrona zdrowia	105
3.12. Komisariat Policji w Głogowie Małopolskim	107
3.13. Placówki Oświatowe	108
3.14. Organizacje pozarządowe i grupy wsparcia	110
Część IV Część programowa	112
1. Metody i techniki badań, analiza wyników badań własnych	112
1.1. Charakterystyka cech społeczno– demograficznych badanych respondentów	113
1.2. Analiza	117
Część V Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Głogów Małopolski	135

1. Misja i wizja	135
2. Analiza SWOT	136
3. Cele główne, cele szczegółowe, działania oraz wskaźniki pomiaru celu	139
4. Realizatorzy i partnerzy	147
5. Środki finansowania	148
6. Monitoring i ewaluacja	148
Podsumowanie	150
Wykaz skrótów	151
Spis tabel	152
Spis wykresów	153
Literatura	156
Aneks – Kwestionariusz ankiety	159

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest to określona koncepcja złożonego działania, polegająca w szczególności na formułowaniu przyszłościowych celów, na wyborze posiadanych zasobów oraz środków, które są niezbędne do realizacji założonych celów. Niezwykle istotnym jest ustalenie odpowiednich kierunków działań, które to należy zrealizować, aby zapewnić wszystkim mieszkańcom Gminy Głogów Małopolski warunków odpowiednich dla rozwoju społecznego a także wzrostu poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym. Należy zauważyć, iż przemiany technologiczne, ekonomiczne czy społeczno- kulturowe, które dokonały się w XX wieku, były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Samo przedstawienie aktualnej koncepcji zagadnienia istoty problemu społecznego charakteryzuje się jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, niezwykle silnie zagrażające i demotywuujące oraz niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów np. dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne i widoczne dolegliwości w życiu zbiorowym, które w sposób jasny i istotny domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są najczęściej: alkoholizm, narkomania, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo - wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów ekonomii społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategie mają przede wszystkim wymiar jakościowy i posiadają silny ładunek aksjologiczny (tzn. są nasycone wartościami moralnymi). Równie ważne są takie ich cechy, jak: efektywność, skuteczność, wykonalność oraz celowość.

Szczególny kontekst społeczny strategii rozwiązywania problemów społecznych dotyczy w szczególności programów pomocy społecznej, profilaktyki, a także wskazują planowane sposoby rozwiązywania bądź minimalizacji negatywnego oddziaływania problemów zdiagnozowanych w danej społeczności. Uwzględniają w szczególności problemy i potrzeby społeczne oraz skalę natężenia tych problemów, pozwalają na znalezienie i wdrożenie rozwiązań służących integracji osób, rodzin przejawiających problemy oraz wpływających na poprawę jakości życia mieszkańców.

Rezultatem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powinno być wywołanie zmiany, czyli rozwiązanie szczególnie dotkliwych problemów społecznych w danej społeczności. Prawidłowa konstrukcja SRPS jako średnioterminowego (niekiedy długoterminowego) dokumentu

planistycznego, powinna opierać się na trzech zasadniczych, podstawowych częściach: diagnostycznej, analitycznej oraz programowej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

W zakresie polityki społecznej, na poziomie gminnego zarządzania strategicznego, najważniejszą rolę wśród planu działania pełni Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Właśnie strategia określa racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, które mają przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych, a także zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Strategia jest podstawą do realizacji trwałych wzorów interwencji społecznych, które mogą być istotne dla poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz przywrócenie ich do integracji ze społecznością lokalną. Istotne znaczenie dla efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie ma diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi dokument, który umożliwi spełnienie powyższych warunków.

Planowana Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, iż rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem skomplikowanym i długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest właśnie strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, które to w szczególności polega na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski na lata 2021 – 2026 odnosi się do problematyki przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz kładzie nacisk na umożliwienie wszystkim mieszkańcom Gminy aktywnego uczestnictwa

w życiu społecznym. Realizacja Strategii obejmuje wieloletni horyzont czasowy tj. lata 2021 – 2026. Wskazanie takiego okresu realizacji celów strategicznych jest uzasadnione ze względu na zachodzące zmiany społeczne, sytuację demograficzną, stan gospodarki oraz utrzymanie spójności

z koncepcją rozwoju Gminy Głogów Małopolski na najbliższe lata. Jest to optymalny okres, na jaki można zaplanować realizację celów strategicznych oraz wprowadzić trwałe i zauważalne zmiany w życiu lokalnej wspólnoty.

Pamiętać należy, iż myślenie i samo działanie strategiczne nie kończy się na samym fakcie opracowania strategii. To dopiero wstęp teoretyczny do podejmowania praktycznych działań i wdrażania dokumentu. Odpowiedzialność za ten proces spoczywa na przedstawicielach administracji samorządowej, instytucjach publicznych, organizacjach pozarządowych i samych mieszkańcach. Skoordynowana współpraca, determinacja i mobilizacja w zakresie realizacji zadań i pozyskiwania finansów na ich realizację stanowi fundament skutecznego wykonania strategii.

CZEŚĆ I

METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE GŁOGÓW MAŁOPOLSKI

Strategie i programy, na podstawie których możliwe jest prowadzenie polityki społecznej, muszą być spójne i odnosić się do przepisów adekwatnych ustaw i dokumentów wyższej rangi.

Od utrzymania zgodności w dużej mierze zależy trafność, celowość i efektywność prowadzonych działań w dłuższej perspektywie czasowej, a co za tym idzie – możliwość pozyskiwania i racjonalność wydatkowania publicznych pieniędzy.

Zachowanie zgodności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z dokumentami wyższej rangi nie może oznaczać przywołania tych aktów jedynie z nazwy jako tzw. podstawy prawnej. Treści zamieszczone w strategii muszą być spójne z założeniami oraz celami opisanymi i wynikającymi z dokumentów wyższej rangi, określającymi zasady rozwiązywania określonych problemów społecznych.

Podstawowe, wielowymiarowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski pozostają tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Gminę Głogów Małopolski do osiągnięcia wytyczonego i wskazanego przez lokalne władze i samych mieszkańców pożądanego jej obrazu w niedalekiej przyszłości.

Sama istotna metodologiczna część opracowania Strategii wynika głównie z treści zapisów zawartych w art. 16 b ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z treścią powołanego zapisu strategia SRPS zawiera:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej,
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny, klarowny i spójny z innymi zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych występującym na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym czy tym najistotniejszym dla mieszkańców Gminy Głogów Małopolskim na poziomie lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz obrane kierunki działań, które to

zostały nakierowanych na swoisty rozwój społeczno- gospodarczy Gminy Głogów Małopolski oraz istotne, czynne wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i samego precyzyjnego wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja całej Gminy w przyszłości pozwala podmiotom realizującym poszczególne zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie coraz to nowych, kompleksowych, istotnych i dostosowanych do potrzeb mieszkańców kompletnych działań.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze np. taktycznym w szczególności wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie tychże istotnych elementów a także bezwarunkowa, merytoryczna spójność wszystkich wskazanych dokumentów pozwala na pełne wykorzystanie całego potencjału Gminy.

Sama Strategia jest materiałem wyjściowym do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Efekty oraz skuteczność wyznaczonych w niej działań będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez Gminę środków finansowych, ale także od skoordynowanej, wykwalifikowanej, aktywnej oraz szerokiej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej oraz partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

ROZDZIAŁ I

PRAWNE PODSTAWY OPRACOWANIA STRATEGII

W tworzeniu strategii rozwiązywania problemów społecznych na poziomie gminy zasadniczą podstawę prawną powinny stanowić Konstytucja RP i ustawy krajowe, które wyznaczają cele i kierunki działań w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych oraz profilaktyce ich występowania.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nakłada na gminę ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy głosi, że do obowiązkowych zadań własnych gminy należy: "opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka".

Dla większości problemów społecznych przyjęte są odrębne ustawy regulujące kluczowe kwestie dotyczące kompetencji podmiotów publicznych i procedur działania w walce z niekorzystnym zjawiskiem, np. przemoc w rodzinie, alkoholizm, narkomania, zatrudnienie (w tym socjalne i osób niepełnosprawnych), wspieranie rodziny i piecza zastępcza.

Wśród głównych ustaw, które powinny zostać uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawa o samorządzie gminnym,
- ustawa o samorządzie powiatowym,
- ustawa o pomocy społecznej,
- ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o ekonomii społecznej* (projekt opiniowany),

- ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawa Prawo oświatowe.

Tworząc niniejszą Strategię w szczególności opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa.

1. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI (KRAJOWYMI, REGIONALNYMI, LOKALNYMI)

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych nie powinna się skupiać wyłącznie na rozwiązywaniu problemów z zakresu polityki społecznej, ale powinna obejmować wszystkie obszary polityki społecznej, wpływające na poprawę warunków życia lokalnej społeczności. W związku z tym dokument strategiczny, opracowany na lata 2021-2026 zakłada spójność z dokumentami wyższego rzędu, wpływającymi na politykę społeczną na poziomie powiatu, województwa, Polski, Unii Europejskiej i w zakresie globalnym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski na lata 2021-2026 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, Kraju, na poziomie Regionalnym oraz Lokalnym.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna obejmować wszystkie obszary polityki społecznej, wpływające na poprawę warunków życia lokalnej społeczności.

1.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski na lata 2021 – 2026, w ujęciu ogólnym jest dokumentem zgodnym z założeniami polityki społecznej UE. Stwarza to możliwości korzystania z funduszy unijnych nakierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych. Polityka społeczna Wspólnoty Europejskiej określana jest przez traktaty i inne dokumenty odnoszące się do zagadnień społecznych.

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,

- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- **„Unia innowacji”** – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy,
- **„Młodzież w drodze”** – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy,
- **„Europejska agenda cyfrowa”** – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego,
- **„Europa efektywnie korzystająca z zasobów”** – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej,
- **„Polityka przemysłowa w erze globalizacji”** – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych,
- **„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”** – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej,
- **„Europejski program walki z ubóstwem”** – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa.

1.2. DOKUMENTY KRAJOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych współdziała również z krajowymi dokumentami, takimi jak:

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju** - która ukazuje główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa, a jej głównym celem jest poprawa jakości życia Polaków. Według Długookresowej Strategii, rozwój Polski powinien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny: w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz w obszarze efektywności i sprawności państwa.
- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030** - która jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Kładzie ona nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych terytoriów, a w szczególności wspomaga rozwój tych obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego lub utraciły funkcje społeczno-gospodarcze. Krajowa Strategia proponuje rozwiązania służące operacjonalizacji celów polityki regionalnej, a wraz z usprawnieniem mechanizmów i narzędzi koordynacji interwencji publicznej, szczególną wagę w systemie realizacji poświęca projektom strategicznym. Założenia strategii dotyczą tworzenia warunków do zapewnienia spójności społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej oraz efektywnego wykorzystania zasobów rozwojowych wszystkich regionów. Istotnym komponentem KSRR jest rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, czyli włączanie tych obszarów, które są słabsze gospodarczo i mniej odporne na zjawiska kryzysowe. Jednocześnie założono wsparcie konkurencyjności regionów i dążenie do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030** - której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:

- 1) Wzrost zatrudnienia,
- 2) Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- 3) Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 4) Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,

5) Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.

➤ **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020** uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki. Program obejmuje pięć następujących osi priorytetowych:

- 1) Osoby młode na rynku pracy,
- 2) Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji,
- 3) Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju,
- 4) Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa,
- 5) Pomoc Techniczna.

➤ **Strategia Demograficzna 2040 (SD)** - to kompleksowe opracowanie, którego założenia odnoszą się do niekorzystnych trendów demograficznych w Polsce. Koncentruje się na obszarze dzietności, ze względu na szczególne znaczenie tej problematyki dla przeciwdziałania starzeniu się społeczeństwa oraz spadkowi liczby ludności

Cel główny Strategii Demograficznej: Wyjście z pułapki niskiej dzietności i zbliżenia się do poziomu dzietności gwarantującego zastępowalność pokoleń.

W Strategii Demograficznej zidentyfikowano wyzwania dla rozwoju demograficznego Polski:

- Przeciwdziałanie obniżaniu standardu życia rodziny wraz z urodzeniem kolejnych dzieci,
- Zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodzin,
- Ułatwianie łączenia pracy z opieką nad dziećmi,
- Podniesienie jakości edukacji,
- Poprawa stanu zdrowia Polaków,
- Zwiększanie kapitału społecznego, w tym wzmacnianie więzi rodzinnych,
- Rozwój infrastruktury i usług przyjaznych rodzinie,
- Efektywniejsze wykorzystanie potencjału samorządów terytorialnych i organizacji sektora obywatelskiego,
- Przeciwdziałanie nierównościom regionalnym,
- Zapewnienie stabilnych, spójnych i efektywnych polityk publicznych

➤ **Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 (SON)** – przewidziana w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, prezentuje kompleksowe, ponadsektorowe podejście, które ma służyć poprawie warunków życia osób z niepełnosprawnościami oraz ich

uczestnictwa w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym. W dokumencie wyznaczono ramy polityki państwa w obszarze niepełnosprawności.

Celem głównym Strategii jest włączenie społeczne i zawodowe osób z niepełnosprawnościami.

Wyznaczono kierunki polityki państwa, które pogrupowano w obszary (priorytety):

- Niezależne życie,
- Dostępność,
- Edukacja,
- Praca,
- Warunki życia i ochrona socjalna,
- Zdrowie,
- Budowanie świadomości,
- Koordynacja.

➤ **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku.** Ekonomia Solidarności Społecznej - KPRES wyznacza kluczowe kierunki polityki publicznej na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Program posiada istotne znaczenie dla realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, gdyż położono w nim szczególny nacisk na zwiększenie efektywności działań na rzecz tworzenia miejsc pracy, reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również rozwój usług społecznych użyteczności publicznej i zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego. Zachowanie zgodności z KPRES i podejmowanie w gminie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej otwiera nowe szanse na zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zwiększa dostępność lepiej zaplanowanych usług społecznych, które będą świadczone bliżej odbiorców. Ponadto, współpraca ta wzmacnia konkurencyjność podmiotów nastawionych na realizowanie celów społecznych.

W KPRES mocno zaakcentowano wpisanie nowych instrumentów i podmiotów w dotychczasowy system wsparcia osób, które z różnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Rozwinięto także wątki dotyczące współpracy między podmiotami ekonomii społecznej oraz biznesem i administracją publiczną. Współdziałanie gminy z podmiotami ekonomii społecznej pozwala na efektywniejszą realizację strategii.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy zaznaczyć, iż na szczeblu krajowym prowadzonych jest szereg działań w ramach, których są realizowane programy, które to obejmują swym działaniem szereg dziedzin życia społecznego, a wśród nich należy wymienić między innymi następujące sfery życia społecznego:

1. Rodzina:

- **Program Rodzina 500 plus** - to nieopodatkowane 500 zł miesięcznie na każde dziecko w rodzinie w wieku do ukończenia 18 roku życia, bez kryterium dochodowego. Program Rodzina 500 plus to systemowe wsparcie polskich rodzin w oparciu o przepisy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.
- **Program „Dobry Start”** - to inwestycja w edukację polskich dzieci. To 300,00 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymują świadczenie bez względu na dochód. To wsparcie dla 4,6 miliona uczniów.
- **Program "Maluch+"** - wspiera rozwój instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 - żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów. Beneficjenci programu mogą otrzymać dofinansowanie do tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki. "Maluch+" jest programem rocznym.
- **Opieka nad dzieckiem w wieku do lat 3.**
- **Karta Dużej Rodziny** – jest to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+. Karta Dużej Rodziny funkcjonuje zarówno w instytucjach publicznych, jak i w prywatnych firmach.
- **Świadczenia rodzinne** - świadczenia rodzinne czyli zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe), świadczenie rodzicielskie, do których prawo nabywa się w sposób określony w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.
- **Fundusz alimentacyjny** - świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
- **Opieka zastępcza nad dzieckiem** - najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka jest rodzina.
- **Program Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej** - program jest adresowany do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, których obowiązkiem jest realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach Programu ze środków finansowych korzystać mogą również podmioty niepubliczne, które realizują zadanie pracy z rodziną lub organizatora rodzinnej pieczy

zastępczej na zlecenie samorządu. Dofinansowaniu w ramach Programu mogą podlegać koszty wynagrodzenia asystentów rodziny oraz koordynatorów pieczy zastępczej.

2. Pomoc społeczna:

- **Program Posilek w szkole i w domu na lata 2019 – 2023** - program zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Takie rozwiązanie daje bowiem większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki, oraz nad procesem ich przygotowywania. Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

3. Seniorzy:

- **Program Opieka 75+** - to program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Jest realizowany przez samorządy i polega na świadczeniu usług opiekuńczych dla seniorów w miejscach zamieszkania.
- **Od wykluczenia do aktywizacji. Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo** - w dniu 5 grudnia 2018 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, podpisał nowy Program pn. „Od wykluczenia do aktywizacji. Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo”. Decyzja ukierunkowania nowego programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na problemy jednostek lub grup osób, w tym rodzin wykluczonych społecznie pozwala na promowanie włączania społecznego, walki z ubóstwem oraz dyskryminacją, zarówno społeczną, jak i zawodową. Stwarza też możliwości na dobre wykorzystanie usług reintegracji społecznej i zawodowej, które uzależnione jest przede wszystkim od poprawnego wykonywania statutowych zadań określonych instytucji.
- **Program Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi** - program ma charakter uzupełniający wobec ustawowych zadań własnych samorządów gmin w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom. Wsparcie finansowe w ramach Programu daje możliwość wzmocnienia działalności podmiotom funkcjonującym

w obszarze pomocy społecznej, które realizują zadania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

- **Program „Od zależności ku samodzielności”** - celem głównym Programu jest umożliwienie osobom z zaburzeniami psychicznymi przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły, której własnym staraniem, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości nie są w stanie samodzielnie pokonać.
- **Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym** - głównym celem Programu jest inspirowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności. Nową kwestią w tym obszarze, której nie uwzględniał dotychczasowy Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności, jest inspirowanie do wdrażania nowych metod pracy z osobami bezdomnymi oraz programów aktywizacji społecznej i zawodowej tych osób.

4. Rynek pracy:

- **Program "Zwiedzaj i Pracuj"** – program ten cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony młodych obywateli RP. Udział w jednym z programów stanowi interesującą alternatywę dla rocznego pobytu, łączącego wypoczynek, poznawanie sposobu życia w innej części globu z możliwością świadczenia pracy w tym państwie.
- **Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030** - dokument ten jest kluczowy dla samorządu województwa, określa trendy rozwoju, cele oraz główne działania zmierzające do ich osiągnięcia w określonym horyzoncie czasowym. Strategia jest drogowskazem dla działań podejmowanych przez władze wojewódzkie na każdej z płaszczyzn zarządzania rozwojem. Jej kierunki przełożą się na zapisy innych dokumentów strategicznych i operacyjnych w regionie, ukierunkują politykę rozwoju władz regionalnych oraz lokalnych interesariuszy procesu rozwoju województwa. Strategia określa również pole współpracy z samorządami zagranicznymi w tym ze strony Słowacji, Ukrainy i obszaru Karpat, gdyż województwo chce być aktywnym uczestnikiem relacji transgranicznych.

1.3. DOKUMENTY REGIONALNE, POWIATOWE I LOKALNE

Szczególnie istotne znaczenie posiadają treści: strategii rozwoju województwa, strategii polityki społecznej województwa, strategii rozwoju powiatu, powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz strategii rozwoju gminy.

Zachowanie spójności pozwoli na zaplanowanie w gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych systematycznych działań, stanowiących o kontynuacji i adekwatnej modyfikacji przedsięwzięć w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów społecznych, z uwzględnieniem specyfiki potrzeb, uwarunkowań demograficznych, ekonomicznych, społecznych i kulturowych regionu.

Zachowanie zgodności strategii rozwiązywania problemów społecznych z dokumentami wyższej rangi nie może oznaczać przywołania tych aktów jedynie z nazwy jako tzw. podstawy prawnej. Należy zadbać o to, aby treści strategii były spójne z przepisami ustaw określającymi zasady rozwiązywania określonych problemów społecznych.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 - dokument ten jest kluczowy dla samorządu województwa, określa trendy rozwoju, cele oraz główne działania zmierzające do ich osiągnięcia w określonym horyzoncie czasowym. Strategia jest drogowskazem dla działań podejmowanych przez władze wojewódzkie na każdej z płaszczyzn zarządzania rozwojem. Jej kierunki przełożą się na zapisy innych dokumentów strategicznych i operacyjnych w regionie, ukierunkują politykę rozwoju władz regionalnych oraz lokalnych interesariuszy procesu rozwoju województwa. Strategia określa również pole współpracy z samorządami zagranicznymi w tym ze strony Słowacji, Ukrainy i obszaru Karpat, gdyż województwo chce być aktywnym uczestnikiem relacji transgranicznych.

Zgodność z Wojewódzkim Programem Pomocy Społecznej na lata 2016 – 2023 – w tymże programie wyznaczono następujące cele:

Cel strategiczny: Zwiększenie efektywności systemu pomocy i integracji w województwie.

Cele operacyjne: Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego w województwie, Wspieranie rodzin w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej, Zwiększenie i rozwój oferty świadczeń pomocy społecznej dla seniorów, Promowanie rozwoju infrastruktury pomocy społecznej, Doskonalenie kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej i podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej.

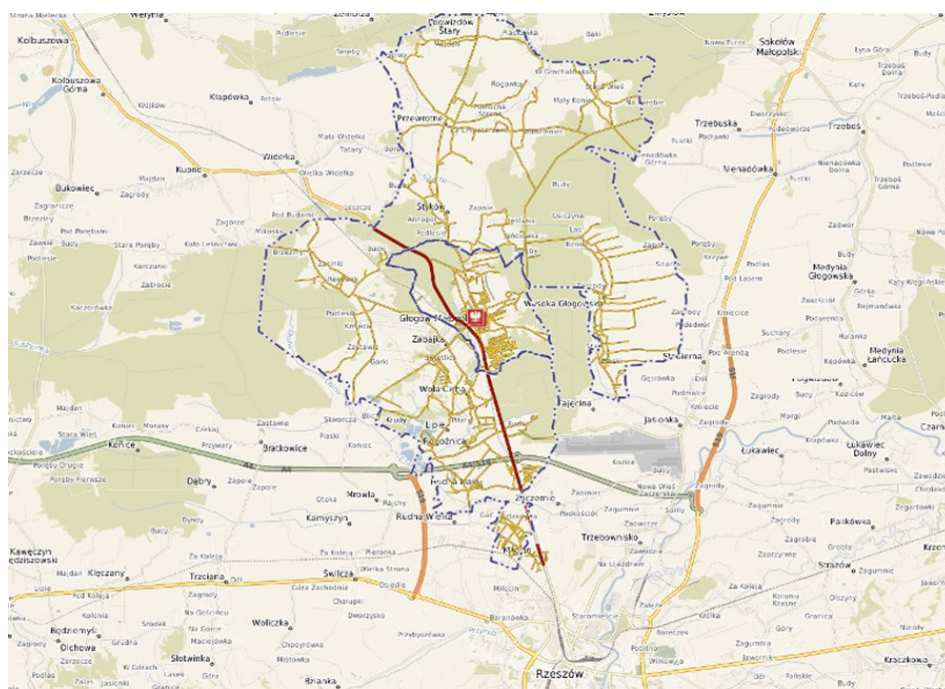
CZĘŚĆ II

CHARAKTERYSTYKA GMINY GŁOGÓW MAŁOPOLSKI

Określenie problemów społecznych danego środowiska lokalnego oraz trafne zaproponowanie sposobów ich rozwiązania w dużej mierze zależy od specyfiki i danych charakteryzujących to środowisko, daje to nam wiedzę również na temat zasobów tegoż środowiska oraz możliwości ich racjonalnego wykorzystania. Aby móc skupić się w dalszej kolejności na diagnozie problemów społecznych Gminy Głogów Małopolski należy w pierwszej kolejności wskazać dane, które w sposób wyczerpujący i kompletny scharakteryzują całą Gminę Głogów Małopolski.

1. USYTUOWANIE, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY, POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Najstarsze ślady osadnictwa odkryte w regionie Głogowa Małopolskiego pochodzą z okresu neolitu, czyli młodszej epoki kamiennej - 4500 - 1800 lat p.n.e. Bardzo intensywnie rozwijało się tu osadnictwo w okresie wpływów rzymskich I - IV w. n.e. Samo Miasto Głogów Małopolski założone zostało przez Krzysztofa Głowę z Nowosielec, herbu Jelita w 1570 r. Przez około dwa wieki miasteczko nosiło nazwę Głowów, po czym w drugiej połowie XVIII przyjęło nazwę Głogów. Po II wojnie światowej, po przyłączeniu do Polski zachodnich terenów Piastowskich w obrębie państwa znalazły się dwa Głogowy. Celem uniknięcia nieporozumień Głogów w woj. rzeszowskim otrzymał określenie Małopolski. Miasto Głogów Małopolski jest siedzibą gminy.

Mapa Gminy Głogów Małopolski

Głogów Małopolski położony jest 12 km od Rzeszowa w kierunku północnym. W połowie drogi między tymi miastami rozciąga się szeroka i torfiasta dolina - koryto Prawisły - dnem której płynie rzeka Czarna. Za korytem Prawisły rozpościera się Kotlina Sandomierska, na której południowej, równinnej części leży Głogów Małopolskim.

Głogów Małopolski usytuowany jest na ilastym podłożu, gleba wokół jest piaszczysta i glinkowa. W pobliżu miasta spotyka się pokłady rudy darniowej, połacie nieprzepuszczalnych łąk oraz urodzajne glinki. W południowej niemal bezleśnej części gminy występują liczne torfowiska oraz pokłady piasku i żwiru. Gmina osłonięta jest od północy, wschodu i zachodu lasami i odznacza się dość łagodnym klimatem z gorącymi latami o niewielkiej ilości opadów oraz niezbyt mroźnymi zimami z cienką pokrywą śnieżną. Krajobraz Kotliny jest dość zróżnicowany. Równinę urozmaicają ciągnące się w kierunkach Płn. - Pdł. niskie pagórki, wydmy piaskowe. Wysokości wydm sięgają często do 10 m. Stoki wydm są stosunkowo strome i stanowią wspaniałe urozmaicenie krajobrazu nizinnego tutejszych lasów. Najlepiej zachowane wydmy występują obecnie na terenach leśnych. Najwyższe wzniesienie znajduje się pomiędzy Zabajką i Budami Głogowskimi i mierzy ono 236 m n.p.m. Monotonię nizinnego krajobrazu urozmaicają również płytkie dolinki rzeczne Szlachcianki, Mrowli, Czarnej i ich dopływów. Rozległe lasy otaczające Głogów urozmaicają również niewielkie stawy oraz zdarzające się gdzieś podmokłe bagna. Największy kompleks stawów znajduje się w Głogowie na rzece Szlachcinie i stanowi on wielką i nie wykorzystaną szansę turystyczną gminy. Obejmuje on dwa baseny oraz trzy stawy rybne.

Głogów Małopolski otoczony był niegdyś pierścieniem lasów, który przerwany został w kierunku południowo-zachodnim, gdzie ulokowały się wsie Zabajka, Wola Cicha, Rogoźnica i Lipie. W kierunku południowo-wschodnim nazywanym Bór oraz północnym gdzie znajdują się wsie Styków, Przewrotne, Hucisko, Pogwizdów Stary rozciągają się połacie masywów leśnych - pozostałości Puszczy Sandomierskiej.

Lasy w gminie Głogów zajmują około 33% jej powierzchni. Kompleksy leśne rozmieszczone są nierównomiernie. Większe obszary zajmują tereny wschodnie i zachodnie oraz centralne gminy. W drzewostanie dominuje sosna z domieszką dębu, graba, jodły, brzozy, olszy, świerka. W lasach otaczających Głogów można odnaleźć wiele pomnikowych okazów drzew takich jak wiekowe dęby i lipy. W dniu 14.06.1996 rok na terenie gminy w otaczających Głogów lasach powstał rezerwat "Bór", mający za zadanie chronić i zachować ekosystem naturalnych lasów Puszczy Sandomierskiej. Powierzchnia rezerwatu wynosi 365,44 ha, natomiast powierzchnia przylegającej do rezerwatu otuliny 392,48 ha. Obszar rezerwatu jest terenem równinnym. Najwyżej położony punkt znajduje się w jego północnej części i mierzy 235 m n.p.m., zaś najniższy ma wysokość 205 m n.p.m. i leży w części południowo - wschodniej. Z gatunków chronionych w głogowskich lasach można spotkać wawrzynka wilczylika widłak jałowcowaty, podkolan biały, barwinek pospolity, bluszcz pospolity oraz liczne gatunki rzadkich porostów. Pełne uroku zakątki

leśne zamieszkują sarny, dziki, borsuki, łasice, kuny, lisy a nawet jelenie. Ponadto można spotkać sowę uszatą, bociana czarnego, myszołowa, krogulca, czy lelka. Wiele ze zwierząt występujących na terenie rezerwatu jest wpisanych do "Polskiej Czerwonej Księgi" gatunków wymierających bądź zagrożonych.

W rezerwacie znajdują się także miejsca pamięci narodowej. W latach 1940 - 1944 hitlerowcy rozstrzelali tu około 300 Polaków i 5000 Żydów. Mogiłę polską stanowią trzy duże groby, betonowy krzyż oraz tablica pamiątkowa. Ludność żydowska pochowana jest w dwóch mogiłach pomiędzy którymi stoi niedawno wzniesiony pomnik zawierający elementy symboliki żydowskiej.

Na terenie rezerwatu zostały wytyczone dwie ścieżki przyrodniczo-edukacyjne: krótsza oznakowana kolorem pomarańczowym i dłuższa oznakowana na czerwono oraz trasy narciarskie i rowerowe. Przez teren rezerwatu prowadzą także szlaki turystyczne żółty z Rzeszowa przez Jasionkę do Głogowa oraz zielony rozpoczynający się przy wejściu do rezerwatu i biegnący przez Przewrotne w kierunku do Kolbuszowej. Na końcu obu ścieżek przyrodniczo - edukacyjnych znajduje się strzelnica myśliwska, której wyposażenie stanowią: sprzęt specjalistyczny do obsługi strzelań, urządzenia rehabilitacyjno-wypoczynkowe, zadaszone palenisko i altanki, bufet w dworku myśliwskim oraz ogólnodostępny telefon. Przy wejściu na strzelnicę stoi kapliczka św. Huberta upamiętniająca 70-lecie powstania Polskiego Związku Łowieckiego, w 1998 roku wzbogacona o dzwon z wrytym herbem PZŁ oraz słowami papieża Jana Pawła II "Dbajcie o naszą ojczyznę przyrodę". Rezerwat "Bór" ze względu na swoje bogactwo przyrodnicze staje się atrakcyjnym miejscem wypoczynku sobotnio-niedzielnego dla pobliskiego Rzeszowa.

W gminie Głogów istnieją również obszary krajobrazu chronionego obejmującego tereny gminy. Są to Mielecko – Kolbuszowsko - Głogowski Obszar Krajobrazu Chronionego i Sokołowsko - Wilczowolski Obszar Krajobrazu Chronionego.

Gmina Głogów Małopolski położona jest w centralnej części województwa podkarpackiego. Administracyjnie gmina należy do powiatu rzeszowskiego, jest to gmina o charakterze miejsko - wiejskim, o powierzchni: 20,90 km². Gminę Głogów Małopolski tworzą jednostki pomocnicze: sołectwa i osiedla. Każde sołectwo i osiedle wspólnie z innymi tworzy wspólnotę samorządową gminy Głogów Małopolski.

W 2020 roku, w granice administracyjne miasta włączono miejscowości: Rogoźnica, Wola Cicha i Zabajka, o łącznym obszarze 717,49 ha, zamieszkane przez 1654 osób. Następnie, w 2021 roku do miasta przyłączono sołectwo Styków, które stało się kolejnym – szóstym osiedlem miasta oraz część północną sołectwa Rudna Mała, tzw. przysiółek Podbór (po północnej stronie autostrady).

Miasto Głogów Małopolski podzielone jest na następujące osiedla i sołectwa:

- **Osiedle Centrum** - to najstarsza, historyczna dzielnica Głogowa Małopolskiego. Składa się z obszernego rynku i otaczających go ulic. To tutaj znajdują się najważniejsze zabytki miasta, takie jak XVIII-wieczny ratusz, dawny szpital dla ubogich, kolumny z figurami Matki Bożej i św. Floriana ufundowane jeszcze przez książąt Lubomirskich, dawnych właścicieli Głogowa Małopolskiego. Historyczna zabudowa, swoim układem urbanistycznym pochodząca z czasów renesansu sąsiaduje z zabudową współczesną, symbolem nieustannego rozwijania się miasta i, co za tym idzie, zwiększania się demograficznego jego ludności. Dlatego można powiedzieć, że obecny Głogów Małopolski to zarazem dziedzictwo historyczne, jak i nowoczesność. Sercem Osiedla Centrum jest rynek, jeden z największych w Polsce, liczący 2,4 hektara. Kiedyś odbywały się na nim targi i jarmarki, zajeżdżały tutaj chłopskie wozy i kupieckie furmanki, rozstawiano stragany i jatki, wypełniając je wszelakimi dobrami. Miejscowi rzemieślnicy, do których należeli m. in. szewcy, tkacze, rzeźnicy, krawcy oferowali wytwarzane w swoich warsztatach towary. Słynna była kiełbasa głogowska, której smak znajdował uznanie we Lwowie, a nawet we Wiedniu. Wielkim wzięciem cieszyły się buty wyrabiane przez głogowskich szewców, które charakteryzowały się wysokimi cholewami. W XVIII w. na całą Rzeczpospolitą słynne były wyroby z tzw. głogowskiego złota, czyli biżuteria wykonana ze stopów metali imitujących prawdziwy kruszec. Produkowano z niego pierścienie i guziki zwane guzami do strojów szlachty polskiej. Dzisiaj głogowski rynek jest miejscem spotkań i wypoczynku. Zieleń, ławki, fontanna, miejsca pamięci w postaci pomników zachęcają do relaksu i spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu.

- **Osiedle Niwa** - jest dowodem dynamicznego rozwoju Głogowa Małopolskiego w przeciągu ostatnich dwudziestu lat. Jeszcze w latach 80. XX w. w związku z dużym zapotrzebowaniem na

tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową rozpoczął się proces wykupowania terenów rolniczych położonych na południe od miasta. Lata 90 to etap planowania, ale również już budowy pierwszych domów. 1 czerwca 1999 r. na prośbę biskupa rzeszowskiego na Osiedlu Niwa, które składało się wówczas zaledwie z kilku domów ustawiono krzyż. W lutym 2000 r. Rada Miejska nadała nazwy 28. wytyczonym tam ulicom. Patronują im bohaterowie narodowi, literaci i osoby zasłużone w historii Głogowa Małopolskiego. W dniu 2 kwietnia 2005 r. zostało wyznaczone miejsce pod budowę kościoła, a już rok później świątynia wraz z plebanią zostały oddane do użytku wiernym. Dzisiaj Osiedle Niwa to dzielnica Głogowa Małopolskiego zabudowana głównie domami jednorodzinnymi, ale w ostatnim czasie powstało tam też kilka bloków wielorodzinnych. Dogodne położenie przy drodze krajowej nr 9 oraz blisko rezerwatu przyrody „Bór” pozwala mieszkańcom Osiedla Niwa żyć w bardzo wygodnych warunkach.

• **Osiedle Rogoźnica** - od 1 stycznia 2020 roku Rogoźnica jest osiedlem Głogowa Małopolskiego. Okolice osiedla są bardzo malownicze. W miejscu, gdzie położone jest osiedle Rogoźnica kiedyś znajdowały się rozległe bagna, trzęsawiska i mokradła, które porośnięte były lasami. Osiedle posiada największe tereny inwestycyjne w gminie tworząc wspólnie z terenami przyległymi Rudnej Małej oraz Woli Cichej Podkarpacki Park Naukowo – Technologiczny Strefa S2 Podwyższonej Aktywności Gospodarczej. Firmy działające w Parku mają możliwość uzyskania ulgi w podatkach i opłatach lokalnych, a także, dzięki włączeniu terenów Parku do Specjalnej Strefy Ekonomicznej „EURO PARK Mielec”, uzyskania ulg w podatku dochodowym - nawet do 70% zainwestowanego kapitału. Nieruchomość znajduje się około 400 metrów od drogi krajowej relacji Barwinek – Rzeszów – Warszawa i ok. 2 km od międzynarodowego lotniska Rzeszów - Jasionka, co stanowi idealne położenie logistyczne dla firm inwestujących w tym regionie Polski.

• **Osiedle Styków** - od 1 stycznia 2021 roku Styków jest osiedlem Głogowa Małopolskiego. Styków położony jest w odległości około 3 km od centrum Głogowa pośród pozostałości Puszczy Sandomierskiej.

• **Osiedla Wola Cicha** - Wola Cicha od 1 stycznia 2020 roku to osiedle Głogowa Małopolskiego, położone równolegle do drogi krajowej nr 9. Swoją nazwę zawdzięcza mieszkańcom, wśród których nie było nigdy waśni.

• **Osiedle Zabajka** - od 1 stycznia 2020 roku Zabajka jest osiedlem Głogowa Małopolskiego. To historyczny proces, skutek wielu stuleci wspólnego trwania obu miejscowości – Głogowa Małopolskiego i Zabajki.

• **Budy Głogowskie** - to dawna wieś puszczańska, która powstała na karczunku leśnym na przełomie XVI i XVII wieku. Niegdyś była własnością królewską i należała do "starostwa bratkowickiego". Zabudowania Bud Głogowskich ciągną się wzdłuż wiejskiej drogi na przestrzeni

kilku kilometrów. W tutejszym krajobrazie dominują piaszczyste wyniosłości i podmokłe obniżenia. Niekiedy spotyka się piaszczyste wały wydmowe. Pośrodku wsi znajduje się XIX wieczny park podworski. W jego obrębie znajduje się szkoła i kościół zbudowany w latach 1948-1951. W parku zachowały się okazy starych, pomnikowych drzew i dawne zabudowania dworskie, spośród których uwagę zwraca stajnia cugowa.

- **Hucisko** - znajduje się w odległości 12 km od centrum Głogowa. Jest to stara puszczańska osada przemysłowa, która powstała w XVII wieku przy hucie szkła. Do dziś są jeszcze pozostałości tradycyjnego budownictwa lasowiackiego. Podczas okupacji niemieckiej Hucisko było dwukrotnie pacyfikowane w odwecie za akcje ruchu oporu, część mieszkańców związała się z ruchem komunistycznym, a część należała do oddziału partyzanckiego GL "Iskra". Za działalność partyzancką hitlerowcy zastrzelili 24 osoby i spalili część zabudowań. Za walkę z wrogiem w 1972 r. wieś odznaczona została Orderem Krzyża Grunwaldu.

- **Lipie** - powstało w wieku XVII i jako wieś królewska wchodziła w skład tzw. starostwa bratkowickiego. W okolicy Lipia zalegają złoża piasków i żwirów, które naniesione zostały przez lodowiec i wody Prawisły. Od lat były one eksploatowane stanowiły bowiem cenny materiał budowlany. Dziś po wybranym kruszywie pozostały wyrobiska wypełnione wodą, które zasadniczo zmieniły krajobraz tej okolicy. Zbiorniki wodne wraz z piaszczystymi plażami są wspaniałym miejscem wypoczynku dla okolicznej ludności, a także ostoją wodnego ptactwa. Ponadto zbiorniki te są zarybione i stanowią doskonałą sposobność do wędkowania.

- **Pogwizdów Stary** - położony jest na krańcu rozległych kompleksów leśnych. Od niedawna wioska posiada skromny, ale własny kościółek. Ma on współczesny kształt, zatem z lekkością wtopił się w architekturę osady. Mimo, że wieś posiada własny kościółek nadal należy do parafii Przewrotne. Najstarsza w Pogwizdowie budowla znajduje się na zachodnim krańcu wsi. Jest to kaplica pochodząca z II połowy XIX wieku - murowana, skromna, można wręcz powiedzieć, że aż uboga. Ukryta jest w gęstwinie bzów, ponad które wyrasta czterospadowy jej dach z wysoką wieżyczką sygnaturki. Spośród budynków wsi uwagę zwraca murowany, parterowy budynek szkoły, wzniesiony w latach 20-tych minionego stulecia. Współcześnie został on rozbudowany i dostosowany do coraz większych potrzeb edukacyjnych.

- **Przewrotne** - znajduje się w odległości 6 km na północ od Głogowa Małopolskiego. Pierwotna nazwa tej osady brzmiała Przewrotna. Jest to stara wieś lasowiacka, która powstała prawdopodobnie już w XV wieku. Podczas okupacji hitlerowskiej w masywach na wschód i północ od Przewrotnego aktywnie działały ugrupowania partyzanckie. Wieś była kilka razy pacyfikowana przez Niemców. Poniosła też największe ofiary wśród wsi dawnego powiatu rzeszowskiego. Zamordowano 111 osób. Przyczyną hitlerowskich represji było zaangażowanie miejscowej ludności w ruch oporu w AK i AL, a także ukrywanie Żydów. W uznaniu zasług w walce z wrogiem

Przewrotne zostało odznaczone w 1972 roku Orderem Krzyża Grunwaldu, natomiast ku czci ofiar faszyzmu wzniesiono we wsi pomnik, który odsłonięto w roku 1966. Przewrotne to duża wieś. Jej zabudowania ulokowały się wzdłuż obniżenia doliny potoku Młynówka i rozciągają się na przestrzeni 6 km.

- **Rudna Mała** i jej losy są nader ciekawe, albowiem w roku 1802 kupił ją, wraz z innymi dobrami klucza głogowskiego, Filip von Sveerts- Spork, dowódca szwadronu kawalerii stacjonującego w Głogowie. Potem przeszła w ręce jego spadkobierców. Od nich to część tej posiadłości - Retyradę nabył Józef Dąbski, który tutaj przybył z Kujaw. Najstynniejszym przedstawicielem tegoż rodu był Stanisław Dąbski, poseł na sejm galicyjski i senator II Rzeczypospolitej. Zmarł on w roku 1941, a wtedy Retyradę i Rudną Małą w spadku otrzymał Stefan Dąbski, który zarządzał nią do reformy rolnej w 1944 roku. Ze świetności tej wsi do czasów nam współczesnych pozostało niewiele - fragmenty parku, który otacza dawny pałacyk, wzniesiony około 1740 roku. Przekształcono go jednak w budynek folwarku i gorzelnię. Obecnie renowacji obiektu podjął się nowy właściciel.

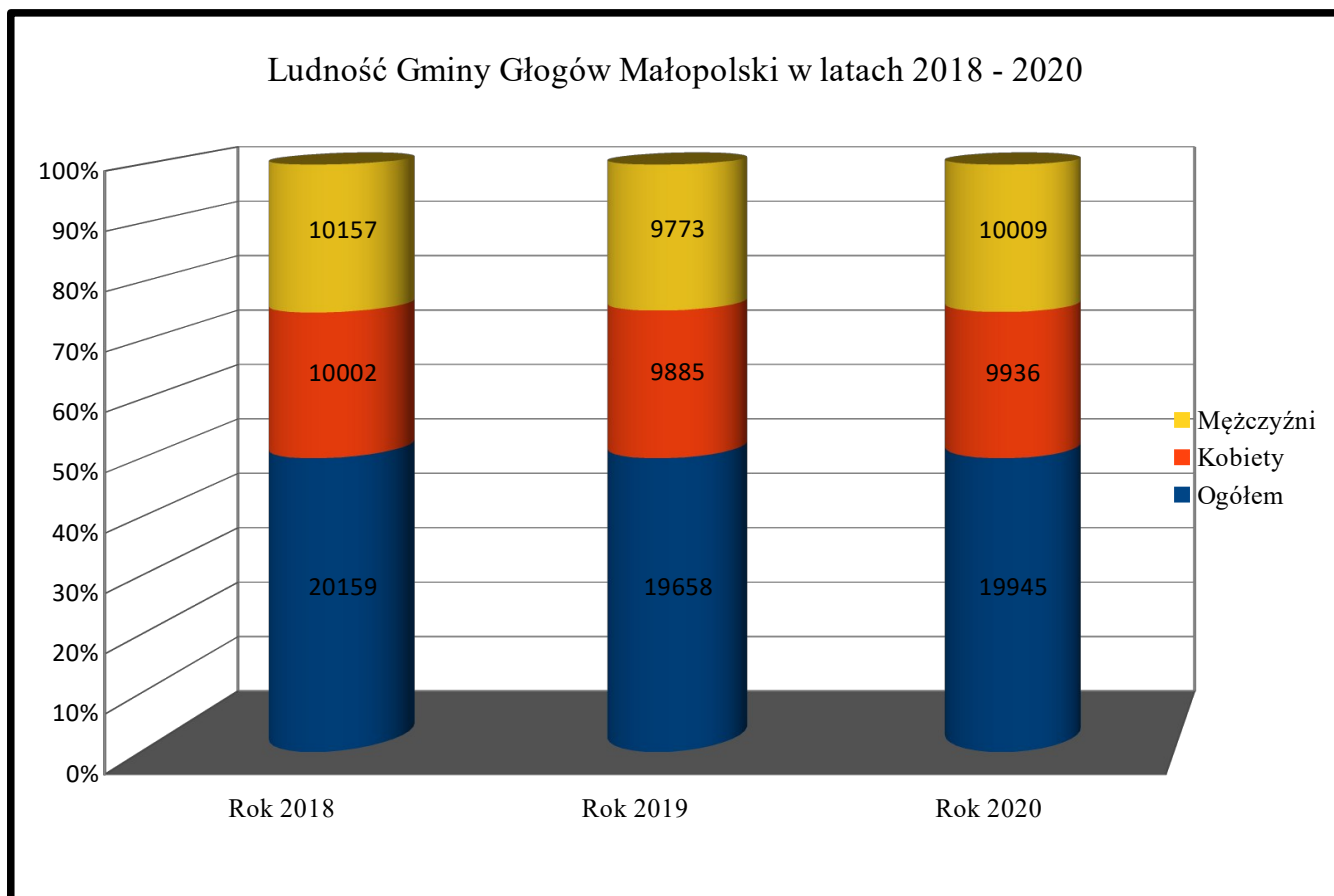
- **Wysoka Głogowska** - położona jest w odległości 5 km na wschód od Głogowa Małopolskiego. Wieś rozciągnęła się wzdłuż płytkiej doliny potoku Suwarka. Po zachodniej stronie doliny ciągnie się kompleks Lasów Głogowskich, w północnym jej krańcu jest kilka stawów zasilanych wodami Suwarki. Natomiast po wschodniej stronie wsi podnosi się charakterystyczna wysoczyzna morenowa, pokryta łąkami pól.

2. DEMOGRAFIA

Potencjał demograficzny – jest to jeden z kluczowych czynników wpływających na rozwój społeczno - gospodarczy gminy. Proces jej przekształceń na przestrzeni lat stanowi wiedzę na temat np.: przyszłościowych potrzeb edukacyjnych, kształtowania się rynku pracy, pozwala również przewidzieć przyszłe zadania, wynikające z zakresu systemu oświaty i pomocy społecznej.

Strukturę demograficzną ludności w Gminie Głogów Małopolski na przestrzeni lat 2018 - 2020 przedstawiają poniższe dane.

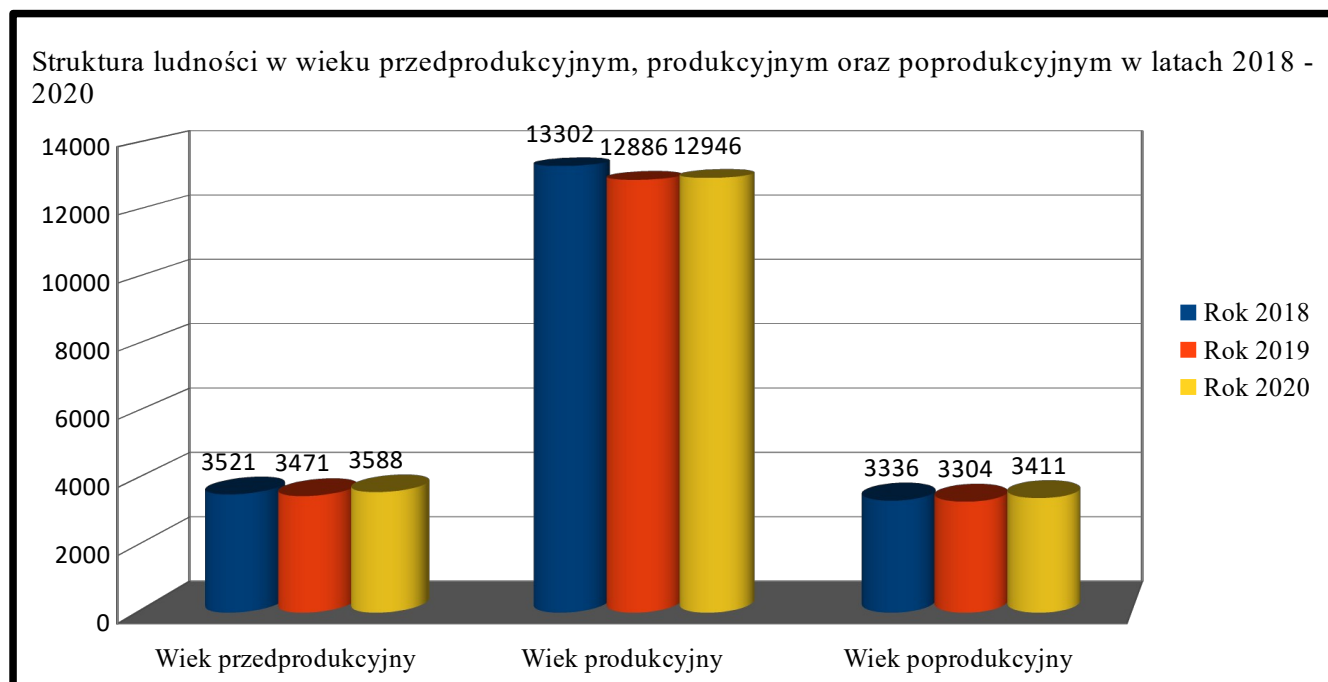
Wykres 1. Ludność Gminy Głogów Małopolski na przestrzeni lat 2018 – 2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych za lata 2018 – 2020.

Jak wynika z powyższego wykresu ludność w Gminie Głogów Małopolski na przestrzeni lat sytuje się na podobnym poziomie, jednak z każdym rokiem zwiększa swoją liczbę.

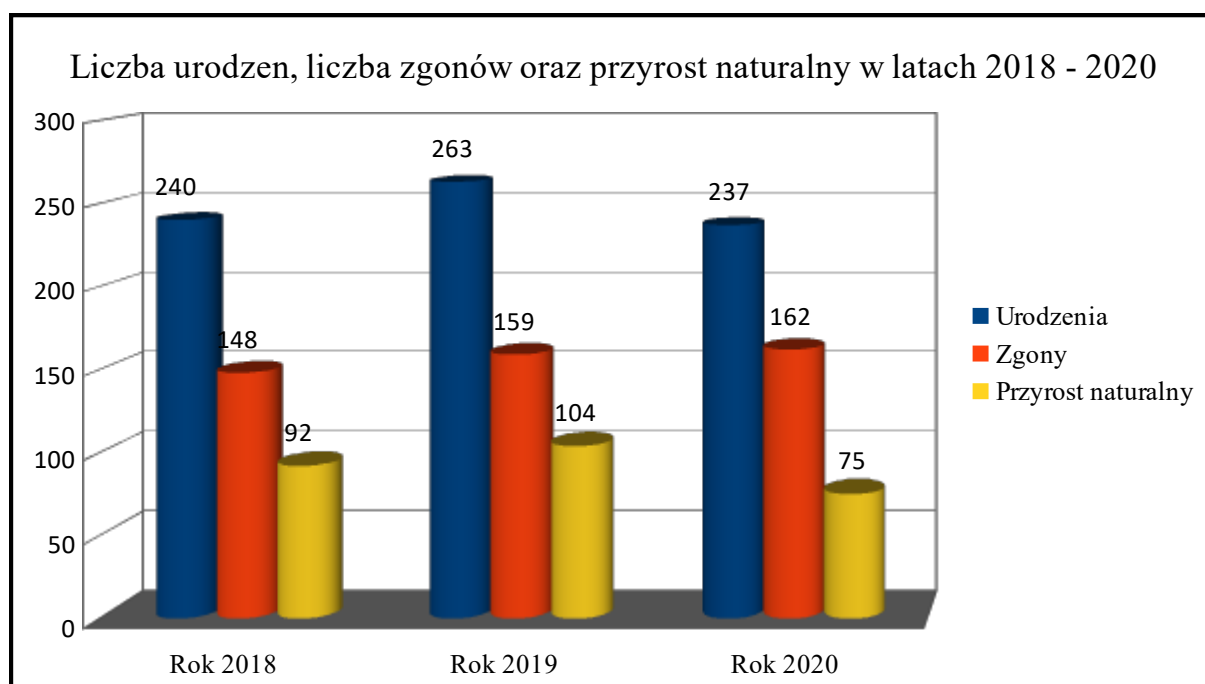
Wykres 2. Struktura ludności według wieku na przestrzeni lat 2018 – 2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych za lata 2018 – 2020.

Jak wynika z informacji, zawartych w powyższym wykresie, prezentującym strukturę ludności w Gminie Głogów Małopolski ze względu na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny oraz poprodukcyjny, jednoznacznie możemy stwierdzić, iż wraz z upływem lat następuje proces starzenia się społeczeństwa i dotyka on także Gminy Głogów Małopolski. Analizując powyższy wykres zawierający zestawienie danych statystycznych z przestrzeni lat 2018 – 2020 zaobserwować można spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym na rzecz wzrostu osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Wykres 3. Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w latach 2018 – 2020 na terenie Gminy Głogów Małopolski.

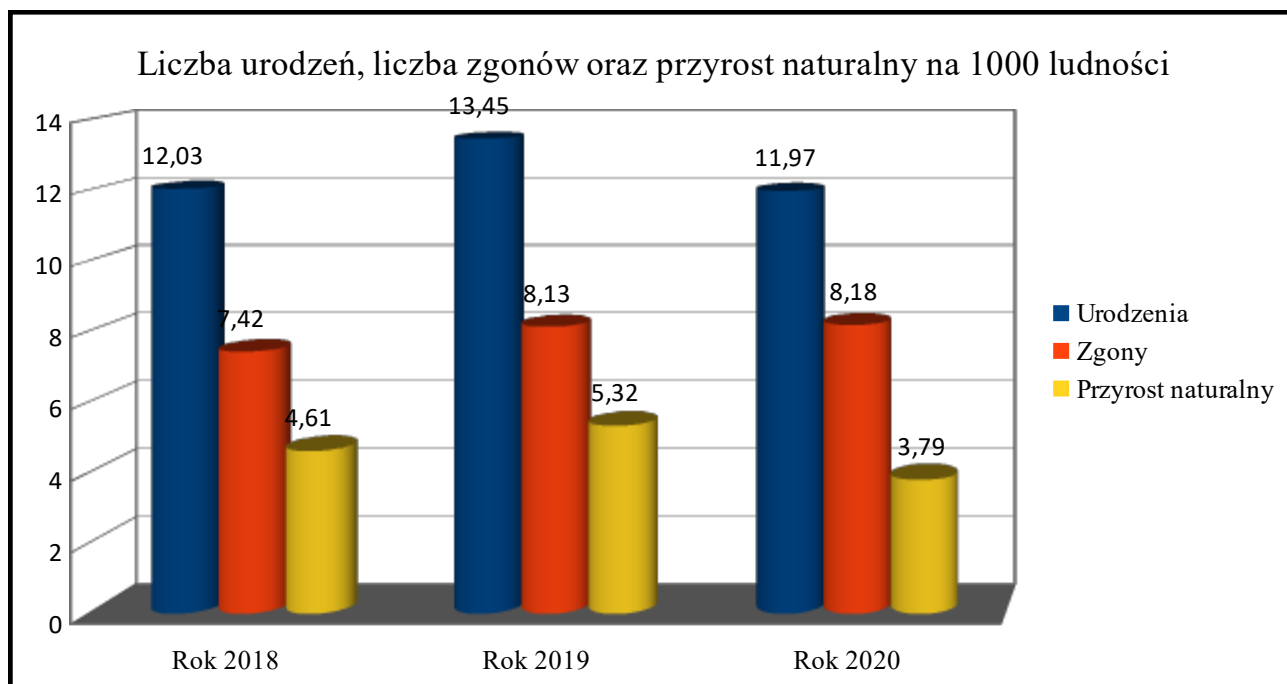

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych za lata 2018 – 2020.

Głogów Małopolski ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 75 w roku 2020. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 3,79 na 1000 mieszkańców Głogowa Małopolskiego. W roku 2018 urodziło się 240 dzieci, w roku 2019 urodziło się 263 a w roku 2020 liczba urodzeń wskazała 237.

Gmina Głogów Małopolski jest jedną z najludniejszych gmin powiatu rzeszowskiego ziemskiego. Według danych Urzędu Miejskiego w Głogowie Małopolskim na 31.12.2021 roku, gmina liczyła 18559 mieszkańców, z czego 50,3% stanowią kobiety, a 49,7% mężczyźni. Gmina stanowi 12,5% powierzchni powiatu, zamieszkuje ją 11,7% ludności powiatu. Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosi 135 osób na km².

Wykres 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego tj. liczba urodzeń, liczba zgonów oraz przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2018 -2020 w Gminie Głogów Małopolski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych za lata 2018 – 2020.

Mieszkańcy Głogowa Małopolskiego zawarli w 2020 roku 33 małżeństw, co odpowiada 3,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa podkarpackiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 0,8 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie mniej od wartości dla kraju. 31,2% mieszkańców Głogowa Małopolskiego jest stanu wolnego, 58,0% żyje w małżeństwie, 1,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,6% to wdowy/wdowcy.

Na poziom liczby ludności w istotny sposób wpływają również migracje. Zarówno na terenie miasta, jak i gminy obserwuje się w ciągu ostatnich lat dodatnie saldo migracji.

W 2020 roku zarejestrowano 205 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 76 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Głogowa Małopolskiego 129. W tym samym roku 4 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 4.

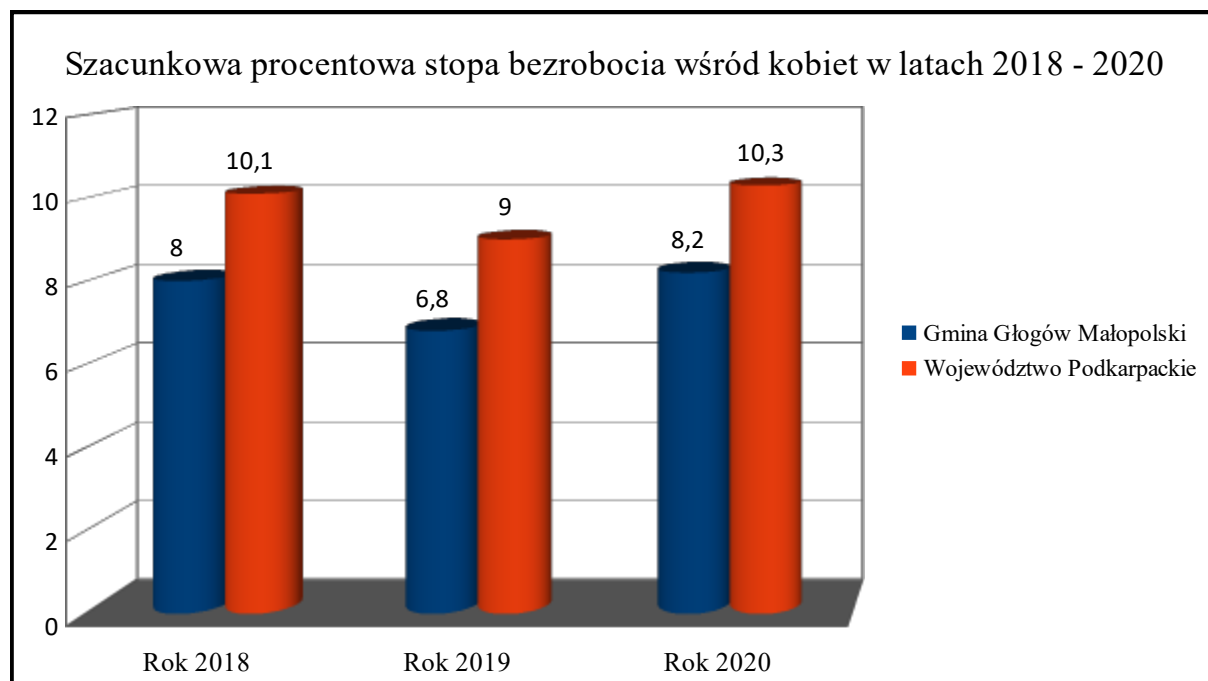
3. RYNEK PRACY

W Głogowie Małopolskim na 1000 mieszkańców pracuje 228 osób. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. 42,2% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 57,8% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w Głogowie Małopolskim wynosiło w 2020 roku 8,1% (8,2 %

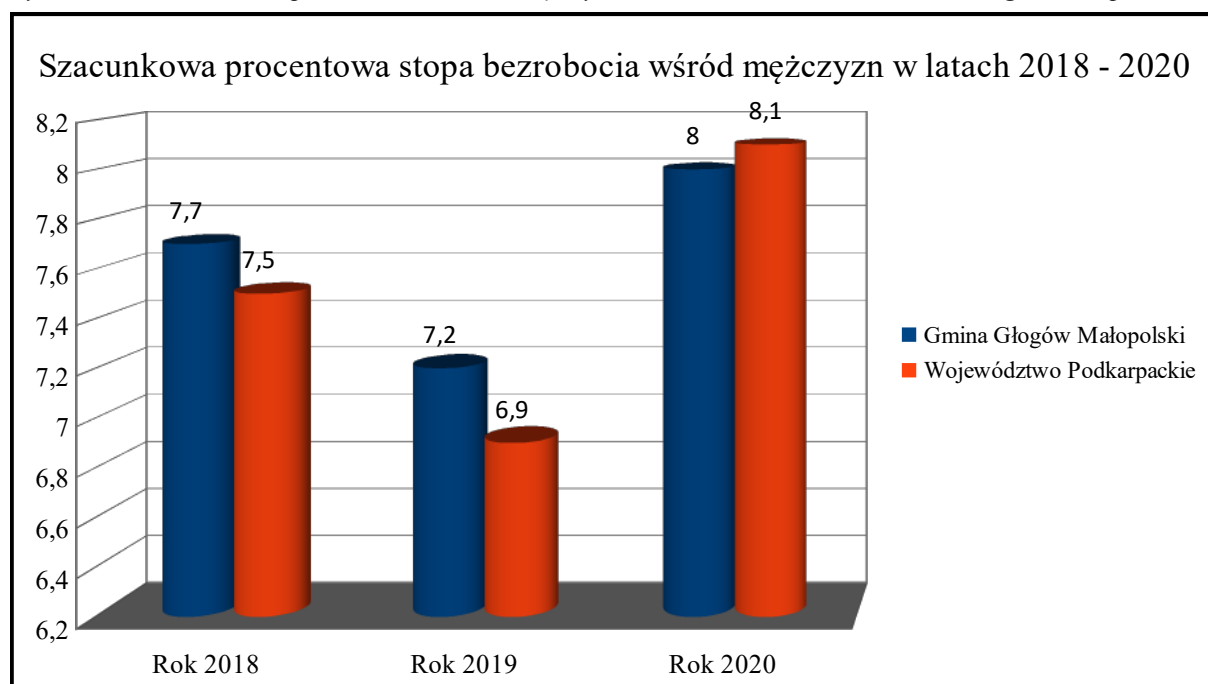
wśród kobiet i 8,0 % wśród mężczyzn). Jest to znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa podkarpackiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

Wykres 5. Szacunkowa stopa bezrobocia wśród kobiet w latach 2018 -2020 w Gminie Głogów Małopolski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych za lata 2018 – 2020.

Wykres 6. Szacunkowa stopa bezrobocia wśród mężczyzn w latach 2018 -2020 w Gminie Głogów Małopolski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych za lata 2018 – 2020.

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Głogowie Małopolskim wynosiło 4 614,22 PLN, co odpowiada 83,50 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Głogowa Małopolskiego 679 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 441 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 238.

45,2% aktywnych zawodowo mieszkańców Głogowa Małopolskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 25,6% w przemyśle i budownictwie, a 14,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

4. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

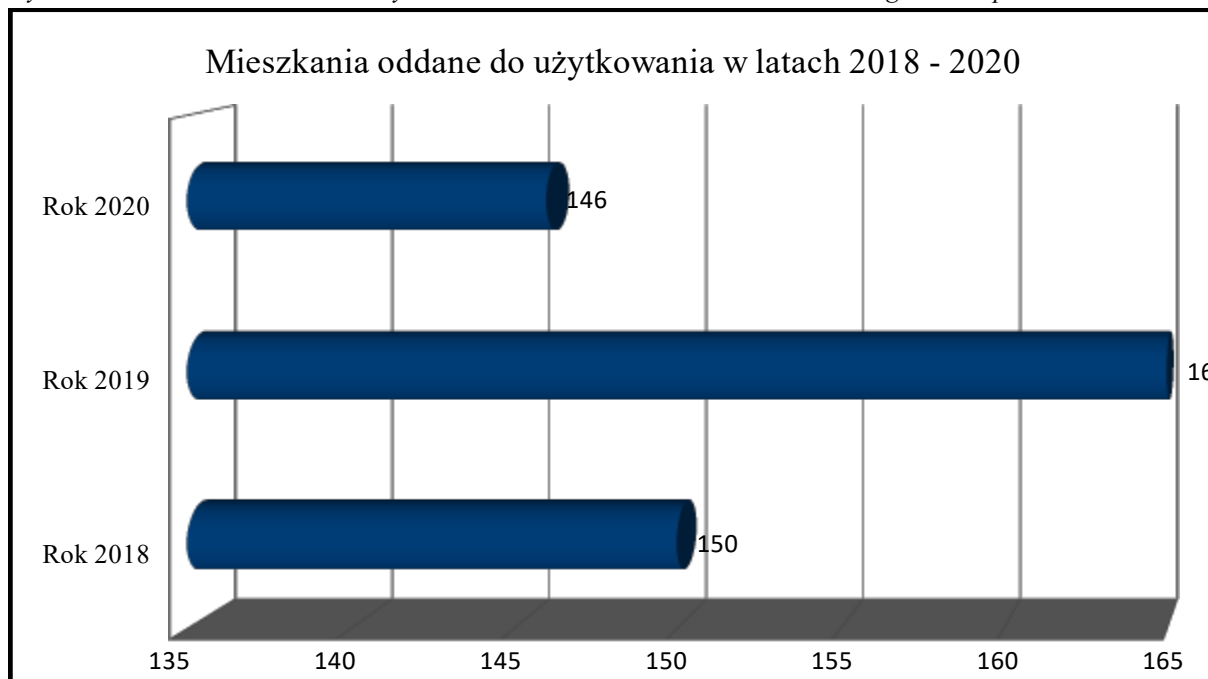
Warunki mieszkaniowe stanowią jeden z głównych elementów kształtujących warunki życia na danym terenie. W 2020 roku w gminie Głogów Małopolski oddano do użytku 146 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 7,32 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Głogów Małopolski to 5 941 nieruchomości.

Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 298 mieszkań. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 76,7% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 23,3% na sprzedaż lub wynajem.

Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Głogów Małopolski to 5,10 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa podkarpackiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce.

Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku w gminie Głogów Małopolski to 130,50 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa podkarpackiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Wykres 7. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2018 -2020 w Gminie Głogów Małopolski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych za lata 2018 – 2020.

65,9% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 34,1% na sprzedaż lub wynajem. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w Głogowie Małopolskim to 4,63 i jest nieznacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa podkarpackiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce.

Wykres 8. Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Głogów Małopolski w latach 2018 – 2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych za lata 2018 – 2020.

5. CIEPŁOWNICTWO, TELEKOMUNIKACJA, GAZOWNICTWO

Gmina Głogów Małopolski nie posiada sieci ciepłowniczej. Na terenie gminy funkcjonują małe, lokalne kotłownie. Generalnie ogrzewanie obiektów oparte jest na bazie rozwiązań indywidualnych, takich jak piece lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania. Najczęściej stosowanym paliwem jest węgiel, drewno, gaz. Na terenie gminy brak jest obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii. Część mieszkańców używa drewna, nie posiadają oni jednak specjalnych pieców przystosowanych do spalania biomasy.

W ciągu kilku ostatnich lat nastąpił znaczny postęp w telefonizacji gminy. Działalność w branży telekomunikacyjnej prowadzą: Orange Polska, Netia S. A. i operator lokalny - Spółdzielnia Telekomunikacyjna „Wist” w miejscowości Łąka oraz w miejscowości Pogwizdów Stary „Telenet Południe” z siedzibą w Mielcu. Na terenie gminy zasięg mają też wszyscy operatorzy telefonii komórkowej. Na terenie miasta Głogów Małopolski działają także dwie sieci internetowe, które swym zasięgiem obejmują miasto oraz okoliczne wsie. Mieszkańcy Głogowa Małopolskiego mogą korzystać z darmowego internetu „Resman”. Przez prawie całą gminę został poprowadzony światłowód przez firmę Enformatic Sp. z o.o.

Gmina Głogów Małopolski jest w 100 % zgazyfikowana. Głogów Małopolski posiada sieć gazową średniego ciśnienia ze stacji redukcyjno - pomiarowej zasilanej wysokoprężnym gazociągiem 150/100 o długości 5230 m jako odgałęzienie gazociągu \varnothing 700 Husów - Sędziszów.

Obecnie stacja ta zasila oprócz Głogowa Małopolskiego również: Wysoką Głogowską, Wolę Cichą, Lipie, Rogoźnicę, Zabajkę, Budy Głogowskie i Styków. Przez teren Gminy Głogów Małopolski przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia m. in.:

- gazociąg o znaczeniu krajowym \varnothing 700 mm relacji Jarosław – Sędziszów,
- gazociąg o znaczeniu krajowym \varnothing 400 mm relacji Jarosław – Sędziszów,
- gazociąg o znaczeniu lokalnym \varnothing 150/100 mm relacji Głogów Młp. - Raniżów,
- gazociąg o znaczeniu lokalnym \varnothing 80 mm relacji Rzeszów – SRP Miłocin.

Przyłącza czynne do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych na terenie gminy to 5186 szt. Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych to 5011 szt. Odbiorcami gazu jest 4 303 gospodarstw domowych.

6. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Istotne znaczenie dla każdej gminy ma sieć kanalizacyjna. Łączna długość sieci kanalizacyjnej w gminie Głogów Młp. Wynosi 187,3 km i liczy 4 715 przyłączy.

Skanalizowane są miejscowości: Głogów Małopolski (kanalizacja ogólnospławna), Wysoka Głogowska, Miłocin, Rudna Mała, Rogoźnica, Lipie, Zabajka, Wola Cicha. Hucisko, Przewrotne.

Gmina Głogów Małopolski została laureatem regionalnej edycji konkursu „Krajowi Liderzy Innowacji i Rozwoju”. W kategorii innowacyjny projekt unijny, gmina została nagrodzona za inwestycję „Budowa kanalizacji w Budach Głogowskich wraz z dostawą i montażem urządzeń do przetwarzania osadów pościekowych metodą ORTWED do oczyszczalni ścieków w Głogowie Małopolskim”.

Gmina zbudowała kanalizację w Budach Głogowskich, natomiast w biologiczno-chemicznej oczyszczalni ścieków w Głogowie Małopolskim zainstalowała zupełnie nowy, a wręcz nowatorski mechanizm. Urządzenie służy do osuszania osadów pościekowych. W efekcie otrzymywane osady ulegają biologicznej degradacji i mogą być ponownie wykorzystane nawozach bez szkody dla zdrowia ludzi i zwierząt.

W Gminie Głogów Małopolski zmodernizowano oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w Zabajce. Innowacyjna inwestycja została dofinansowana przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w kwocie 10,2 mln zł. Całkowity koszt inwestycji opiewa na 21,7 mln zł. Jest to najnowocześniejsza oczyszczalnia ścieków w regionie. Jej innowacyjność polega na zastosowaniu nowoczesnej technologii oczyszczania ścieków – biologicznego reaktora z instalacją membranową. Chodzi o wykorzystanie hemodializy, szczególnie przy oczyszczaniu i uzdatnianiu wody. Nowa technologia oczyszczania ścieków pozwala na osiągnięcie parametrów ścieków oczyszczonych jeszcze bardziej surowszych niż unijne normy w tym zakresie. Projektowany przepływ zmodernizowanej oczyszczalni zwiększył się z 2000 m³/dobę do 5000 m³/dobę. Tą inwestycją zabezpieczony został rozwój gminy na kolejne dziesiątki lat. Inwestycja została wyróżniona w I etapie XX Edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Modernizacja Roku 2015” za inwestycję „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków na terenie aglomeracji Głogów Małopolski”. Gmina otrzymała wyróżnienie w kategorii - inwestor.

7. GOSPODARKA WODNA

Gmina Głogów Małopolski posiada własne ujęcia wody głębinowej. Jest zwodociągowana w 100%. Głównymi źródłami zaopatrzenia w wodę są trzy ujęcia położone na terenie gminy:

1. Ujęcie Budy Głogowskie - Zacinki. Dwie studnie głębinowe wiercone, zasilające następujące miejscowości: Głogów Małopolski, Budy Głogowskie, Wołę Cichą, Janciówkę, Lipie, Rogoźnicę i Zabajkę.
2. Ujęcie Przewrotne. Trzy studnie głębinowe wiercone, zasilające: Przewrotne, Pogwizdów Stary, Hucisko, Styków.
3. Ujęcie Pogwizdów. Trzy studnie głębinowe wiercone, zasilające: Miłocin i Pogwizdów Nowy należące do Rzeszowa, Rudną Małą i wieś Rudna Wielka z gminy Świlcza.

Opisane ujęcia są ze sobą połączone siecią, dzięki czemu mogą wspomagać się wzajemnie w razie potrzeby. Oprócz ujęć podstawowych istnieją dwa źródła rezerwowe w Rogoźnicy i Rudnej Małej, każde złożone z 2 studni głębinowych wierconych, uruchamiane w wypadku niedoboru wody albo awarii ujęcia podstawowego. W czasie długotrwałej suszy w ujęciu głównym w Głogowie Małopolskim, występuje okresowy deficyt wody. Wieś Budy Głogowskie jest wówczas zasilana wodą z ujęcia Widełka w gminie Kolbuszowa.

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej na terenie gminy Głogów Małopolski (rozdzielczej i przesyłowej) to 214,5 km. Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego mieszkania to 5610 szt.

8. UKŁAD DROGOWY I KOMUNIKACJA

Sieć dróg na terenie gminy jest najdłuższa w powiecie rzeszowskim ziemskim. Przez Gminę Głogowa Małopolskiego przebiega droga wojewódzka nr 869, jest to droga lotniskowa łącząca DK9 i DK19 o długości 1,70 km. Najważniejszą drogą przebiegającą przez teren gminy jest droga krajowa nr 9 o długości 11,2 km, relacji Radom - Ilża - Ostrowiec Świętokrzyski - Opatów - Lipnik - Klimontów - Łoniów - Nagnajów - Kolbuszowa - Głogów Małopolski - Rzeszów - Babica - Lutcza - Domaradz - Miejsce Piastowe - Dukla – Barwinek. Jest to znacząca arteria drogowa w skali całego kraju.

Na terenie administrowanym przez gminę znajdują się również drogi powiatowe. Oprócz tego przebiegają drogi gminne, o łącznej długości 65,225 km. Ponadto, miasto Głogów Małopolski liczy 99 ulic, o łącznej długości 43,83 km, z czego: drogi zbiorcze stanowią 7,53 km, drogi lokalne stanowią 33,85 km, drogi dojazdowe stanowią 2,45 km. 75% wszystkich ulic posiada nawierzchnię bitumiczną, 20% tłuczniową, 5% żwirową.

System komunikacji stanowi jeden z podstawowych elementów zagospodarowania układu przestrzennego gminy. Spełnia on w stosunku do niego funkcję usługową, która polega na zaspokojeniu podstawowych potrzeb w zakresie przewozu ludzi i towarów. Gmina Głogów Małopolski, podobnie jak cały powiat rzeszowski ziemski posiada stosunkowo dobrze rozwinięty system połączeń komunikacyjnych.

Przez teren gminy przebiega regionalna linia kolejowa Rzeszów - Kolbuszowa -Tarnobrzeg. Posiada ona istotne znaczenie dla wewnętrznego funkcjonowania powiatu. Stacje kolejowe znajdują się w Miłocinie, Głogowie Małopolskim oraz w Budach Głogowskich. Gmina Głogów Małopolski posiada dogodne połączenia autobusowe z okolicznymi ośrodkami: Rzeszowem, Kolbuszową i Mielcem, umożliwia to Międzygminna Komunikacja Samochodowa (linia 220, 227, 237) oraz Podkarpacka Komunikacja Samochodowa.

Duże znaczenie dla atrakcyjności inwestycyjnej gminy ma lotnisko Rzeszów - Jasionka, oddalone od miasta Głogów Małopolski tylko o 15 min. jazdy samochodem. Lotnisko ma status lotniska międzynarodowego i jest przystosowane do obsługi międzynarodowego ruchu pasażerskiego i towarowego. Lotnisko Rzeszów - Jasionka dysponuje kompleksowym i dobrze wyposażonym terminalem, przed którym znajduje się 650 nieodpłatnych miejsc parkingowych. Warto podkreślić, iż czas dojazdu do lotniska z najdalszych zakątków województwa podkarpackiego zajmuje ok. 2 godzin, a dostępność komunikacyjna jest systematycznie udoskonalana (port lotniczy jest położony w sąsiedztwie autostrady A4 wschód-zachód oraz drogi S19).

9. GOSPODARKA W GMINIE

Pojęcie gospodarki definiowane jest w doktrynie na wielu płaszczyznach. Wyróżnić można podejście przedmiotowe, w myśl którego gospodarka rozumiana jest jako jedna z dziedzin życia społecznego niemożliwa do odseparowania od innych obszarów aktywności, tj. kultury, nauki, oświaty, sportu. Odmiennie gospodarka definiowana jest w ujęciu funkcjonalnym. Zgodnie z nim jest to działalność o wyraźnie określonych zadaniach i celach, w szczególności skierowana na wytworzenie dóbr, świadczeń i usług i zaspokajanie potrzeb społecznych.

Na sytuację na rynku pracy w mieście i gminie duży wpływ ma jego usytuowanie w pobliżu aglomeracji rzeszowskiej. Powiat grodzki jest bowiem głównym centrum rozwoju dla otaczających go terenów, a przede wszystkim ośrodkiem zatrudnienia dla okolicznej ludności, w tym także dla mieszkańców gminy Głogów Małopolski.

Charakterystyczną cechą gminy jest to, że większość zatrudnionych pracuje poza samym Głogowem Młp. Jest to związane w dużej mierze z tym, że wiele dużych firm ma swoje zakłady produkcyjne na terenach gminy, będących już dalekimi przedmieściami Rzeszowa (np. Zelmer,

VIDOK, Dremex, DHL, Raben, DB Schenker, Skanska, Farmakol, KwarcSystem, Wexbud, CjBlok, Polbruk, Poczta Polska, MetaZel, DAGlass, itp.). Sytuacja ta odróżnia gminę Głogów Młp. od innych gmin miejsko - wiejskich, w których ośrodek miejski jest zwykle głównym ośrodkiem zatrudnienia.

W Głogowie Małopolskim w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 000 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 761 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 75 nowych podmiotów, a 28 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Na przestrzeni lat 2009 - 2020 najwięcej (75) podmiotów zarejestrowano w roku 2020, a najmniej (51) w roku 2014. W tym samym okresie najwięcej (56) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (25) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Głogowie Małopolskim najwięcej (99) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, iż najwięcej (957) jest mikro -przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,6% (16) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 23,0% (230) podmiotów, a 75,4% (754) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Głogowie Małopolskim najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25.1%) oraz Budownictwo (17.1%).

CZEŚĆ III

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. POJĘCIE PROBLEMU SPOŁECZNEGO

Definicje problemu społecznego mogą być bardzo różne w zależności od twórcy. Robert Merton - ojciec podejścia obiektywistycznego, funkcjonalista zakładał, że o problemie społecznym nie decydują zwykli ludzie, lecz profesjonaliści. Według niego istotą problemu społecznego jest znacząca, wyraźna rozbieżność między standardami a stanem faktycznym sprawy.

Definiowanie problemu społecznego jest procesem grupowym, zdefiniowanie problemu musi mieć poczucie rozwiązywalności, autorytetu, oraz zorganizowanych wysiłków społeczeństwa i instytucji. Dokonując analizy definicji innych twórców (Glick, Hebding, Maris), można problemem społecznym nazwać takie położenie lub sytuację grupy społecznej, którą znaczna liczba osób uważa za niepożądaną i wymagającą zmiany poprzez mobilizowanie grupy do działania.

Jan Danecki przedstawiając teorie na temat kwestii społecznych określa je jako konkretne problemy społeczne o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia w współdziałania członków danej społeczności. Kwestie społeczne są więc szczególną klasą problemów społecznych. Ich istota wyraża się w blokowaniu zaspokajania podstawowych potrzeb zbiorowości ludzkich, a z ogółu problemów wyróżnia je kilka cech ujmowanych łącznie: ich charakter, zasięg i nasilenie wynikają przede wszystkim ze sposobu urządzenia społeczeństwa tzn. układu stosunków między składającymi się na nie grupami, zasad gospodarowania i podziału dóbr, hierarchii wartości i interesów, które ukierunkowują główne nurty życia społecznego.

W kwestii rozwiązywania problemów społecznych istotne znaczenie ma organizowanie społeczności lokalnej do podejmowania stosownych działań mających na celu zaangażowanie samych obywateli, uruchamianie mechanizmów pomocy dla samopomocy. Proces mobilizowania i wzmocnienia społeczności powinien odbywać się przy wykorzystaniu wszystkich lokalnych zasobów instytucji, organizacji, wolontariuszy, oraz energii członków społeczności lokalnej w celu dokonania i stabilizacji niezbędnych zmian.

Społeczność lokalna jest zbiorowością w której występują silne więzi wynikające ze wspólnoty interesów i potrzeb, a także z poczucia zakorzenienia i przynależności do zamieszkiwanego miejsca. Jest to wysoki kapitał społeczny i ludzki, który może stanowić spoiwo spójności i trwałości lokalnej sieci do rozwiązywania problemów społecznych.

Diagnoza społeczna w węższym znaczeniu to przede wszystkim rozpoznanie zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Badania diagnostyczne są prowadzone przy wykorzystaniu różnych metod, i technik badawczych. Przeprowadzono

badania ilościowe i jakościowe. Technikami badań socjologicznych jakie zastosowano to analiza dokumentów urzędowych i statystycznych, ankiety oraz obserwacja. W diagnozie warunków, poziomu i jakości życia i procesów rozwoju społecznego wykorzystano wskaźniki społeczne. Wskaźniki społeczne to mierniki statystyczne i dane ilościowe z badań służące opisowi i ocenie zjawisk, oraz procesów społecznych, demograficznych i ekonomicznych związanych z warunkami bytu, poziomem i jakością życia danego społeczeństwa, oraz stosowane do oceny procesów rozwoju społecznego. Na podstawie wybranej metody badawczej jaką często stosuje się w badaniach społecznych, a mianowicie sondażu diagnostycznego zastosowana została min. technika ankietowa.

Zdaniem Earla Babbiego badania sondażowe mogą być zastosowane do celów opisowych, wyjaśniających i eksploracyjnych. Są one stosowane głównie w takich projektach badawczych w których jednostkami analizy są pojedynczy ludzie, jak i dobrane grupy reprezentujące populację ogólną w której występują badane zjawiska. Narzędzie jakim był kwestionariusz ankiety posłużył do zbierania informacji w celu dokonywania określonych analiz.

Jak wskazuje Earl Babbie niekiedy właściwe jest dobranie badanej grupy inaczej próby na podstawie własnej wiedzy o badanej populacji oraz celach badań. Ten typ doboru jest nazywany próbą celową. Tak więc przeprowadzono badania na 108 osobowej grupie celowej z alokacją losową z wybranej populacji osób, mieszkańców gminy Głogów Małopolski. Kwestionariusz ankiety zawierał pytania ułożone tematycznie według sytuacji ekonomicznej oraz sytuacji społecznej. Niektóre z pytań w ankiecie zawierały możliwość udzielenia kilku odpowiedzi.

Po przeprowadzeniu badań opracowane zestawienia statystyczne z uzyskanymi wynikami badań zostały zaprezentowane w dalszej części strategii.

2. RODZAJE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Rodzaje problemów społecznych czy ich podział może być uzależniony od wielu czynników lub pewnych okoliczności danej jednostki czy grupy społecznej. A Nowak w swojej pozycji książkowej wymienia następujące rodzaje problemu społecznego:

- **Jawny problem społeczny** występuje wówczas, gdy pewne zjawisko jest postrzegane przez ogół społeczeństwa podobnie negatywnie. Potrzeba rozwiązania takiego problemu jest również powszechnie uznawana i akceptowana. Problemy zaliczające się do tej grupy mają bardzo szeroki zasięg. Wśród jawnych problemów społecznych można zauważyć między innymi problemy dezorganizacji społecznej oraz zachowania odbiegające od wzorów

społecznych tj. przestępczość młodocianych, alkoholizm, narkomania, patologia życia seksualnego.

- **Ukryty problem społeczny** występuje wówczas, gdy pewne zjawisko przez jakiś okres czasu, nie było dostrzegane przez społeczeństwo jako społeczne zło.

Bardzo często stereotypy panujące w społeczeństwie powodują bagatelizowanie problemów ukrytych. Za przykład problemu ukrytego może służyć chociażby przemoc wobec dzieci. Można przypuszczać, że ludzie łatwiej dostrzegają takie problemy jak alkoholizm, narkomania czy przestępczość. Tak więc problem społeczny jest spostrzegany w sposób obiektywny lub subiektywny. W przypadku ukrytych problemów społecznych ich trafne rozeznanie wymaga systematycznej i kontrolowanej obserwacji życia społecznego, w czym pomagają badania socjologiczne. Jeśli jednak problem społeczny jest jawny, badania socjologiczne mogą pełnić kluczową rolę w bliższym określeniu charakteru problemu a co za tym idzie w rozwiązaniu problemu. Socjologowie E. Rubington oraz M.S. Weinberg wyróżniają siedem sposobów ujmowania problemów społecznych:

Pierwszy sposób - opierał się na koncepcji patologii społecznej, gdzie rozmaite problemy społeczne interpretowano w kategoriach „zdrowia” i „choroby”, porównując społeczeństwo do ludzkiego organizmu. „Objawy choroby” pojawiały się zwłaszcza tam, gdzie naruszano normy moralne.

Podstawą drugiego sposobu określenia problemu społecznego były teorie dezorganizacji społecznej, która miała występować w trzech podstawowych formach jako:

- brak norm, kiedy nie wiadomo czego się od nas oczekuje,
- kulturowy konflikt dwóch zbiorów norm, gdy spełniając jeden zbiór oczekiwań łamiemy tym samym inny,
- złamanie norm, gdy zachowujemy się zgodnie z oczekiwaniami, ale nie osiągamy żadnych korzyści lub spotykają nas za to kary.

W ramach trzeciej perspektywy określa się problem społeczny jako warunki niezgodne z wartościami i interesami różnych grup, którym udało się upowszechnić świadomość potrzeby podjęcia pewnych działań.

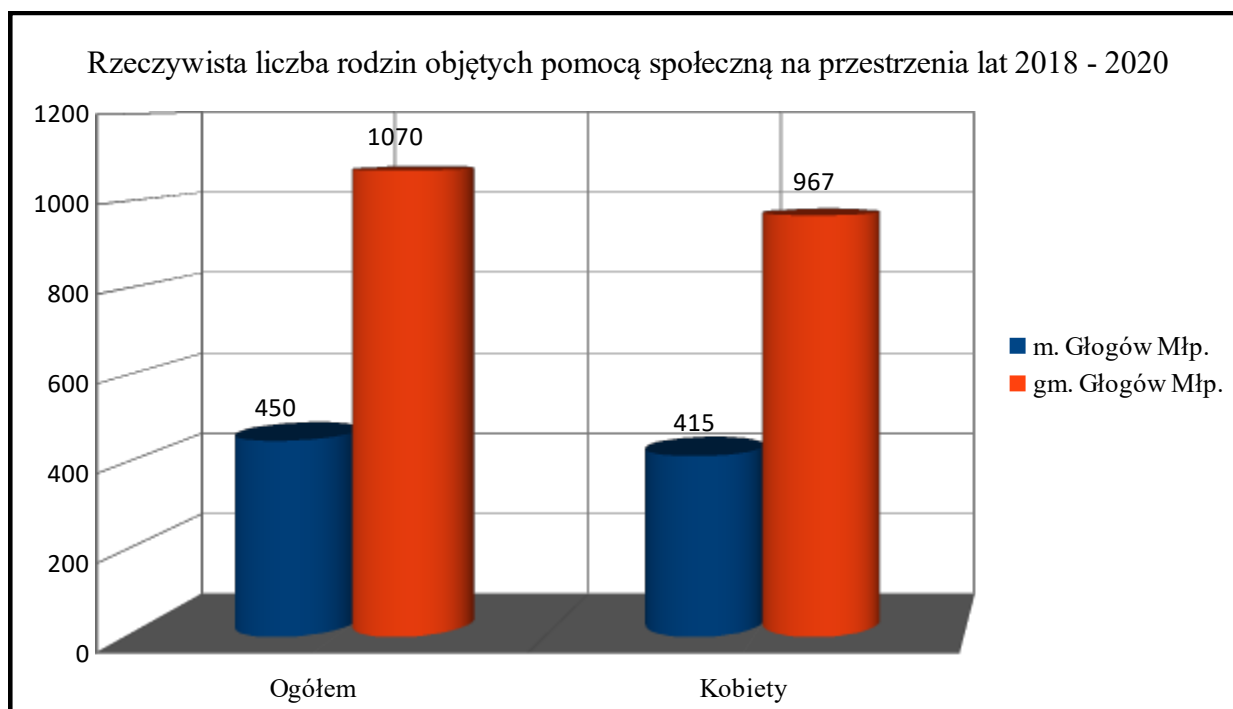
Czwarty punkt widzenia traktuje problem społeczny jako sytuację naruszenia norm, tj. zachowanie dewiacyjne. Zachowania tego typu wyjaśniane są niewłaściwą socjalizacją w ramach grup pierwotnych takich jak rodzina czy grupy rówieśnicze. Kolejna teoria wykorzystuje koncepcję naznaczania, gdzie problem społeczny lub zachowanie dewiacyjne pojawia się wtedy, gdy mamy do czynienia z reakcją instytucji kontroli społecznej takich jak policja, sądy, nauczyciele, rodzice na

naruszenie norm. Perspektywa krytyczna z kolei odwołuje się do koncepcji wyzysku i społeczeństwa klasowego. Są to podstawy specyficznej organizacji społeczeństwa, podtrzymującej dominację jednej z klas społecznych, co jest zasadniczym źródłem występowania problemów społecznych. W ramach ostatniego podejścia uwagę skupia się na sposobach definiowania pewnych rzeczywistych lub domniemyanych sytuacji i procesów jako problemów społecznych. Szczególne znaczenie przypisuje się wzajemnym oddziaływaniom osób, które domagają się zmian i instytucji reagujących na takie żądania. Podsumowując analizę wybranych definicji i podziału problemów społecznych, należy stwierdzić iż jest to termin szeroko rozumiany i trudny do jednoznacznego zdefiniowania.

Opracowując niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Głogów Małopolski w toku diagnozowania problemów społecznych na terenie gminy zostały wyłonione główne problemy społeczne, które w toku prowadzonych badań okazały się dominujące na danym terenie.

Diagnoza problemów społecznych w Gminie Głogów Małopolski została dokonana w oparciu o przeprowadzenie kwestionariusza ankiety a także w oparciu o dane statystyczne, zgromadzone przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim oraz poprzez pozyskane dane statystyczne od takich instytucji jak: Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Oświatowy.

Wykres 9. Rzeczywista liczba rodzin i osób, objętych pomocą społeczną na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Opracowanie na podstawie danych MGOPS w Głogowie Młp. w oparciu o sprawozdania MPiPS za lata 2018 - 2020

Tabela 1. Liczba rodzin ze względu na powód przyznania pomocy w latach 2018-2020

Powody przyznania pomocy na przestrzeni lat 2018 - 2020						
Powody trudnej sytuacji	2018 rok		2019 rok		2020 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	186	433	197	429	183	355
Sieroctwo	0	0	1	3	0	0
Bezdomność	1	1	4	6	4	4
Potrzeba Ochrony Macierzyństwa: wielodzietność	37	205	21	130	18	111
Bezrobocie	141	298	142	327	132	279
Niepelnosprawność	130	305	151	344	159	338
Długotrwała lub ciężka choroba	204	430	214	457	212	386
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	157	421	138	389	131	343
Przemoc w rodzinie	1	4	7	26	5	13
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	15	30	20	39	19	27
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	2	3	0	0	4	7

Trudności w Integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	2	3	0	0	1	5
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie na podstawie danych MGOPS w Głogowie Młp. w oparciu o sprawozdania MPiPS za lata 2018 – 2020

Jak wynika z powyższych danych Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim udzielania pomocy mieszkańcom gminy w szczególności z powodów takich jak: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, uzależnienia oraz z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

2.1. UBÓSTWO

Ubóstwo nie jest zjawiskiem jednorodnym – część osób zaliczana do grupy ubogich nie dysponuje niemal żadnym dochodem i codziennie stara się zaspokoić podstawowe potrzeby, natomiast niektórzy dysponują standardem życia niewiele niższym od gospodarstw o średnich dochodach. Nie jest rzeczą prostą zidentyfikowanie jego przyczyny.

Problem ubóstwa jest obecnie jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Nierówności ekonomiczne doprowadzają do znacznej dysproporcji wśród społeczności naszego kraju. Ubóstwo to nie tylko kwestia niskich dochodów, lecz również niedoborów i niedostatku w zaspokojeniu wielu aspektów życia, takich jak: edukacja, zdrowie, uczestnictwo w kulturze, życiu politycznym czy innych dziedzinach życia codziennego.

Istnieje wiele definicji na określenie problemu ubóstwa. Przytaczając dwie z nich, odnajdujemy ogólny sens samego znaczenia zjawiska jakim jest ubóstwo a mianowicie: według definicji Banku Światowego: ubóstwo jest to niemożność osiągnięcia minimalnego standardu życiowego. Natomiast według definicji EWG (Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej): ubóstwo odnosi się do osób, rodzin lub grup osób, których środki materialne, kulturalne i socjalne są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum w kraju zamieszkania.

Tak więc ubóstwo w sposób bezpośredni dotyka osoby, rodziny i grupy, których środki materialne, kulturowe i socjalne są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum.

Możemy wyróżnić następujące wymiary ubóstwa:

1. ubóstwa skrajne (ubóstwo absolutne),
2. ubóstwo relatywne,
3. ubóstwo ustawowe – w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej.

Ad 1. Ubóstwa skrajne (ubóstwo absolutne) – jest to minimum egzystencji, które zostało wyznaczone na poziomie tzw. koszyka dóbr i usług niezbędnych, aby zaspokoić tylko najbardziej podstawowe potrzeby rodziny, czyli takie, aby dana rodzina przeżyła w danym okresie. Są to potrzeby, których rodzina czy osoba nie może odłożyć w czasie, gdyż będzie to zagrażało biologicznej egzystencji. Odrębną sprawą jest tutaj tzw. minimum socjalne, które „uwzględnia koszyk dóbr i usług uznanych za niezbędne do normalnego funkcjonowania człowieka w społeczeństwie”. Minimum socjalne odnosi się nie tylko do zaspokojenia podstawowych potrzeb egzystencjalnych, ale również do zaspokojenia potrzeb społecznych. Minimum socjalne to nic innego jak poziom dochodów, który pozwala ludziom żyć w miarę normalnie i nie pozwala wpaść w ubóstwo.

Ad 2. Ubóstwo relatywne – uwzględnia specyfikę danego społeczeństwa oraz właściwe tylko dla niego uwarunkowania społeczne, kulturowe a także potrzeby i sposoby, aby je zaspokoić. Mierzenie tego typu ubóstwa odbywa się za pomocą średnich wydatków (dochodów) ogółu gospodarstw domowych danego państwa. Jeśli ubóstwo relatywne zostało ustalone na poziomie np. 50%, wówczas do biednych zaliczane są rodziny, gospodarstwa domowe, których podstawowe wydatki stanowią co najwyżej połowę przeciętnych wydatków gospodarstw domowych, liczonych w skali kraju.

Ad. 3. Ubóstwo ustawowe (w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej) – zwane inaczej również urzędowym lub oficjalnym, odnosi się w szczególności do poziomu dochodów, które ustawodawca uznał za właściwe, aby ubiegać się o wsparcie z systemu pomocy społecznej.

W rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej osoby, rodziny, które starają się o udzielenie pomocy z systemu pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej muszą spełnić jeden z warunków, jakim jest kryterium dochodowe.

Obecnie kryterium dochodowe wynosi:

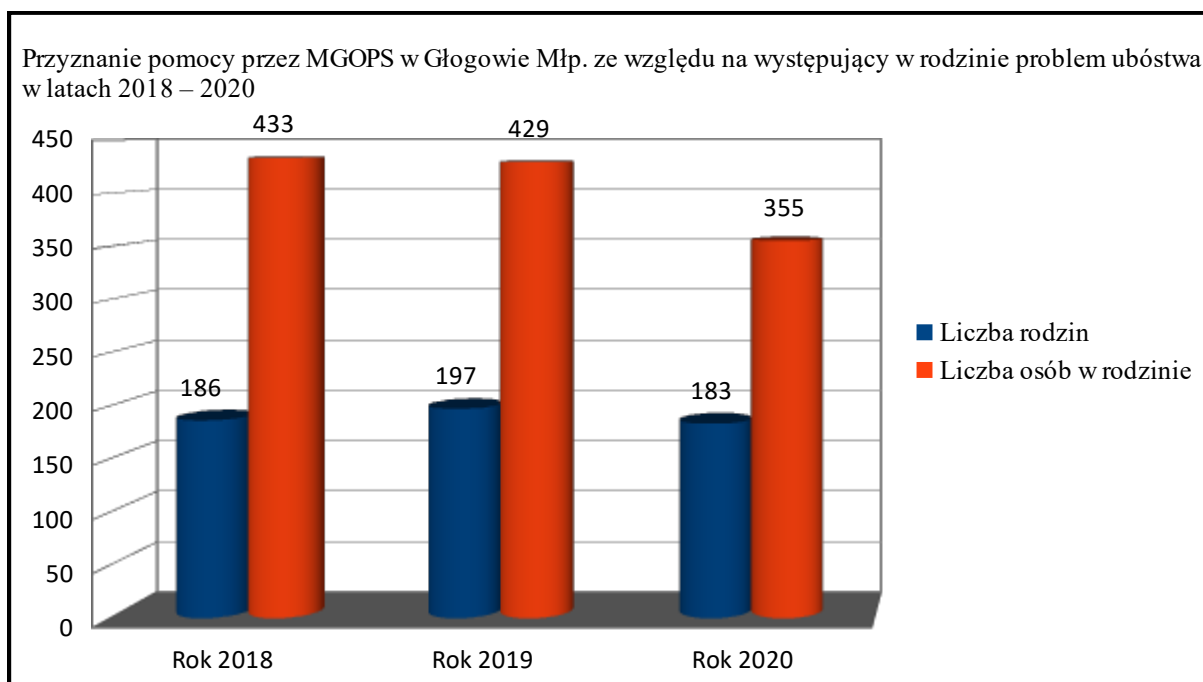
- dla osoby samotnie gospodarującej: 776,00 zł.,
- na członka w rodzinie: 600,00 zł.

Zwiększające się trudności, spowodowane niestabilnym rynkiem pracy oraz niekorzystna sytuacja finansowa gospodarstw, w znacznym stopniu wpłynęły na pogorszenie się sytuacji ekonomicznej rodzin na terenie Gminy Głogów Małopolski.

Analizując dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim najwięcej osób ubiegających się o przyznanie pomocy zgłaszało się z powodu trudnej sytuacji życiowej, spowodowanej właśnie ubóstwem rodzin. Panujące w rodzinach nierówności niekorzystnie wpływają na wykształcenie oraz funkcjonowanie społeczne dzieci, wychowujących się w rodzinach dotkniętych tymże problemem.

Jasno wizualizuje to przedstawione poniżej zestawienie wykresowe problemu.

Wykres 10. Przyznanie pomocy przez MGOPS w Głogowie Młp. ze względu na występujący w rodzinie problem ubóstwa w latach 2018 – 2020

Źródło: Opracowanie na podstawie danych MGOPS w Głogowie Młp. w oparciu o sprawozdania MPiPS za lata 2018 - 2020

2.2. BEZROBOCIE

Bezrobocie to stan, w którym człowiek w dramatyczny sposób pozbawiony jest stałych dochodów, jako ekwiwalentu za wykonywaną pracę i który znacznie ogranicza wykorzystywanie własnych umiejętności zawodowych.

Samo słowo „bezrobocie” według L. Evena znaczyło kiedyś odpoczynek. Był to czas przeznaczony na działania uaktywniające intelekt i rozwijające ducha. Dzisiaj słowo bezrobotny wywołuje inne skojarzenia. Dla większości ludzi oznacza niejednokrotnie ciężką próbę życiową, biedę, która jest konsekwencją utraty pracy. Bezrobocie od dawna jest przedmiotem zainteresowania socjologów, psychologów, ekonomistów i polityków społecznych, ponieważ ze względu na swoje następstwa jest poważnym problemem społeczno –

gospodarczym i politycznym. Bezrobocie jest zjawiskiem polegającym na tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy, poszukujących pracy i akceptujących istniejący poziom wynagrodzenia nie znajduje zatrudnienia. Bezrobocie stanowiące przeciwieństwo pełnego zatrudnienia jest jednym z najważniejszych problemów współczesnego świata. Jest trudnym problemem ekonomicznym i dotkliwym problemem społecznym nie tylko dla władzy państwowej, całego społeczeństwa, ale zwłaszcza dla samych bezrobotnych. Wobec powyższego, bezrobocie określane jest mianem zjawiska rozległego, złożonego i wielowymiarowego.

Istnieje wiele metod mierzenia poziomu bezrobocia. Zjawisko to jest mierzone procentem siły roboczej, która nie znajduje zatrudnienia. Podstawowym miernikiem poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli ukazywana w procentach relacja pomiędzy liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych a liczbą osób czynnych zawodowo.

Poniżej przedstawiono porównanie stopy bezrobocia z lat 2018 - 2020 w Polsce, województwie podkarpackim oraz w gminie Głógów Małopolski.

Tabela 2. Stopa bezrobocia w latach 2018 - 2020

Lata	2018	2019	2020
Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce	5,8 %	5,2 %	5,5 %
Stopa bezrobocia rejestrowanego w woj. podkarpackim	8,8 %	7,9 %	9,1 %
Liczba osób rejestrowanych w gminie Głógów Małopolski	673	608	714

Źródło: PUP w Rzeszowie

Zdaniem K. Kmiecik - Baran definicje bezrobocia w ujęciu różnych dyscyplin naukowych można podzielić na:

1. definicje prawne,
2. definicje ekonomiczne,
3. definicje socjologiczne.

W prawnym ujęciu definicja bezrobocia określa, kto może posiadać status osoby bezrobotnej, jaki zasiłek osoba bezrobotna może pobierać, czy ma prawo do bezpłatnej pomocy medycznej itp. Za osobę bezrobotną uznaje się więc osobę w wieku produkcyjnym, która jest zdolna

i gotowa do podjęcia pracy na typowych warunkach występujących w gospodarce, oraz pozostająca bez pracy, pomimo podjęcia starań o nią.

Zupełnie inaczej przedstawia się definiowanie bezrobocia w ujęciu ekonomicznym. Dominującym stanowiskiem w ekonomii jest spojrzenie na bezrobocie z perspektywy rynku pracy. W tym ujęciu bezrobocie jest przede wszystkim brakiem równowagi na rynku pracy wyrażającym się w podaży pracy nad popytem na pracę. Oznacza to, że mniejsza lub większa liczba osób na rynku pracy zdolna do pracy, chcąc pracować, pozostaje bez pracy, nie znajduje zatrudnienia. Jak stwierdza A. Rajkiewicz, takie bezrobocie ma charakter przymusowy a nie dobrowolny. Można powiedzieć, że niezatrudniona siła robocza, oraz nieprzepracowany przez nią czas pracy jest stratą, która nie będzie zwrócona społeczeństwu.

We współczesnej literaturze ekonomicznej można znaleźć trzy główne cechy określające osobę bezrobotną a mianowicie: pozostawanie bez pracy, poszukiwanie pracy, gotowość do pracy.

W ujęciu socjologicznym definicja bezrobocia rozpatrywana jest jako kwestia podmiotowa, a mianowicie od strony osób dotkniętych brakiem pracy. Socjologia bada głównie konsekwencje jakie niesie bezrobocie grupom społecznym w kwestii ich postaw i wzajemnych zachowań. Jak zauważa I. Reszke socjologowie analizują reakcje bezrobotnych na pozbawienie pracy, sytuację rodzin osób bezrobotnych i zachodzące zmiany w ich położeniu, oraz postawy społeczeństwa wobec bezrobotnych. Intensywny rozwój gospodarczy doprowadził do dużej konkurencyjności na rynku pracy, dysproporcji ekonomicznej, oraz zmiany podejścia do człowieka. Zdaniem wielu naukowców na powstanie bezrobocia w Polsce wpływa wiele czynników tak ekonomicznych jak i pozaekonomicznych np. czynniki polityczne, demograficzne, czy kulturowe.

Zdaniem K. Kmieciak - Baran nie bez znaczenia są pewne czynniki pozapłacowe, które wywierają wpływ na powstawanie bezrobocia w Polsce, a mianowicie: szybki postęp techniczny i technologiczny, który wprowadzając automatyczne urządzenia zastępuje pracę człowieka, przyspieszony rozwój nowoczesnych branż produkcji, niedorozwój instytucji pomocowych mających na celu przeciwdziałać bezrobociu poprzez wdrażanie aktywnych form ograniczania tego zjawiska. Należy zwrócić uwagę na liczne sygnały polskich pracodawców, którzy wskazują, iż istotnymi przyczynami bezrobocia są zbyt wysokie koszty pracy, które uniemożliwiają tworzenie nowych miejsc pracy.

Bezrobocie jest ogromnym ciężarem dla całej gospodarki kraju pod względem ekonomicznym, społecznym. Wywołuje negatywne skutki psychospołeczne, które stanowią ogromny problem społeczny. Warto zaznaczyć, że ekonomiczne konsekwencje bezrobocia nie dotyczą tylko osób pozostających bez pracy. W dłuższej perspektywie czasowej odbijają się na funkcjonowaniu całego społeczeństwa i na jego ekonomicznych kosztach tego funkcjonowania.

Bezrobocie jako ważny czynnik degradacji ekonomicznej prowadzi również do istotnego

pogorszenia warunków życia całych społeczności lokalnych. Ubożenie dużej grupy mieszkańców ma wpływ na zwiększenie zadań gmin wobec tych, którzy nie są w stanie sami zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych.

Bezrobocie wywołuje różne negatywne skutki społeczne. Konsekwencje bezrobocia odczuwa całe społeczeństwo. Dochodzi do wzrostu konfliktów społecznych, nasilenia różnych zjawisk patologii społecznej, zaniku więzi społecznej, oraz do pogorszenia stanu zdrowia fizycznego i psychicznego w społeczeństwie. Społeczeństwo dotknięte w/w patologiami wymaga podjęcia działań ratowniczych, które kosztują, koszty te trzeba ponosić z wciąż deficytowego budżetu. Wiąże się to z nakładami finansowymi na służbę zdrowia, sądownictwo, więziennictwo oraz działalność placówek opiekuńczo - wychowawczych.

Jak zauważa Edward Kwiatkowski, najważniejsze negatywne skutki ekonomiczne jakie wywołuje długotrwałe bezrobocie to w szczególności:

- niewykorzystany, nieproduktywny potencjał ludzki,
- znaczne koszty materialne związane z utrzymaniem bezrobotnych, oraz służb zajmujących się ich problemami i obsługą,
- spadek dochodów rodzin, rozszerzenie się społecznych kręgów ubóstwa,
- emigracja dobrze wykształconych młodych ludzi, którzy nie mogą znaleźć odpowiedniej pracy w kraju.

Badacze społecznych skutków bezrobocia podkreślają jego negatywne konsekwencje w sferze życia rodzinnego. Prawidłowo funkcjonująca rodzina ma do wypełnienia szereg funkcji których realizacja może być zakłócona w sytuacji bezrobocia.

Degradacja ekonomiczna rodziny, nasilenie się konfliktów, zakłócenia w realizacji dotychczasowych ról społecznych przez jej członków, oraz wzrost społecznej izolacji prowadzą do naruszenia podstawowych funkcji rodziny. Rodzina, która w momencie wystąpienia bezrobocia jest grupą społeczną dającą jednostce oparcie, pomoc, poczucie przynależności, użyteczności i bezpieczeństwa, traci wiele z tych ról w miarę wydłużania się okresu pozostawania bez pracy. Degradacja rodziny w wyniku długotrwałego bezrobocia, jest groźna dla prawidłowego rozwoju młodego pokolenia. Ma to swój wyraz w zakłóceniach realizacji przez rodzinę nie tylko funkcji ekonomicznych ale i wychowawczych i socjalizacyjnych. W rezultacie w rodzinach bezrobotnych ulegają ograniczeniu możliwości awansu społecznego dzieci, pojawia się problem dziedziczenia przez dzieci bezrobocia jak również statusu społecznego rodziców. Taka sytuacja międzypokoleniowego przekazywania ubóstwa prowadzi do marginalizacji społecznej rodzin dotkniętych bezrobociem, co więcej grozi ich społecznym wykluczeniem.

Aby uświadomić sobie jakie znaczenie ma praca w życiu człowieka warto odwołać się do psychologicznej teorii potrzeb A. Masłowa i porównać możliwości ich zaspokajania w kontekście

posiadania pracy bądź jej braku. Tak więc praca odgrywa kluczową rolę w życiu każdego z nas i stanowi warunek rozwoju oraz możliwości zaspokajania potrzeb.

Wyniki badań własnych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Głogów Małopolski przedstawione w dalszej części Strategii, potwierdzają teoretyczne rozważania o bezrobociu, jego konsekwencjach, i możliwościach minimalizowania tego zjawiska. Z analizy problemu bezrobocia na podstawie danych statystycznych wynika że liczba osób bezrobotnych, dynamika oraz stopa bezrobocia przybiera tendencję malejącą, jednak nie zmienia to faktu, że jest to grupa osób podwyższonego ryzyka, wymagająca wsparcia. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej od wielu lat podejmuje działania aktywizujące względem różnych grup społecznych a w szczególności względem osób bezrobotnych.

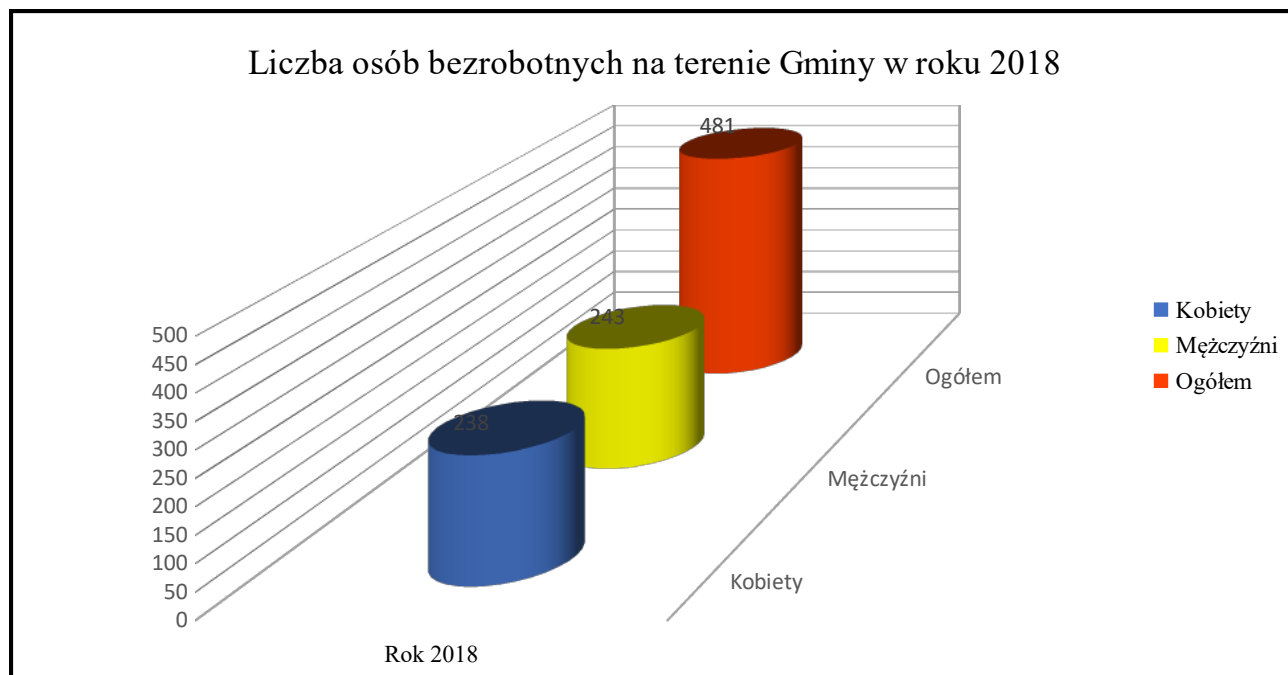
Diagnoza problemów, deficytów, ale też szans i zasobów osób bezrobotnych, pozwoliła zaplanować prawidłową diagnozę do sporządzenia której przydatne były następujące pytania:

- Jakie są potrzeby i oczekiwania osób bezrobotnych?,
- Do kogo kierować działania aby były one skuteczne?,
- Co i kiedy należy zrobić aby osiągnąć zamierzone cele?

Analiza powyższych pytań posłużyła do ustalenia celów i zadań służących do ich realizacji.

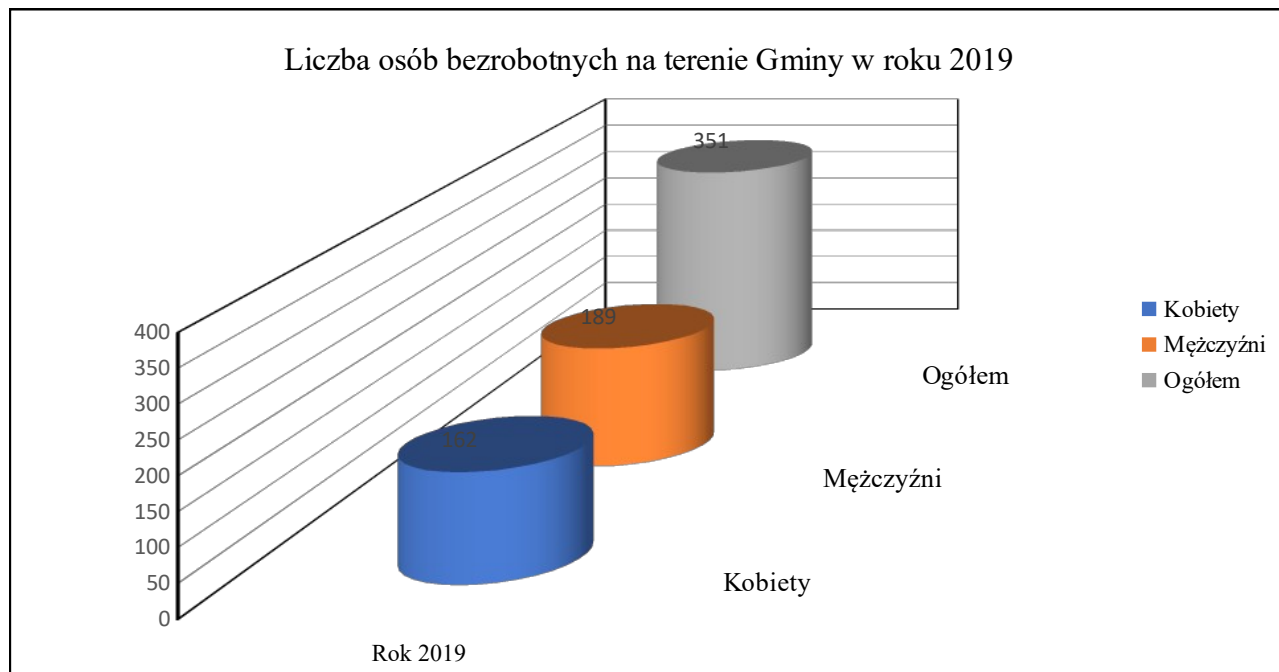
Skalę problemu społecznego, jakim jest bezrobocie na terenie gminy Głogów Małopolski w latach 2018 – 2020 obrazuje poniższy wykres.

Wykres 11. Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Głogów Małopolski w 2018 roku.

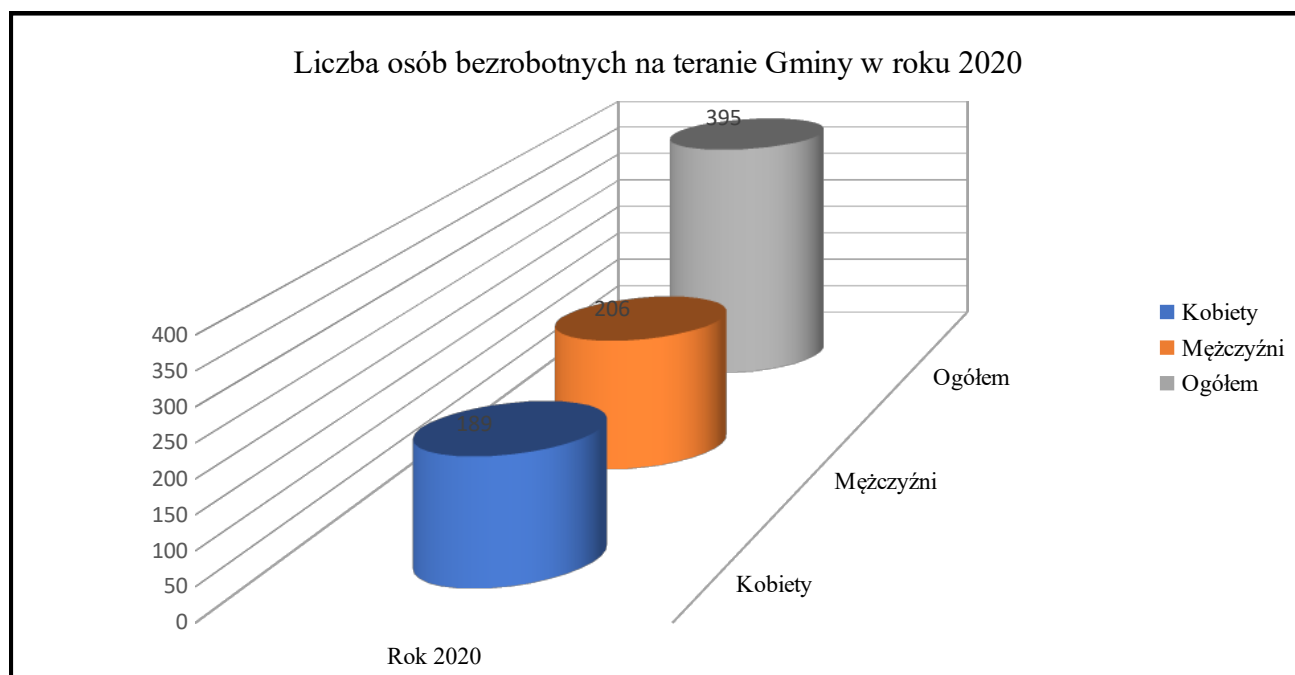
Źródło: Opracowanie na podstawie danych UP.

Wykres 12. Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Głogów Małopolski w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UP.

Wykres 13. Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Głogów Małopolski w 2020 roku.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UP.

2.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Według ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z tym konieczne są działania, które będą respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnego wsparcia w rehabilitacji, edukacji i życiu społecznym. Bez wątpienia konieczne jest zapobieganie izolacji oraz marginalizacji życia osób niepełnosprawnych na terenie gminy Głogów Małopolski. Dużą rolę w realizacji tych zadań powinny odgrywać i odgrywają organizacje pozarządowe. W przypadku osób niepełnosprawnych szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa. Celem pierwszej z nich jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. Od roku 2005 w ramach w gminie Głogów Małopolski funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Wysokiej Głogowskiej (ŚDS). Stanowi on oparcie społeczne dla pełnoletnich osób upośledzonych umysłowo i przewlekle psychicznie chorych z terenu Gminy Głogów Młp. (dom typu A i B). Osoby te w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Usługi te obejmują w szczególności: trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania czasu wolnego, poradnictwo psychologiczne (indywidualne i grupowe), poradnictwo socjalne, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, terapię ruchową, terapię zajęciową, zajęcia z zakresu aktywizacji zawodowej,

współpracę z rodzinami, opiekunami i innymi osobami lub podmiotami działającymi na rzecz integracji społecznej uczestników. Poza instytucjonalnymi formami pomocy Gmina Głogów Małopolski angażuje się w realizację szeregu projektów mających na celu integrację i aktywizację osób niepełnosprawnych.

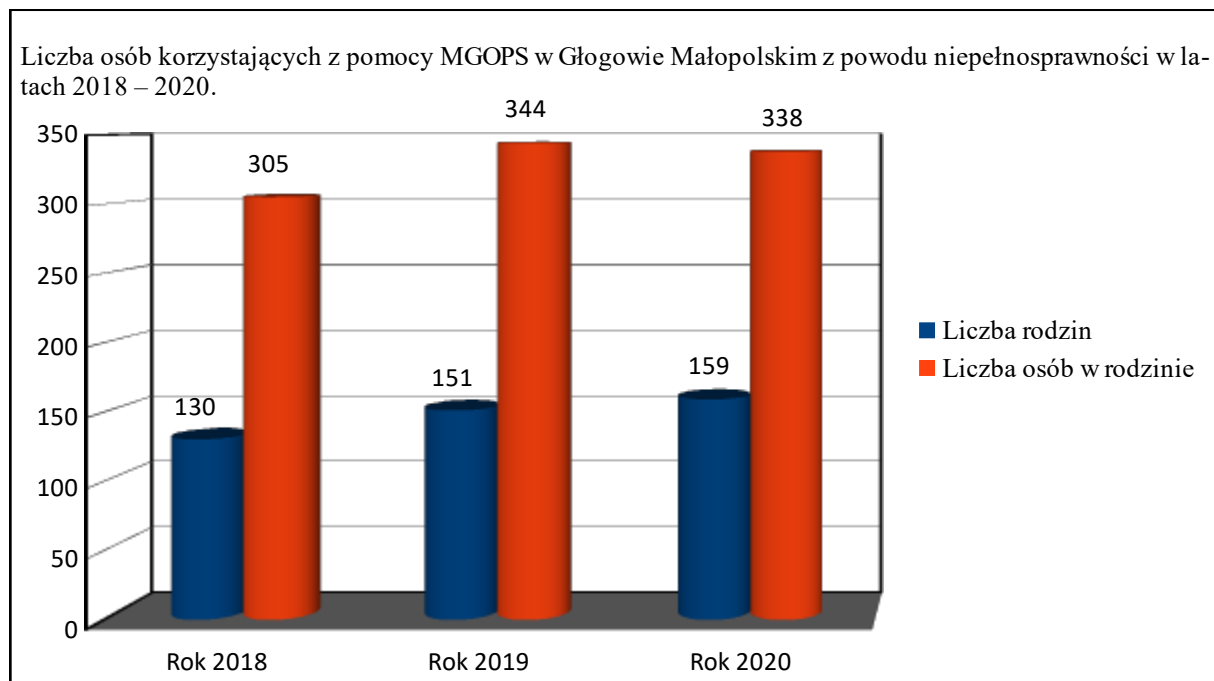
Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów, określonych ustawą: znaczny stopień niepełnosprawności, umiarkowany stopień niepełnosprawności oraz lekki stopień niepełnosprawności.

Do **znacznego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki oraz pomocy innych osób, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Do **umiarkowanego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do **lekkiego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Niezwykle ważnym działaniem ze strony służb pomocy społecznej jest udzielanie takiego rodzaju wsparcia osobom i rodzinom osób niepełnosprawnych, które w sposób skuteczny i właściwy umożliwi pełnienie ról społecznych oraz poprawi jakość ich życia. Szczególną grupą osób niepełnosprawnych są osoby starsze oraz prowadzące samotnie gospodarstwa domowe.

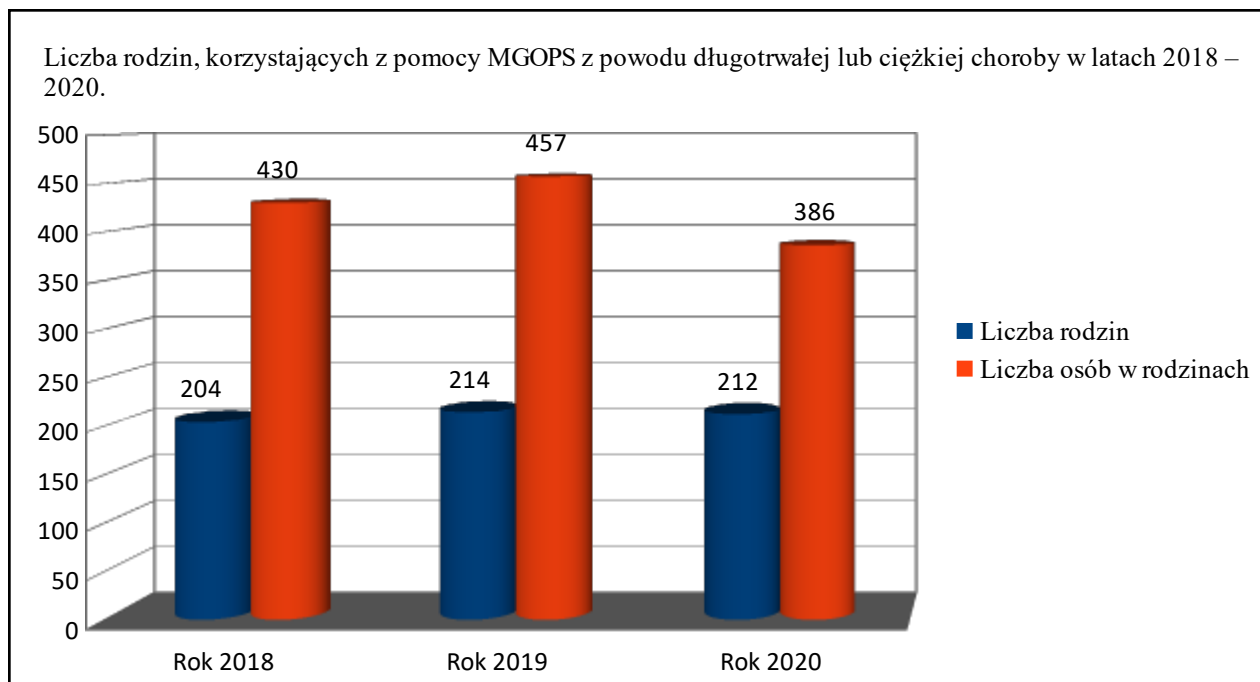
Źródło: Opracowanie na podstawie danych MGOPS w Głogowie Młp. w oparciu o sprawozdania MPiPS za lata 2018-2020.

2.4. DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA

Z definicyjnego punktu widzenia długotrwała choroba, jest to: dolegliwość bądź stan patologiczny, który utrzymuje się przez dłuższy czas i który będzie trwał nadal. Do głównych cech choroby przewlekłej należą: długotrwałość, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg, pogorszenie sprawności pacjenta, nieodwracalność zmian patologicznych i niepomyślne rokowania, a także następstwa psychospołeczne: osoby chorujące przewlekłe wymagają długotrwałej opieki lekarskiej, pielęgniarstwa lub rehabilitacji.

Przyjęte jest, że długotrwała choroba musi trwać nieprzerwanie co najmniej przez okres 6 miesięcy. Zaświadczenie o występowaniu długotrwałej lub ciężkiej choroby wydaje lekarz. Osoby wraz z rodzinami, które dotyka długotrwała lub ciężka choroba bardzo często borykają się z brakiem środków finansowych nie tylko na zakup leków, środków higienicznych i opatrunkowych, dojazdu do placówek służby zdrowia czy specjalistycznych poradni. Znacznym obciążeniem budżetu domowego jest również konieczność korzystania z rehabilitacji czy zakup specjalistycznego sprzętu.

Podstawową pomoc i opiekę nad osobami dotkniętymi chorobą powinna świadczyć rodzina. W przypadkach, gdy rodzina wykazuje niemożność w sprawowaniu opieki, zasadne jest udzielenie wsparcia zarówno socjalnego jak i psychologicznego. Obecnie znaczna grupa klientów pomocy społecznej to osoby lub rodziny, w których występuje zjawisko długotrwałej choroby.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych MGOPS w Głogowie Młp. w oparciu o sprawozdania MPiPS za lata 2018-2020.

2.5. POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA W TYM: WIELODZIETNOŚĆ

W Polsce od zawsze kładziono szczególny nacisk na ochronę macierzyństwa. Obecnie wymieniona w prawie pomocy społecznej przesłanka ochrony macierzyństwa odnosi się do kobiet posiadających dzieci. Z zagadnieniem tym wiążą się dwa kluczowe problemy, a mianowicie: do którego momentu dziecko wymaga ochrony macierzyńskiej oraz jaka jest w tym zakresie sytuacja ojca dziecka. W pierwszym przypadku ochrony prawnej i faktycznej możemy odnieść się do faktu w jakim wieku jest dziecko. Można postawić tezę, iż wraz z ukończeniem przez dziecko osiemnastego roku życia, kończy się potrzeba ochrony macierzyństwa, co nie jest równoznaczne z tym, że od tego dnia rodzice zaprzestają działań na rzecz swoich dzieci, ponieważ spoczywa na nich np. obowiązek alimentacyjny względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie samodzielnie się utrzymać.

Polskie prawo w różnych ustawach wskazuje, że rodzina wielodzietna, to rodzina z minimum trójką dzieci. Współcześnie wielodzietność w społeczeństwie jawi się jako coś niespotykanego i nietypowego, jest to zjawisko wykraczające poza obraz współczesnej rodziny, czyli modelu 2+1 lub 2+2 (najlepiej chłopiec i dziewczynka). Z badań wynika, iż na temat rodzin wielodzietnych funkcjonują negatywne stereotypy dotyczące, np. utożsamiania wielodzietności z patologią i marginesem społecznym, nieświadomością, lekkomyślnością, nieodpowiedzialnością, niedouczeniem matek w sferze prokreacji oraz jako obciążenie finansowe dla państwa. Wszystkie powyższe stereotypy są bardzo krzywdzące. Bardzo często bowiem rodziny z trójką dzieci (i więcej) są szczęśliwe, ich rodzice wykształceni, a dzieciom niczego nie brakuje. Wręcz

przeciwnie uczą się funkcjonowania w społeczeństwie, czerpiąc wzorce od siebie nawzajem.

1) **Rodzina w świetle Konstytucji** - Rodzina znajduje się pod ochroną i opieką RP, a państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia jej dobro. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Preferowaną konstytucyjnie wizją rodziny jest trwały związek mężczyzny i kobiety, nakierowany na macierzyństwo i odpowiedzialne rodzicielstwo, a art. 18 Konstytucji jest jedną z zasad ustrojowych Rzeczypospolitej. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przepisy Konstytucji nakazują podejmowanie przez państwo takich działań, które umacniają więzi między osobami tworzącymi rodzinę, a zwłaszcza więzi istniejące między rodzicami i dziećmi oraz między małżonkami. W doktrynie wskazuje się na prawo dziecka do rodziny, w tym sensie, że ma ono uprawnienie do styczności z matką i ojcem. Prawo dziecka do wychowania w rodzinie powinno być respektowane przez system wspierania rodziny w utrzymaniu dziecka.

2) **Rezolucje Rady Praw Człowieka ONZ** - Rezolucje nie posługują się legalną definicją rodziny, ale wskazują, że rodzina jest naturalną i podstawową grupą społeczną, opartą na więzach biologicznych lub prawnych, która ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa. Zgodnie z rezolucjami państwo powinno zapewnić odpowiednią pomoc rodzicom i opiekunom prawnym w związku z wychowywaniem dzieci mając na uwadze, że dziecko powinno dorastać w środowisku rodzinnym.

3) **Kodeks rodzinny i opiekuńczy** - brak legalnej definicji, ale zgodnie z brzmieniem art. 23 oraz art. 27 k.r.o. rodzinę tworzą kobieta i mężczyzna poprzez zawarcie związku małżeńskiego. Zatem zawarcie związku małżeńskiego w sposób przewidziany przez k.r.o. stanowi zdarzenie prawne, którego bezpośrednim skutkiem jest założenie rodziny.

4) **Ordynacja podatkowa** - w tej ustawie pojęcie rodziny zostało ujęte dość szeroko i definicja została zbudowana poprzez enumeratywne wyliczenie podmiotów. Zgodnie z art. 111§3 ordynacji podatkowej za członków rodziny podatnika uważa się zstępnych, wstępnych, rodzeństwo, małżonków zstępnych, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia oraz pozostającą z podatnikiem w faktycznym pożyciu, a więc także konkubenta lub konkubinę. Zgodnie z powyższym w przypadku tej ustawy mamy do czynienia ze stanem faktycznym, a nie prawnym, którego udowodnienie spoczywa na organie podatkowym.

5) **Karta Dużej Rodziny** - jest to jedna z niewielu ustaw zawierających definicję rodziny wielodzietnej. Zgodnie z art. 4 ust. 2 członkiem rodziny wielodzietnej może być:

- Rodzic (rodzice) – w tym także rodzic (rodzice) zastępczy lub osoba (osoby) prowadzące rodzinny dom dziecka, małżonek rodzica,
- Dziecko – przez które rozumie się także dziecko, nad którym rodzic sprawuje rodzinną

pieczę zastępczą, oraz osobę przebywającą w dotychczasowej rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka.

Z tak skonstruowanego katalogu podmiotów wynika, że ustawodawca przyjął definicję, której brzmienie nie obejmuje związków faktycznych między członkami rodziny (np. konkubent), a jedynie prawne – sprawowanie władzy rodzicielskiej, bycie rodzicem zastępczym lub osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka. Jest to bardzo wąskie ujęcie pojęcia rodziny wielodzietnej, zwłaszcza w dzisiejszych czasach, kiedy powstaje tak dużo rodzin mieszanych, nieformalnych, patchworkowych.

6. Świadczenia rodzinne - w art. 3 pkt 16 ustawy o świadczeniach rodzinnych przez rodzinę rozumie się następujących członków rodziny:

- małżonków, rodziców dzieci,
- opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także
- dziecko, które ukończyło 25. rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Do członków rodziny nie zalicza się:

- dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego,
- dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także
- pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

Rodziną wielodzietną nazywamy natomiast taką rodzinę, w której wychowuje się co najmniej troje dzieci mających prawo do zasiłku rodzinnego.

7. Ustawa o pomocy społecznej - rodzinę tworzą osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. W ustawie nie odnajdziemy jednak legalnej definicji rodziny wielodzietnej, ale pomoc społeczna przewidziała możliwość udzielania wsparcia rodzinom, w których wychowuje się kilkoro dzieci. Wielodzietność to jedna z przyczyn udzielania pomocy społecznej. Po spełnieniu kryterium dochodowego rodzina może uzyskać pomoc w formie zasiłku celowego czy okresowego. W wyjątkowych sytuacjach pomoc finansowa może zostać udzielona nawet w przypadku niespełnienia kryterium dochodowego, wówczas przyznawane jest wsparcie w formie specjalnego zasiłku celowego. Rodzina może ubiegać się o pokrycie kosztów wyżywienia dzieci w szkole, pokrycie wyżywienia podczas pobytu na kolonii letniej, pomoc w formie paczki żywnościowej.

8. Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (potocznie 500+) - w art. 2 pkt 16 zawiera definicję rodziny. Uwzględnia ona wyłącznie status prawny, a nie stan faktyczny, jak na przykład kwestia wspólnego zamieszkania lub prowadzenia gospodarstwa domowego. Zakresem pojęcia rodziny objęto następujące podmioty:

- małżonków, rodziców dzieci,
- opiekuna faktycznego dziecka oraz
- zamieszkujące wspólnie z tymi osobami, pozostające na ich utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także
- dzieci, które ukończyły 25. rok życia, legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Do członków rodziny nie zalicza się natomiast:

- dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego,
- dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także
- pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców rozwiedzionych lub żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, dziecko zalicza się jednocześnie do członków rodzin obydwójga rodziców.

9. Ustawa o systemie oświaty - ustawa zakłada, że rodziną wielodzietną jest rodzina wychowująca troje i więcej dzieci (art. 20b pkt 1). Ustawodawca nie sprecyzował jednak definicji rodziny oraz dziecka. Jest to o tyle istotne, że wielodzietność jest jednym z kryteriów w procesie rekrutacji do przedszkola.

Jak widzimy polskie prawo różnie definiuje rodzinę czy jej członków. Rodzina wielodzietna, to rodzina z trójką dzieci i więcej. W zależności od potrzeb danej ustawy, inne osoby mogą zostać uznane za członków rodziny. Zazwyczaj najważniejsze są zależności prawne, niekiedy będą to również więzy formalne (konkubinat).

2.6. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Pomoc rodzinie jest zadaniem profesjonalnych służb społecznych w ramach systemu pomocy społecznych a także organizacji pomocowych. Największy wpływ na przyszły kształt i strukturę osobowości dziecka ma jego rodzina i środowisko. Dużą część klientów korzystających z pomocy MGOPS w Głogowie Młp. stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi.

Rodzina funkcjonująca prawidłowo konsekwentnie i z powodzeniem spełnia swoje zadania, zapewnia poczucie bezpieczeństwa dla dzieci i jej pozostałych członków, jest również w stanie zaspokoić wszystkie potrzeby społeczne, pozwala na kształtowanie osobowości, przekazuje podstawowe wartości, jest wzorcem dla młodszego pokolenia. Najczęściej bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, wyrażające się niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym i szkolnym, przejawiające się w zachowaniach buntowniczych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież obowiązujących norm czy przyjętych wartości.

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych rodziców oznacza sytuację, w której rodzice (lub opiekunowie) nie sprawują odpowiedniej opieki nad dziećmi. Kiedy nie mogą, nie umieją lub nie chcą wypełniać swoich funkcji opiekuńczych i wychowawczych wobec dzieci w sposób społecznie akceptowany.

Wyodrębnienie funkcji opiekuńczej i wychowawczej rodziny spośród innych funkcji (m. in. materialnej, zabezpieczającej, socjalizacyjnej, czy ekspresyjnej) jest zabiegiem nieco sztucznym, ponieważ funkcje te przenikają się i są ze sobą powiązane, dezorganizacja w jednej sferze funkcjonowania rodziny wpływa na zaniedbanie potrzeb członków rodzin, zwłaszcza dzieci, w innym obszarze.

Można wyłonić 12 typów niezaspokajania potrzeb dziecka, które w swej konsekwencji doprowadzają do zaniedbania dzieci w sferze opiekuńczo – wychowawczej.

- 1) złe odżywianie, w konsekwencji niedożywienie, spowolniony rozwój fizyczny i psychiczny, gorsze zdrowie,
- 2) niebezpieczeństwo w domu, np. narażenie na pożar, upadki z wysokości, zatrucia
- 3) nieodpowiednia higiena osobista, w konsekwencji otyłość, niesprzyjające skutki zdrowotne,
- 4) nieodpowiednia opieka medyczna, w konsekwencji nieleczone poważne urazy, nierozpoznane i nieleczone problemy zdrowotne z wypadkami śmiertelnymi włącznie,
- 5) nieodpowiednia opieka w zakresie zdrowia psychicznego, w konsekwencji osiągnięcia szkolne na niskim poziomie, symptomy psychiatryczne, przestępczość, samobójstwa,

- 6) brak wsparcia i zaangażowania emocjonalnego, w konsekwencji ryzykowne zachowania, znikome osiągnięcia akademickie,
- 7) brak rodzicielskiej pomocy, w konsekwencji ryzykowne zachowania seksualne, nadużywanie narkotyków, wagarowanie, stosowanie przemocy,
- 8) brak stymulacji i bodźców poznawczych, w konsekwencji opóźniony rozwój poznawczy, emocjonalny i społeczny, niski poziom kompetencji językowych i osiągnięć szkolnych, problemy w zachowaniu i agresja,
- 9) niewłaściwe, niepewne relacje opiekuńcze,
- 10) niestabilna sytuacja życiowa, w konsekwencji niepokój,
- 11) zagrożenie konfliktami i przemocą w rodzinie, w konsekwencji słabe zdrowie psychiczne, objawy stresu pourazowego,
- 12) brak bezpieczeństwa i zagrożenie przemocą w środowisku lokalnym, w konsekwencji problemy z zachowaniem, niska frekwencja szkolna oraz nieprzystosowanie społeczne.

Pojęcie bezradności może być rozpatrywane w ujęciu obiektywnym oraz subiektywnym:

- ujęcie obiektywne bezradności - wiąże się z faktyczną bezradnością danej osoby, czyli brakiem umiejętności do zaspokojenia podstawowych potrzeb swoich i swoich najbliższych.
- ujęcie subiektywne - związane jest z wewnętrznym przekonaniem danej osoby o swojej bezradności. Z punktu widzenia pomocy społecznej pojęcie to należy widzieć w ujęciu obiektywnym, gdyż tylko tak ujmowane może stanowić przesłankę ubiegania się o świadczenie.

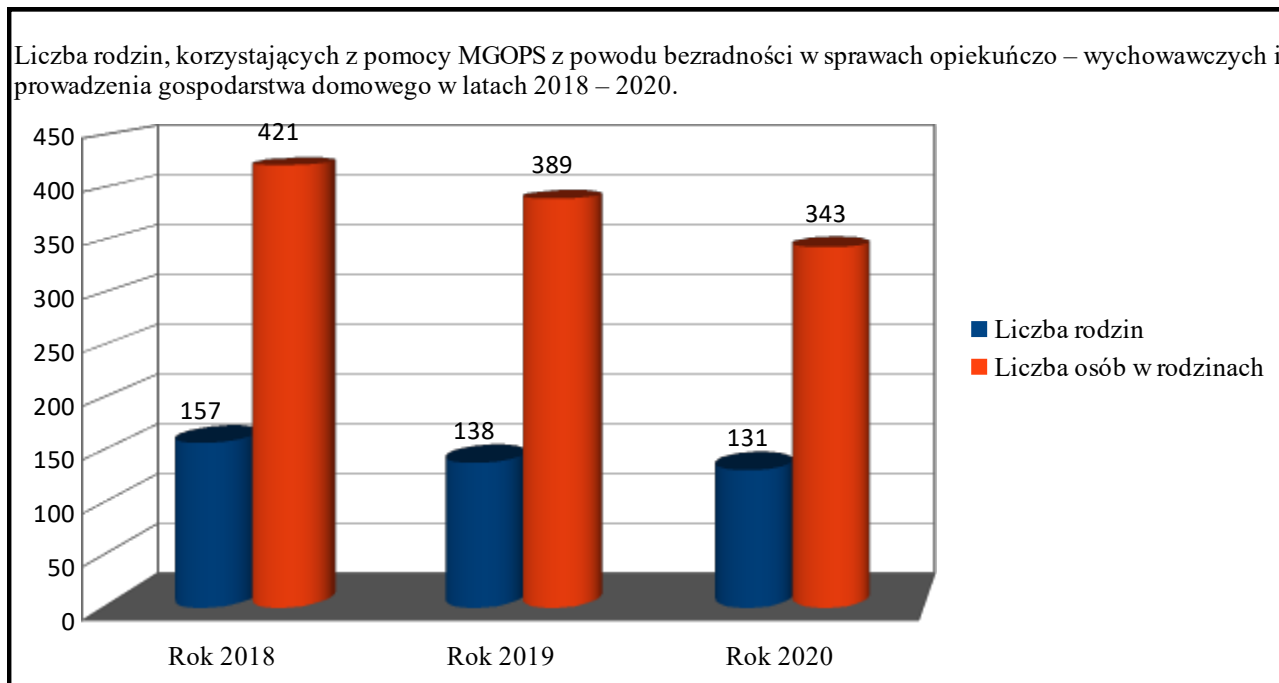
Należy zauważyć, że bezradność rozumiana jako obiektywna niemożność poradzenia sobie w trudnej sytuacji z powodu ograniczonych środków nie jest sytuacją pozwalającą ubiegać się o świadczenie, taką możliwość daje sytuacja, kiedy bezradność wynika z nieumiejętności wykonywania funkcji opiekuńczo - wychowawczych (zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych). Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych jest zatem pojęciem stosowanym na gruncie polskiego prawa jako powód korzystania z pomocy społecznej.

Inicjatorem podejmowanych działań związanych z problemem bezradności w sferze opiekuńczo – wychowawczej jest zazwyczaj nie sam wnioskodawca, lecz pracownik socjalny, który zauważa problem przeprowadzając w rodzinie rodzinny wywiad środowiskowy. Informację o tym, że dana rodzina nieprawidłowo wypełnia funkcję opiekuńczo - wychowawczą, może przekazać do Ośrodka Pomocy Społecznej także inna osoba ze społeczności lokalnej. Jeżeli rodzina sama stwierdza, że ma deficyty w należytej opiece i wychowaniu dziecka, może oczywiście osobiście zgłosić się po pomoc społeczną.

Jedną z form pomocy, jaką może zaproponować pracownik socjalny takiej rodzinie, jest wsparcie asystenta rodziny. Rodzina może wyrazić zgodę na wsparcie jej przez asystenta, może także odmówić. Pracownik socjalny po dokonaniu analizy występującego w rodzinie problemu,

określeniu przyczyn jego występowania, zaznaczeniu możliwości posiadanych przez rodzinę do pokonania problemu, tworzy plan pomocy. W ramach pracy socjalnej wdraża utworzony plan pomocy, wspiera rodzinę i towarzyszy jej na każdym etapie pokonywania problemów.

Wykres 16. Liczba rodzin, korzystających z pomocy MGOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2018 – 2020.

Zródło: Opracowanie na podstawie danych MGOPS w Głogowie Młp. w oparciu o sprawozdania MPiPS za lata 2018-2020.

2.7. UZALEŻNIENIA

Specjaliści do spraw zdrowia publicznego, lekarze i eksperci dzielą substancje uzależniające na dwie szerokie kategorie podczas omawiania oznak zaburzeń związanych z używaniem substancji. Kategorie te obejmują narkotyki (w tym leki wydawane na receptę) i alkohol. Podstawowe oznaki uzależnienia w przypadku wszystkich tych substancji są zasadniczo takie same. Określają one obecność zdiagnozowanej choroby zwanej zaburzeniem używania substancji.

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia populacji. Uzależnienia obniżają zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, zaburzają relacje rodzinne, interpersonalne i społeczne. Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny.

Symptomy uzależnienia i nadużycia - niezależnie od substancji powodującej problem, istnieje 10 możliwych oznak, że masz zaburzenie używania substancji. Objawy te obejmują zarówno kwestie związane z uzależnieniami, jak i z nadużywaniem substancji.

Objawy te to w szczególności:

1. Silny apetyt na alkohol lub konkretny narkotyk,
2. Utrata kontroli nad spożywaniem alkoholu lub konkretnego narkotyku (pod względem ilości spożywanego alkoholu i/lub ilości spożytego narkotyku),
3. Powtarzająca się niezdolność do pomyślnej rezygnacji z picia lub zażywania konkretnego narkotyku pomimo chęci poświęcenia dużej ilości czasu na uzyskanie, spożycie lub odzyskanie sił po spożyciu alkoholu lub konkretnego narkotyku,
4. Wzorec spożywania alkoholu lub zażywania narkotyków, który powoduje, że traci się go,
5. Pominięcie lub uniknięcie ważnych obowiązków,
6. Powtarzające się spożywanie alkoholu lub określonego narkotyku w niebezpiecznych sytuacjach,
7. Dalsze picie lub zażywanie określonego narkotyku pomimo świadomości wyrządzonej szkody dla zdrowia fizycznego i/lub psychicznego,
8. Dalsze picie lub zażywanie określonego narkotyku po wystąpieniu poważnych negatywnych konsekwencji jakiegokolwiek rodzaju,
9. Wzorec zażywania narkotyków lub alkoholu, który prowadzi do zmniejszenia zaangażowania w ulubione zajęcia lub całkowitego zaprzestania uczestnictwa w tych zajęciach,
10. Rosnąca tolerancja, która zmusza do spożywania większej ilości narkotyków lub alkoholu, aby doświadczyć zauważalnych skutków, oraz wystąpienie objawów odstawienia w przypadku zaprzestania picia lub spożycia określonego leku (lub kontynuowania przyjmowania określonego leku, aby uniknąć wystąpienia tych objawów).

2.7.1. ALKOHOLIZM

Alkoholizm to niezwykle ciężkie schorzenie, które przynosi cierpienie nie tylko osobie uzależnionej, ale także całemu jej otoczeniu. Choroba alkoholowa wiąże się z uzależnieniem psychicznym, fizycznym, a także ze zjawiskiem tolerancji, czyli nieustannego zwiększania dawki przyjmowanego alkoholu, mającego na celu uzyskanie identycznego efektu odurzenia. Alkoholizm to także bardziej rozległy problem, dotyczący otoczenia społecznego alkoholika.

Stopniowo nadużywanie alkoholu doprowadza do szeregu zaburzeń somatycznych, psychicznych i społecznych. Są to m. in.:

- defekty neurologiczne,
- uszkodzenia i schorzenia wątroby,
- rozdrażnienie,
- stany depresyjne i niepokój,
- rozpad więzi społecznych,
- pogorszenie sytuacji materialnej,
- demoralizacja.

Leczenie alkoholizmu w dużej mierze jest uzależnione od stopnia zaawansowania choroby alkoholowej. Obecnie jedną z najskuteczniejszych metod jest terapia alkoholowa, która pozwala przede wszystkim pokazać pacjentowi, na czym polega uzależnienie. Leczenie choroby alkoholowej może również wiązać się z detoksykacją organizmu. Wówczas stosuje się detox alkoholowy, którego celem jest stopniowe odzwyczajanie organów wewnętrznych od toksycznej trucizny odłożone w ciele alkoholika. W ten sposób przeprowadzone leczenie alkoholika przynosi widoczne skutki, jednak w celu osiągnięcia zadowalających efektów trzeba pamiętać, że terapia alkoholowa najskuteczniejsza jest wówczas, gdy pacjent ma pełne wsparcie ze strony rodziny. Należy być także przygotowanym na długie leczenie choroby alkoholowej. Samo zakończenie picia nie oznacza wyleczenia alkoholizmu. Istotne jest, aby leczyć i korygować postawy, odnaleźć cele czy utrwalić zdrowe relacje.

Alkoholizm - objawy psychiczne:

- zwiększa się częstość wypijanego alkoholu,
- zmienia się cel picia (staje się lekiem na niepowodzenia frustracje),
- picie staje się stereotypem (sytuacje związane z pić dominują życie, narasta niepokój, drażliwość w sytuacji niemożności napicia się),
- alkohol spożywany jest w sytuacjach niedozwolonych (prowadzenie pojazdów, picie w pracy, w ciąży i karmienia piersią),
- notuje się incydenty upojenia,
- picie alkoholu niepokoi i osoby z otoczenia sugerują odstawienie lub ograniczenie picia,
- picie alkoholu służy leczeniu objawów abstynencyjnych – „picie na klin”,
- nie pamiętamy sytuacji związanych z pić (pojawia się tzw. Luki pamięciowe).

Objawy fizyczne alkoholizmu: nudności i wymioty, rozszerzone źrenice, nadciśnienie, drżenie mięśni, potliwość, osłabienie, zaburzenia snu, bóle głowy.

Choroba alkoholowa i problem rodziny dysfunkcyjnej - niewątpliwie alkoholizm jest chorobą całej rodziny a nie tylko jednego z członków. Wielu ludziom trudno jest zrozumieć, skąd bierze się właśnie takie podejście. Objawy alkoholizmu jednego z członków rodziny są główną

zasadą organizującą i nadającą kształt życiu rodzinnemu. Tak też w okresie początkowym rodzina, podobnie jak alkoholik, zaprzecza istnieniu problemu choroby alkoholowej. Nikt na tym etapie nie myśli o szukaniu jakiegokolwiek pomocy. Potem następują próby pozbycia się problemu, tzn. rodzina ogranicza kontakt z otoczeniem, chroni swój wizerunek zewnętrzny, mimo narastających nieporozumień, konfliktów i awantur. Kolejny etap uzależnienia od alkoholu to faza chaosu - wiąże się z utratą nadziei na rozwiązanie problemu. U dzieci coraz bardziej widoczne stają się problemy emocjonalne, a współmałżonek toleruje picie, chroni i kryje pijącego. Wynika z tego, że cała energia rodziny koncentruje się głównie na próbach wpłynięcia na zachowania alkoholika i na przeciwdziałaniu im. Tym samym zaniedbuje się inne ważne sfery życia rodzinnego, a prawidłowe wychowywanie dzieci na skutek postępującego uzależnienia od alkoholu, właściwie staje się niemożliwe. Uzależnienie od alkoholu staje się osią spraw rodzinnych. Alkoholizm stopniowo zaczyna dominować w obszarze myślenia, kształtowania postaw oraz działań krewnych osoby pijącej. Choroba alkoholowa w wymiarze interpersonalnym dotyka trwale najbliższych alkoholika i wyrządza im ogromne szkody.

Taki sposób funkcjonowania jest charakterystyczny dla współuzależnienia.

Występowanie współuzależnienia utożsamia takie zachowania jak:

- Poddanie się rytmowi picia alkoholika,
- Przejmowanie za niego odpowiedzialności,
- Obsesyjne kontrolowanie go,
- Pomaganie i nadmiernie opiekowanie się nim (niedopuszczanie aby ponosił pełne konsekwencje swojego picia i swoich zachowań),
- Zaniedbywanie samego siebie,
- Częste zaprzeczanie faktom (zwłaszcza temu, że partner jest uzależniony od alkoholu i stosowanie zasady „rodzinych brudów nie pierze się na zewnątrz”).

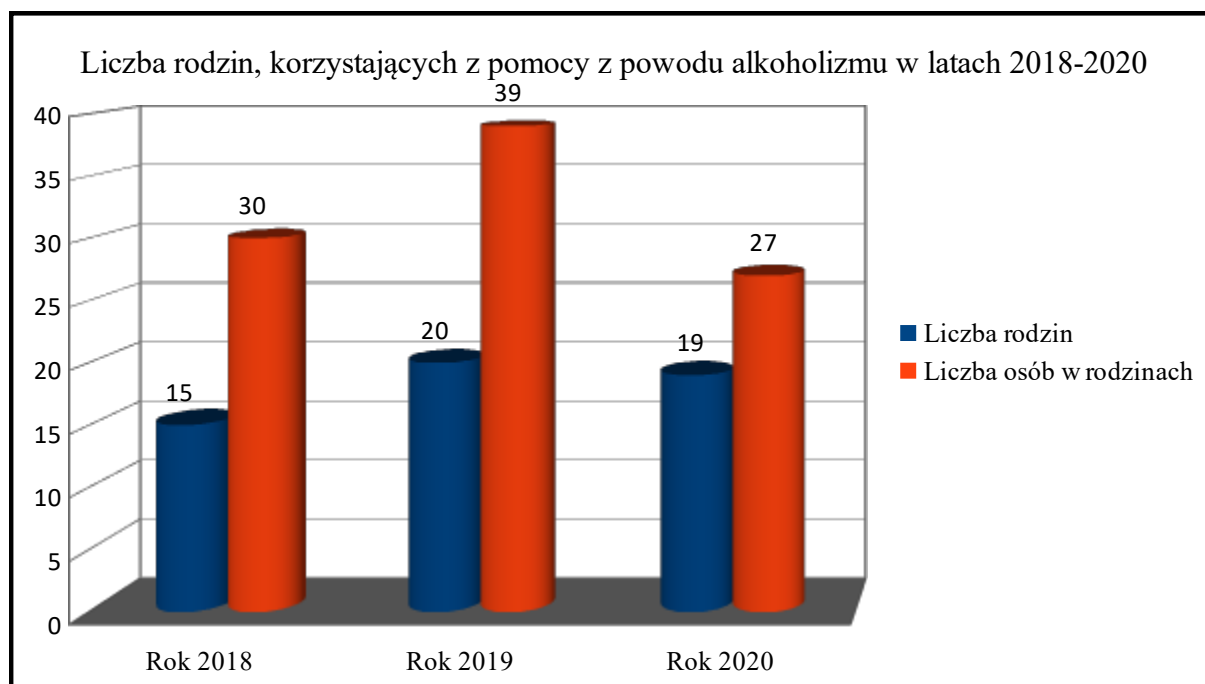
Osoby współuzależnione są najczęściej nieświadomymi pomocnikami w picciu i w największym stopniu przyczyniają się do decyzji o jego zaprzestaniu i zwróceniu się o pomoc, mającej na celu możliwe jak najszybsze rozpoznanie objawów alkoholizmu i rozpoczęciu specjalistycznego leczenia. Tu jednak kryje się problem trudności w podjęciu działań, mających na celu przeciwstawienie się alkoholizmowi członka rodziny. Krewni osoby pijącej odczuwają dyskomfort, związany z błędnym przekonaniem, że wystąpią przeciw niej.

Niezwykle istotnym rozstrzygnięciem w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na terenie Gminy jest działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komisja działa w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych. Do zadań komisji należy inicjowanie działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej

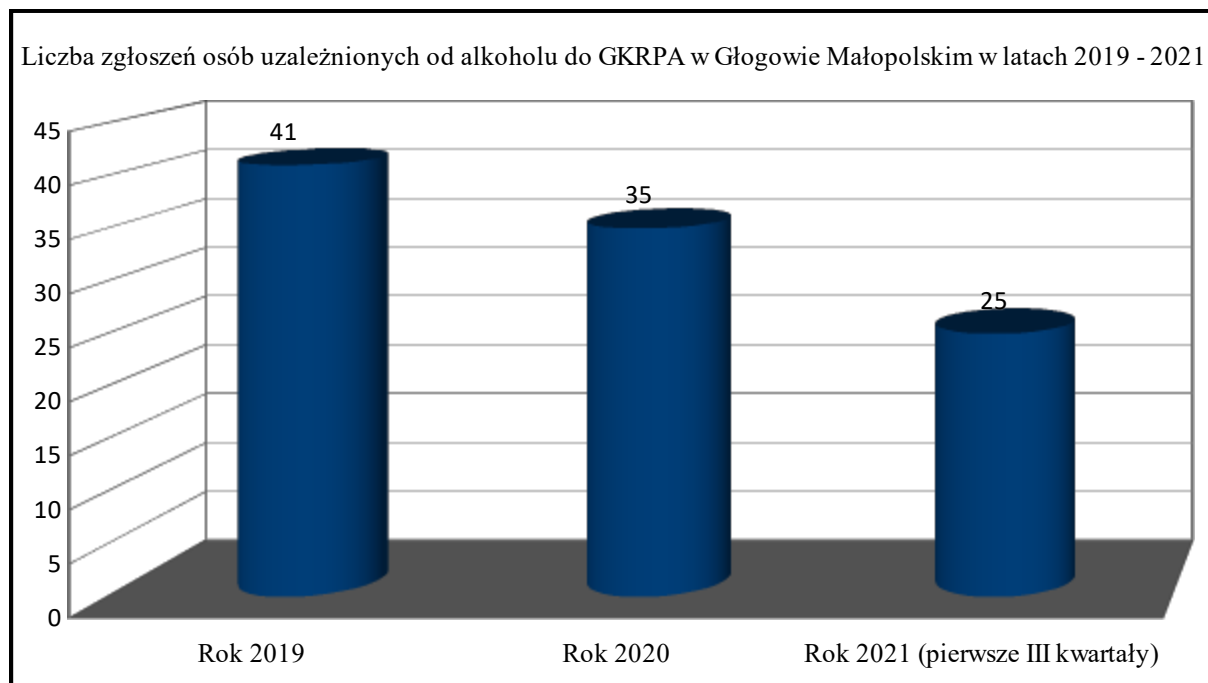
od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W ramach współpracy z Komisją w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi finansowane są projekty socjalne, kolonie letnie dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, szkolenia dla osób uzależnionych, szkolenia przedstawicieli instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie. Aby eliminować niekorzystny wpływ uzależnień na społeczność Gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia, corocznie ustalane są programy profilaktyki i rozwiązywania problemów

Wykres 17. Liczba rodzin, korzystających z pomocy MGOPS z powodu alkoholizmu w latach 2018 – 2020.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych MGOPS w Głogowie Młp. w oparciu o sprawozdania MPiPS za lata 2018-2020.

Wykres 18. Wykaz zgłoszeń osób uzależnionych od alkoholu do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Głogowie Małopolskim w latach 2019– 2021.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GKRPA w Głogowie Małopolskim na lata 2019-2020.

2.7.2. NARKOMANIA

Uzależnienie od narkotyków, określane także terminem „narkomania” (z języka greckiego: narke – odurzenie, mania – szaleństwo), jest postępującą chorobą prowadzącą do wyniszczenia organizmu (w skrajnych przypadkach do śmierci uzależnionego). Cechą charakterystyczną choroby jest konieczność przyjmowania środka odurzającego. Środek ten powoduje uzależnienie psychiczne i fizyczne. Narkoman odczuwa wewnętrzny przymus zwiększania dawek przyjmowanych środków psychoaktywnych.

Symptodem świadczącym o zażywaniu narkotyków może być zmiana sposobu bycia, środowiska, stylu ubierania się. Osoby uzależnione często oddalają się od przyjaciół i rodziny, mają problemy w kontaktach z otoczeniem, stają się drażliwe, nerwowe, zaniedbują codzienne obowiązki (szkolne, zawodowe, domowe). Takie zachowania powinny stać się „lampką ostrzegawczą” dla osób podejrzewających, że ich bliscy mogą być uzależnieni od narkotyków.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskich na przestrzeni badanego okresu tj. w latach 2018 – 2020 nie wykazał narkomanii jako powodu przyznania pomocy społecznej w sprawozdaniach MPiPS. Nie oznacza to jednak, iż pracownicy socjalni nie prowadzą działań w formie pracy socjalnej świadczonej w sytuacjach, gdy dana rodzina nie korzysta z systemu pomocy społecznej a jedynie poszukuje wsparcia i poradnictwa odnośnie dalszego postępowania w przypadku podejrzeń jednego z członka rodziny o stosowanie substancji

psychoaktywnych. W większości przypadków rodzina pierwsze kroki kieruje właśnie do pracownika socjalnego aby uzyskać odpowiedź na to jak zacząć i gdzie szukać dalszego wsparcia.

W skali kraju zjawisko uzależnienia od substancji psychoaktywnych stanowi coraz większy problem społeczny, jednak wśród rodzin objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Głogów Małopolski nie występują rodziny zgłaszające się z powodu narkomanii.

2.8. TRUDNOŚĆ W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO

Podstawowe i najczęstsze problemy osób po zwolnieniu z zakładu karnego to przede wszystkim:

- zadawnione problemy mieszkaniowe i bezdomność,
- brak lub bardzo niskie kwalifikacje zawodowe,
- występująca niepełnosprawność lub przewlekła choroba,
- ostre konflikty rodzinne,
- podeszły wiek,
- zadłużenia alimentacyjne,
- samotne macierzyństwo i zwolnienie z dzieckiem urodzonym i wychowanym w więziennym domu dla matki i dziecka,
- nieporadność życiowa,
- brak kompetencji w reprezentowaniu swoich spraw przed urzędami,
- brak środków finansowych.

Najważniejszymi potrzebami osób opuszczających zakład karny jest:

- uregulowanie sytuacji mieszkaniowej,
- zdobycie środków materialnych,
- aktywizacja bezrobotnych,
- podwyższenie kwalifikacji zawodowych,
- terapia uzależnień,
- pomoc psychologiczna,
- opieka medyczna w zakresie zdrowia psychicznego, leczenia stomatologicznego czy chorób zakaźnych,
- przeciwdziałanie zachowaniom z użyciem agresji i przemocy.

Skuteczny system readaptacji społeczno-zawodowej byłych skazanych jest warunkiem niezbędnym dla pełnej realizacji poprawczej (wychowawczej) funkcji kary pozbawienia wolności. Wskazuje na to m. in. interpretacja terminu „społeczna readaptacja” Tadeusza Szymanowskiego, akcentująca, że

proces ten charakteryzuje się nie tylko powstrzymaniem się od popełniania przestępstw, ale także właściwym funkcjonowaniem w społeczności (w środowisku rodzinnym, pracy, sąsiedztwie czy też grupie rówieśniczej), czyli przestrzeganiem nie tylko norm prawnych, ale również społecznych i podstawowych norm etycznych. Pomoc w readaptacji społecznej można zatem rozumieć jako oferowaną przez administrację zakładu karnego, kuratorów sądowych i inne podmioty świadczące taką pomoc.

Istotą pomocy postpenitencjarnej powinien być spójny system współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej, umożliwiającej wdrażanie zindywidualizowanych strategii, dostosowanych do potencjału i sytuacji osoby opuszczającej zakład karny.

Obecnie system pomocy postpenitencjarnej regulowany jest m. in. w ramach:

- Kodeksu Karnego Wykonawczego z 6 czerwca 1997 r.,
- Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej z 3 stycznia 2012 r.,
- Porozumienia zawartego w dniu 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności,
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Należy zaznaczyć, że pojęcie pomocy postpenitencjarnej nie oznacza jedynie wsparcia w wymiarze finansowym, ale obejmuje również, zgodnie z paradygmatem aktywnej polityki społecznej, różne formy aktywizacji społecznej i zawodowej oraz inne działania wspomagające samodzielne radzenie sobie z własną sytuacją życiową (m. in. wsparcie terapeutyczne, prawne, informacyjne). Cele pomocy postpenitencjarnej realizowane są przez szereg różnych podmiotów, w tym przede wszystkim zakłady karne i areszty śledcze, kuratorską służbę sądową, pomoc społeczną, urzędy pracy oraz organizacje pozarządowe.

Poważnymi mankamentami obecnego systemu pomocy postpenitencjarnej jest brak spójności między działaniami podejmowanymi niezależnie przez poszczególnych jego realizatorów, działających w oparciu o własne przepisy i wytyczne, nieskoordynowane w ramach jednego modelu współpracy na rzecz osób opuszczających zakłady karne. Prowadzi to do sytuacji, w której wiele osób wymagających wsparcia nie otrzymuje go we właściwym wymiarze i/lub formie, co w przypadku tej kategorii osób może przyczynić się do powrotu do zakładu karnego, a udzielana z różnych źródeł pomoc okazuje się często nieefektywna i łącznie nie stanowi adekwatnej odpowiedzi na problemy, w które ma interweniować.

Tworzenie ram dla podejmowania współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej ma w efekcie doprowadzić do wypracowania modelu działania zwłaszcza na rzecz osób, które wymagają większego, niż podstawowe, wsparcia. Informacje o takich osobach, ich predyspozycjach osobowościowych czy sytuacji rodzinnej są w posiadaniu zwłaszcza pracowników zakładów karnych, którzy mają możliwość prowadzenia kilkuletniej obserwacji w tym zakresie. Z ich punktu widzenia warto byłoby niektóre z tych osób (np. te, które po zakończeniu odbywania kary nie będą mogły liczyć na wsparcie ze strony bliskich, lub te, które swoją postawą podczas pobytu w zakładzie karnym oraz pracą włożoną w zmianę swojej sytuacji udowadniają, że „zasługują” na wsparcie instytucji) objąć bardziej zindywidualizowanym i kompleksowym planem pomocy.

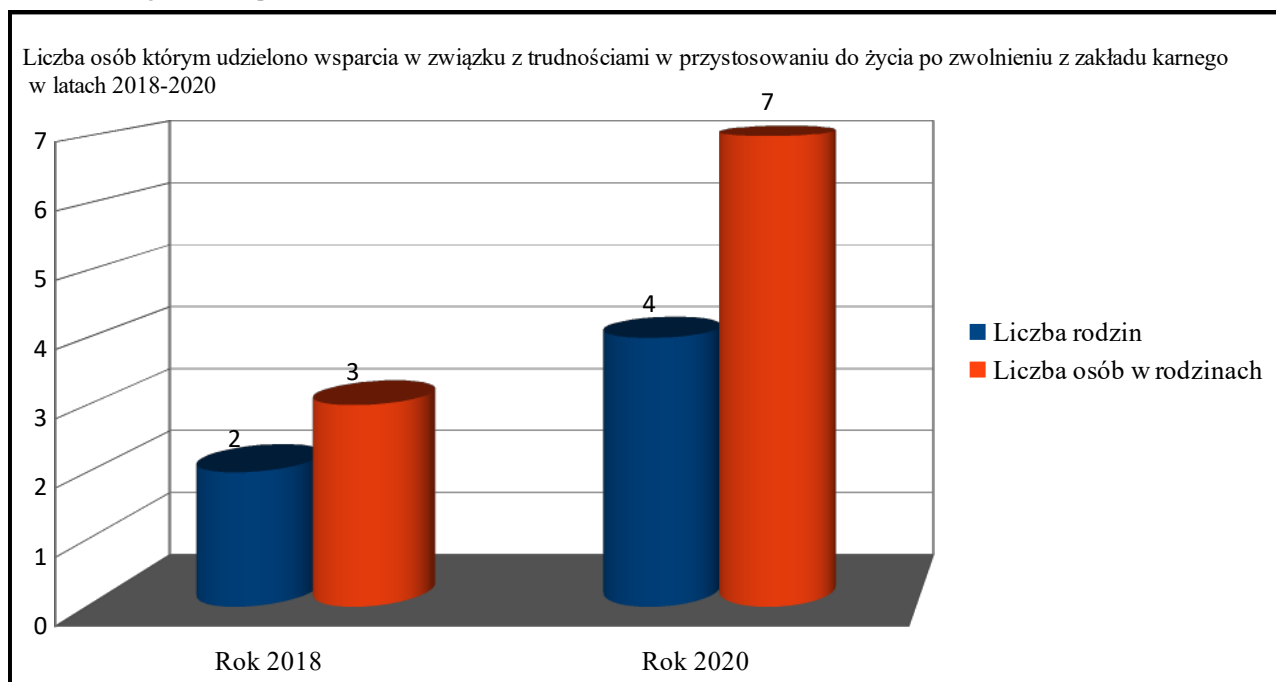
Głównym obszarem współpracy między instytucjami rynku pracy a innymi jest oczywiście aktywizacja zawodowa obejmująca także byłych więźniów. Podobnie, jak w przypadku ośrodków pomocy społecznej, osoby te są zaledwie jedną z kategorii klientów (na dodatek relatywnie mało liczną), wobec których nie podejmuje się specyficznych działań.

Wśród podmiotów, które uczestniczą we wzajemnej współpracy odnośnie pomocy osobom opuszczającym zakłady karne są: pracodawcy, agencje zatrudnienia, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, urzędy miast i gmin, ośrodki szkoleniowe i placówki edukacyjne, ochotnicze hufce pracy, poradnie leczenia uzależnień.

Podejmowana współpraca tych instytucji dotyczy głównie:

- kierowania klientów do prac społecznie użytecznych (we współpracy z samorządami gmin i miast),
- koordynowania działań z zakresu aktywizacji zawodowej z ośrodkami pomocy społecznej (z uwagi, że klienci zarówno służb społecznych, jak i służb zatrudnienia to w dużej mierze te same osoby i zachodzi konieczność podejmowania wobec nich komplementarnych działań w celu eliminacji ryzyka dublowania się form pomocy czy nawet konkurencji o klienta, co zdarza się w przypadku realizowanych przez oba typy instytucji projektów aktywizacyjnych współfinansowanych ze środków unijnych),
- rutynowych procedur dotyczących potwierdzania faktu rejestracji w urzędzie pracy, niezbędnego osobom bezrobotnym do uzyskania świadczeń z pomocy społecznej,
- informowania i kierowania osób bezrobotnych do innych podmiotów świadczących usługi szkoleniowe czy podnoszące kwalifikacje zawodowe (w tym do ochotniczych hufców pracy, ośrodków szkoleniowych, centrów kształcenia ustawicznego),
- informowania osób bezrobotnych o możliwościach uzyskania wsparcia w zakresie leczenia uzależnień (tj. wstępne diagnozowanie problemu i kierowanie do poradni leczenia uzależnień), wsparcia niepełnosprawnych osób bezrobotnych (przede wszystkim wsparcie informacyjne, kontaktowanie i organizowanie spotkań z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, z zespołami do spraw orzekania o niepełnosprawności).

Wykres 19. Liczba osób którym udzielono wsparcia w związku z przystosowaniem do życia po zwolnieniu z zakładu karnego przez MGOPS w Głogowie Małopolskim w latach 2018 – 2020.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych MGOPS w Głogowie Młp. w oparciu o sprawozdania MPiPS za lata 2018-2020.

2.9. PRZEMOC

Przemoc w rodzinie zdefiniowana jest w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku jako: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Jak dużą wagę ma problem przemocy w rodzinie stanowi wstęp do w/w ustawy mówiący, iż „*przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.*”

Bardzo trudno jest określić zakres występowania tego problemu, gdyż jest on powiązany z innymi dysfunkcjami, jak: alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo. Stosowanie przemocy często jest ukrywane i dochodzi do niej za tzw. „zamkniętymi drzwiami”.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy:

- 1) **Przemoc fizyczna** - naruszanie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko

np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.,

- 2) **Przemoc psychiczna** - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.,
- 3) **Przemoc psychiczna** - jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.
- 4) **Przemoc seksualna** - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.,
- 5) **Przemoc ekonomiczna** - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.
- 6) **Zaniedbanie** - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

Przemoc powoduje szereg negatywnych skutków zdrowotnych, ekonomicznych i społecznych, wyciska swoje piętno na zdrowiu fizycznym oraz psychicznym osoby nią dotkniętej, jak również wpływa na funkcjonowanie tej osoby w społeczeństwie, jej relacje z ludźmi, samoocenę. Osoba doświadczająca przemocy przeżywa lęk, wstyd, poczucie winy, depresję. Przemoc stosowana wobec dziecka wpływa na pogorszenie się jego rozwoju psychicznego, co skutkuje licznymi

niepowodzeniami w szkole, zaburzeniami uwagi, a w dalszej konsekwencji wpływa na kształtowanie się jego osobowości i funkcjonowanie w dorosłym życiu.

Osoby dotknięte przemocą wymagają wszechstronnej pomocy, zarówno psychologicznej, prawnej, lekarskiej czy materialnej. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa kluczowe zadania, zarówno dla administracji rządowej, jak i samorządowej. Podstawowym zadaniem zawartym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla samorządu Gminy Głogów Małopolski jest zapewnienie osobom doznającym przemocy, poczucia bezpieczeństwa i udzielenia im profesjonalnej pomocy. Głównym Celem w/w programu jest zapobieganie przemocy domowej w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc. W celu realizacji działań, określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie powołano Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który stanowi grupa specjalistów, podejmujących się współpracy w kierunku udzielenia pomocy podopiecznemu lub całej rodzinie. Głównym celem zespołu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Skala problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy Głogów Małopolski przedstawia się następująco:

Tabela 3. Zjawisko przemocy według danych Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2018 – 2020.

Zjawisko przemocy wg danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Głogowie Małopolskim w latach 2018 – 2020			
Wskazany okres	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba rodzin	33	34	36
Liczba osób w rodzinach	91	106	89
Liczba kobiet w rodzinach	40	46	53
Liczba mężczyzn w rodzinach	28	47	15
Liczba dzieci w rodzinach	23	45	31

Źródło: Opracowania własne MGOPS Głogów Małopolski.

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy, w tym przemocy w rodzinie na terenie Gminy Głogów Małopolski materiały uzyskane z Komisariatu Policji oraz materiały uzyskane w toku wykonywanej pracy przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej (wywiady środowiskowe, niebieska karta, karty informacyjne i obserwacje). Analiza zebranych danych pozwala zauważyć, że mieszkańcy Gminy Głogów Małopolski narażeni są na problem przemocy w rodzinie.

Postawy i świadomość mieszkańców gminy względem zagrożenia przemocą są zróżnicowane. Większość jest zdania, że kary fizyczne nie są dobrą nauką, jednocześnie większość nie postrzega nadmiernego krytykowania i naśmiewania za rodzaj przemocy. Świadczy to przede wszystkim o utożsamianiu przemocy w rodzinie z przemocą fizyczną i niewystarczającej świadomości o innych jej rodzajach. Jednocześnie mieszkańcy są zdania, że przemoc domowa jest nie tylko sprawą rodziny i powinno się interweniować. Jednak istnieje duża grupa ludzi, którzy uważają, że problem przemocy powinno rozwiązywać się w samej rodzinie bez interwencji i pomocy z zewnątrz. Głównie oni powinni znaleźć się w gronie adresatów, do których kierowane będą działania profilaktyczne i informacyjne. Jeśli chodzi o poszukiwania wsparcia przez dzieci i młodzież największym autorytetem cieszą się rodzice i opiekunowie oraz nauczyciele, co jest pozytywną tendencją przemawiającą za autorytetem wychowawczym i pedagogicznym.

Warto zauważyć, że na nieskuteczność instytucjonalnych form zwalczania zjawiska przemoc wpływają powszechne stereotypy oraz niski poziom świadomości społeczności lokalnej, co pokazuje potencjał działań profilaktycznych zmierzających do przeciwdziałania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. W opinii respondentów alkohol jest główną przyczyną występowania przemocy domowej, dlatego oba te zjawiska mogą być ze sobą skorelowane. Rodzinom z problemem alkoholowym powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcia i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów. Z kolei na terenie gminy należy prowadzić lokalną kampanię uświadawiającą na szkodliwość alkoholu oraz zachęcającą do ograniczenia jego nadmiernego spożywania.

Rekomenduje się kampanie społeczne skierowane przeciwko zjawisku przemocy w rodzinie, jak również zapewnienie skutecznej pomocy osobom poszkodowanym. Nacisk na edukację w zakresie możliwych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, zaznajomienie z lokalnie działającymi podmiotami i instytucjami zajmującymi się zagrożeniem. Należy zwrócić uwagę, że przez dzieci i młodzieży stosunkowo często wskazywana była przemoc rówieśnicza, do której zwykle dochodzi na terenie placówki edukacyjnej.

Sytuacja ta nie powinna mieć miejsca, ponieważ szkoła jest środowiskiem gdzie młodzi mieszkańcy powinni czuć się bezpiecznie. Należy dołożyć wszelkich starań, by zmienić tę sytuację

i poprawić bezpieczeństwo. Aby temu przeciwdziałać, można zaprojektować warsztaty psychoedukacyjne związane z poprawą relacji między uczniami, a także przeprowadzić spotkania dydaktyczne zwiększające świadomość występowania problemu oraz możliwych sposobów poszukiwania pomocy na terenie szkoły.

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół Interdyscyplinarny. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy w rodzinie pracownicy MGOPS współpracują z instytucjami i służbami takimi jak: policja, prokuratura, kurator, służba zdrowia, oświata.

Przemoc jest jednym z najbardziej niepokojących zjawisk współczesnego świata, jest mechanizmem regulującym stosunki panujące między ludźmi w różnych grupach, instytucjach, środowiskach i układach społecznych. Stanowi od wielu lat poważny problem społeczny i jedno z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodziny, jak i poszczególnych jej członków.

Każda przemoc wymaga zdecydowanego przeciwstawienia się jej. Jeśli się tego nie zrobi, będzie się rozwijała i wzmacniała. Trzeba przerwać milczenie i zwrócić się o pomoc do instytucji, które wspierają ofiarę przemocy.

2.10. OSOBY STARSZE

Granica, wyznaczająca wiek średni człowieka a starość jest ciągle płynna i nieustannie zmienia się na przestrzeni wieków. Tak więc w czasach prehistorycznych ludzie dożywali tylko 30 - 35 lat. W starożytności człowiek w wieku 35 - 40 lat był już uważany za człowieka starego. Średnia długość życia w ostatnim tysiącleciu, na świecie bardzo się wydłużyła, na co wpływ miała znaczna poprawa warunków życia, rozwój medycyny czy upowszechnienie takich wspaniałych wynalazków jak: kanalizacja (podwyższająca w znacznym stopniu poziom higieny) czy szczepionki (zapobiegające chorobom).

Aktualnie światowa organizacja zdrowia za początek starości uznaje 60 rok życia człowieka. Możemy wyróżnić trzy podstawowe etapy starości:

- od 60 do 75 roku życia, który uznawany jest za wiek podeszły,
- od 76 do 90 roku życia, który uznawany jest za wiek sędziwy,
- od 91 roku życia, który uznawany jest za wiek starczy.

Starzenie się jest złożonym procesem, dlatego nie powinien to być okres wycofania się z życia społecznego, kulturalnego czy towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację. Ludzie starzy stanowią w społeczeństwie liczną grupę, dlatego ich potrzeb nie można ignorować czy pominąć.

Za podstawowe cechy zjawiska starości uważa się między innymi:

- stopniowe, zmienne nasilenie się zależności od otoczenia i rodziny,
- znaczny spadek zdolności człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, adaptacyjnym,
- postępujące nieodwracalne, ograniczenie samodzielności życiowej.

Do najbardziej typowych problemów, doświadczających osób w podeszłym wieku można zaliczyć samotność, przewlekłą chorobę, inwalidztwo, ubóstwo, poczucie nieprzydatności i niezrozumienia. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację tychże osób, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia w momencie przekroczenia przez te osoby tego znamionnego punktu w życiu.

Ostatnimi laty w naszym kraju, następuje zjawisko znacznego wzrostu liczby ludzi starszych w społeczeństwie. Zgodnie z mapą stopnia demografizacji, osób w wieku starszym jest znacznie więcej na wsi, niż w mieście. Osoby starsze na wsi mieszkają przeważnie samotnie lub z rodziną i do późnej starości wykonują różne prace w gospodarstwie domowym. Dużym problemem wśród rolników jest prowadzenie samotnie gospodarstwa rolnego, które nie wystarcza na zaspokojenie podstawowych potrzeb i dlatego znajdują się oni w trudnej sytuacji materialnej, stanowią potencjalnych klientów pomocy społecznej.

Główny ciężar opieki nad ludźmi starszymi spoczywa na ich rodzinach. Osoby te głównie utrzymują się z renty bądź świadczenia emerytalnego. Coraz trudniejsza sytuacja ekonomiczna w kraju nie daje osobom starszym pewności utrzymania się z tychże świadczeń. Osoby starsze pozostają pod stałą opieką lekarską, jednakże w całej Polsce wciąż brakuje lekarzy i pielęgniarek, zajmujących się wyłącznie specjalnością geriatryczną.

Zmiany w strukturze demograficznej i wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców Gminy Głogów Małopolski uzasadnia potrzebę podjęcia działań w zakresie różnorodnych form aktywizacji osób starszych, między innymi – poprzez specjalistyczne programy aktywizacyjne.

Głównymi celami takich działań winny być: utrzymanie sprawności i samodzielności osób starszych poprzez aktywizację fizyczną i psychiczną, poprawa bezpieczeństwa osobistego osób starszych, zwiększenie jakości i dostępu do edukacji społecznej seniorów, kreowanie w środowisku integracji międzypokoleniowej oraz wykorzystywanie aktywności i doświadczenia osób starszych. Sytuacja ta wyraźnie wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć:

- samotność,
- ograniczenie sprawności psychofizycznej i liczne choroby wieku starszego,

- pogorszenie sytuacji ekonomicznej,
- życie w ubóstwie często w związku z brakiem świadczeń rentowych, emerytalnych,
- utrata pozycji społecznej wynikająca często z zakończeniem aktywności zawodowej,
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz załatwianiu spraw urzędowych,
- zmiana pełnionych funkcji w rodzinie co powoduje często izolowanie się od innych,
- brak koncepcji na nową organizację życia, trudności w kontaktach ze środowiskiem,
- groźba śmierci lub utraty bliskich osób,
- kłopoty z przystosowaniem się do szybkich zmian cywilizacyjnych i technicznych.

Sytuacja ta skłania do poszerzenia oferty usług systemu pomocy społecznej. Jedną z najczęściej przyznawanych form pomocy dla osób starszych są usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługujące osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub z innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Zapewnienie osobom starszym pomocy w formie usług w miejscu zamieszkania zapobiega utracie kontaktu ze swoim środowiskiem.

Niekorzystne tendencje demograficzne oraz zmiany w strukturze rodzin sprawiają, że coraz większa część opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi jest przenoszona do innych form pomocy instytucjonalnej, z tego też powodu skierowanie i opłacanie pobytu w domu pomocy społecznej systematycznie zwiększa poziom wydatków, jakie ponosi Gmina na ten cel. Organizacje samopomocowe i pozarządowe oferują szeroką gamę zajęć dla osób starszych, umożliwiają aktywizację i integrację z młodym pokoleniem poprzez realizację projektów dofinansowanych z zewnętrznych źródeł.

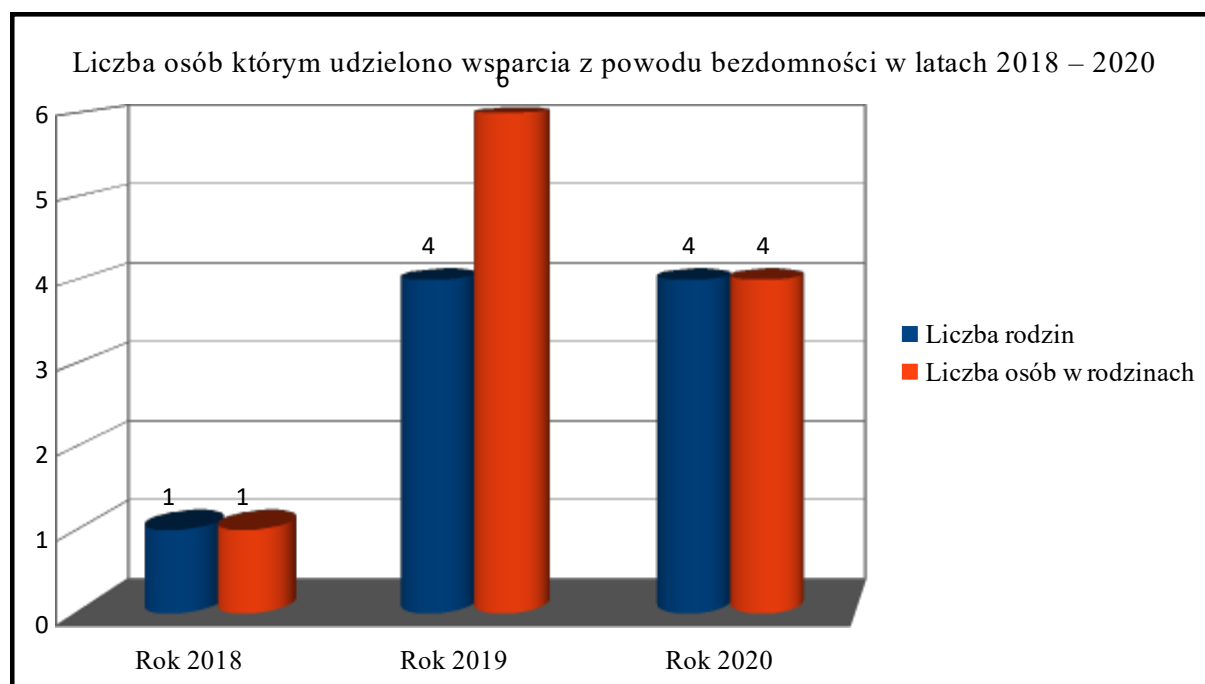
2.11. BEZDOMNOŚĆ

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno- ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania. Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

Pomoc państwa osobom bezdomnym, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, należy do zadań własnych gminy, obejmuje zapewnienie schronienia, posiłku, odzieży a także zasiłku celowego na leczenie. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, w przypadku osoby bezdomnej, ubiegającej się o pomoc, jednostką właściwą miejscowo jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały. Na terenie Gminy i Miasta Sokołów Młp. problem bezdomności nie występuje na dużą skalę. Na przestrzeni badanego okresu tylko jednej osobie przyznano pomoc z powodu bezdomności. Pomimo tego, że liczba osób bezdomnych na terenie gminy jest mała, skala problemu nasila się w kontekście całego kraju, wskutek czego w przyszłości może dotyczyć większej liczby osób z terenu naszej gminy.

W gminie Głogów Małopolski zjawisko bezdomności występuje i ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2018 - 2020 w związku z bezdomnością, objął on wsparciem 9 rodzin.

Wykres 20. Liczba osób którym udzielono wsparcia z powodu bezdomności przez MGOPS w Głogowie Małopolskim w latach 2018 – 2020.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych MGOPS w Głogowie Młp. w oparciu o sprawozdania MPiPS za lata 2018-2020.

3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami, które umożliwiają rozwiązanie problemów społecznych na terenie gminy Głogów Małopolski, możemy określić wszelkiego rodzaju instytucje, działające w obszarze polityki społecznej, które swym działaniem obejmują zagadnienia dotyczące rozwiązywania określonych problemów.

Do zasobów tych zaliczyć możemy zarówno jednostki o charakterze publicznym jak i niepublicznym.

3.1. MIEJSKO – GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Podstawowym zadaniem Ośrodka jest zaspokojenie na terenie gminy Głogów Małopolski niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, umożliwianie im bytowania w warunkach, odpowiadających godności człowieka oraz działanie na rzecz usamodzielnienia osób i rodzin, ich stabilizacji i integracji ze środowiskiem.

Formą działania Ośrodka jest w szczególności:

- pomoc środowiskowa, obejmująca zespół działań dla stworzenia warunków właściwego funkcjonowania osób i rodzin w miejscu zamieszkania,
- pomoc instytucjonalna, oznaczająca zapewnienie specjalistycznej opieki osobom całkowicie lub częściowo niezdolnym do samodzielnej egzystencji w miejscu zamieszkania.

Do zadań Ośrodka w szczególności należy:

- diagnostyka indywidualna i środowiskowa (rozpoznawanie i analizowanie potrzeb oraz sytuacji życiowej, materialnej jednostek i ich rodzin, a także wszelkich uwarunkowań środowiskowych dla celów pomocy społecznej),
- sporządzanie planów rozwoju wszelkich form świadczeń i usług z zakresu pomocy społecznej,
- bezpośrednie udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej, w tym organizowanie usług opiekuńczych w domu klienta,
- pośrednie udzielanie świadczeń, poprzez zlecenie ich do wykonania innym instytucjom, organizacjom społecznym bądź osobom fizycznym w ramach środków z budżetu oraz nadzorowanie sposobu i jakości wykonania tych świadczeń,
- współpraca z organizacjami i instytucjami a zwłaszcza z organami i jednostkami samorządu terytorialnego,
- aktywizacja środowiska lokalnego na rzecz pomocy społecznej.

Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim kieruje Dyrektor Ośrodka, który jest zatrudniany i zwalniany przez Burmistrza Głogowa Małopolskiego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz reprezentuje MGOPS na zewnątrz.

Przedmiotem działania Ośrodka jest realizacja zadań własnych i zleconych.

Zadania własne z zakresu pomocy społecznej:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych celowych,
- przyznawanie pomocy rzeczowej,
- kierowanie osób, wymagających opieki, do domów pomocy społecznej,
- inne zadania z zakresu pomocy społecznej, wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy.

Zadania własne z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, realizowane przez gminę:

- udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, w tym osobom bezdomnym,
- świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania,
- udzielanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osób bezdomnych i innych osób niemających dochodu czy możliwości ubezpieczenia się na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym,
- udzielanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków, powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- praca socjalna,
- sprawienie pogrzebu, w tym zmarłym osobom bezdomnym,
- realizacja gminnej strategii integracji i polityki społecznej, obejmującej w szczególności programy pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, ochrony zdrowia, programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, budownictwa socjalnego i edukacji publicznej.

Zadania zlecone gminie:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, gwarantowanych okresowych i specjalnych okresowych, macierzyńskich okresowych i jednorazowych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,
- opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków, powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej,
- przyznawanie zasiłku celowego w formie biletu kredytowego,

- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, przysługujących na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- zadania, wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw, mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin po zapewnieniu odpowiednich środków.

Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy w następujących formach:

Katalog podstawowych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych:

świadczenia pieniężne:

- **zasiłek stały** - zasiłek stały przysługuje: pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej zasiłek stały nie przysługuje. Osobę przebywającą w domu pomocy społecznej lub ubiegającą się o przyjęcie do niego uznaje się za osobę samotnie gospodarującą, jeżeli przed przyjęciem do domu pomocy społecznej lub rozpoczęciem oczekiwania na miejsce w takim domu była uprawniona do zasiłku stałego.
- **zasiłek okresowy** - zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:
 - 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
 - 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. *Zasiłek okresowy ustala się:* w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.
 - 3) Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z ust. 2 nie może być niższa niż 50% różnicy między: kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny,
 - 4) Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.
- **zasiłek celowy i celowy specjalny** - w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży,

niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego. Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. Zasiłek celowy może być przyznany także osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany: **specjalny zasiłek celowy** w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

świadczenia niepieniężne: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, sprawianie pogrzebu, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa.

Osoby i rodziny, korzystające z pomocy społecznej, są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Jeśli spojrzymy wstecz, na ciągle zmieniającą się pomoc społeczną, zauważymy tendencję poszukiwania kluczowych rozwiązań w zakresie pozyskiwania jak najskuteczniejszych wyników w pracy z podopiecznymi ośrodków pomocy społecznej. Wiek XXI w żadnym stopniu nie odbiega od wcześniejszych założeń pomocowych. Wkraczając na ścieżkę zmian pracownicy socjalni zostali zobligowani do wprowadzenia bardziej nowoczesnych działań i form pomocowych, na które środki pozyskiwane są z funduszy europejskich. Innowacyjne rozwiązania niesienia wsparcia dla klientów pomocy społecznej, stają się podbudową dla powrotu klientów do prawidłowego funkcjonowania w środowisku. Zadaniem MGOPS w Głogowie Młp. i samorządu gminnego jest udzielenie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę zaspokojenia niezbędnych potrzeb, zapewni skuteczną realizację ról społecznych oraz stworzy możliwości rozwoju. Skuteczna pomoc oznacza także pozbawienie uprawnień do pomocy społecznej poprzez usunięcie lub ograniczenie różnych dysfunkcji i wyprowadzenie z grupy ryzyka w każdym przypadku, kiedy jest to tylko możliwe. Skuteczność takich działań jest uwarunkowana kompleksowym podejściem do problemów i wprowadzenie stosownych rozwiązań.

3.1.1. ŚWIETLICA SOCJOTERAPEUTYCZNA

Nie ulega wątpliwości, że podstawowym środowiskiem wychowawczym i opiekuńczym jest rodzina pełniąca funkcję podstawowej komórki społecznej. Jednakże w dobie intensywnych przemian, wzrostu tempa życia, rodzice coraz gorzej radzą sobie z problemami dzieci i młodzieży. Taka postawa rodziców jest wynikiem nienadążania za zmianami, rodzice sami borykają się z trudnościami i przeciwnościami losu, tym samym nie wywiązują się z podstawowych funkcji rodziny. Wypełnienia roli wychowawczej nie możemy również oczekiwać od szkoły, bowiem szkoła jest placówką oświatową, jej podstawowym celem jest więc edukacja. W związku z tym rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań a także dziecku z tej rodziny udziela się pomocy w formie poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej, pracy socjalnej oraz zapewniania dzieciom właściwej opieki i wychowania. Działalność ta wyraża się poprzez działania specjalistów przygotowanych do pracy z rodziną a także poprzez funkcjonowanie placówek opiekuńczo wychowawczych wsparcia dziennego, Na gruncie lokalnym, wszelkie działania tego typu podejmowane są w funkcjonujących świetlicach, mających w zależności od typu prowadzonych działań różny charakter.

W celu wsparcia funkcji opiekuńczych rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w następujących placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego:

- opiekuńczej, prowadzonej w formie kół zainteresowań, świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, które pomagają dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych i organizowaniu czasu wolnego,
- specjalistycznej, w której jest realizowany program psycho - korekcyjny, psycho-profilaktyczny, w tym terapia psychologiczna, rehabilitacja i resocjalizacja.

Głównym celem świetlicy jest podejmowanie działań z zakresu zapobiegania patologiom społecznym wśród dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych i znajdującej się w trudnej sytuacji socjalnej.

Celami szczegółowymi świetlic są:

- wspieranie wychowawczej roli w integralnym rozwoju dziecka w jego naturalnym środowisku,
- wyrównywanie dysproporcji edukacyjnych i wychowawczych dzieci i młodzieży,
- rozwinięcie u wychowanków umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życia codziennego i rozwiązywania problemów,
- wzmacnianie u wychowanków poczucia własnej wartości,
- profilaktyka uzależnień,
- wyrobienie i utrwalenie wśród dzieci i młodzieży prawidłowych nawyków higienicznych,

Zadania świetlicy socjoterapeutycznej:

- Sporządzenie diagnozy indywidualnej dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej.
- Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych zgodnie z programem przygotowanym dla całej grupy i diagnozą indywidualną dzieci.
- Praca ze stałymi grupami dzieci.
- Praca z dziećmi w kontakcie indywidualnym.
- Przygotowanie i realizacja indywidualnych programów rozwojowo – terapeutycznych dla dzieci. W planach tych warto uwzględnić włączenie dziecka w działania różnorodnych kół zainteresowań, grup rozwojowych zgodnie z predyspozycjami i zainteresowaniami dziecka.
- Utrzymywanie kontaktów z rodziną dziecka w celu: diagnozy sytuacji rodzinnej, rozwiązywania problemów rodziny, współpracy dotyczącej postępów dziecka w procesie socjoterapii.
- Współpraca z instytucjami /gminna komisja problemów alkoholowych, ośrodek pomocy społecznej, organizacje pozarządowe/ które mogą pomóc rodzinie w rozwiązywaniu jej problemów.
- Korzystanie z regularnych konsultacji lub superwizji dotyczących pracy placówki.
- Zajęcia /spotkania/ grupowe dla rodziców, warsztaty w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych.

Zadania świetlicy z programem opiekuńczo – wychowawczym:

- Stała systematyczna współpraca z rodziną dziecka.
- Rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej.
- Organizacja czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych.
- Prowadzenie pracy z grupy, poprzedzone jej planowaniem w zespole pracowników.
- Indywidualne spotkania z dziećmi organizowane poza pracą z grupą.
- Prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem i grupą.
- Współpraca z innymi instytucjami.
- Dożywianie dzieci.
- Pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami.
- Korzystanie z regularnych konsultacji dotyczących pracy placówki

3.1.2. KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Klub Integracji Społecznej funkcjonuje w ramach Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim, został utworzony 5 maja 2017 roku w ramach projektu „Klub Inspiracji Sukcesu” - Działanie 8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020.

Na realizację działań i remont budynku otrzymaliśmy dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie 738 000,000 tys. zł.

Placówka znajduje się w Stykowie przy Szkole Podstawowej, została wyposażona w meble oraz sprzęt komputerowy i urządzenia niezbędne do prowadzenia zajęć. W budynku znajduje się sala szkoleniowa, biuro połączone z pomieszczeniem socjalnym, dwie łazienki, oraz przestronny korytarz. Wszystkie pomieszczenia zostały zaadaptowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W grudniu 2021 r. dobiega końca kolejna edycja działalności Klubu Integracji Społecznej p.n. „Klub Inspiracji Sukcesu”, funkcjonującego w strukturach Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim.

Uczestnikami zajęć było 15 osób (10 kobiet i 5 mężczyzn) bezrobotnych lub biernych zawodowo w wieku aktywności zawodowej, zamieszkujących teren Gminy Głogów Małopolski oraz korzystających z świadczeń pomocy tutejszego Ośrodka.

W ramach aktywizacji społecznej zostały zorganizowane warsztaty takie jak:

- treningi kompetencji i umiejętności społecznych w wymiarze 40 godzin,
- warsztaty aktywnego poszukiwania pracy w wymiarze 40 godzin,
- warsztaty edukacji ekonomicznej – zarządzanie budżetem domowymi w wymiarze 20 godzin.
- trening zdolności poznawczych - ćwiczymy swoją pamięć, uwagę i koncentrację 5 godz.
- trening twórczości i kreatywności w domu, w pracy i na co dzień – 5 godz.
- zarządzanie sobą w czasie - różne style i strategie planowania – 5 godz.
- moja pasja – do działania inspiracja – 5 godz.
- warsztaty terapeutyczne z zakresu profilaktyki i uzależnień - 20 godz.
- warsztaty z rękodzieła (ozdoby/stroiki świąteczne) - 5 godz.

Zrealizowane warsztaty miały na celu podniesienie kompetencji psychospołecznych – wzmocnienie samooceny i poczucia własnej wartości, wzrost wiary we własne możliwości i umiejętności, nabycie umiejętności radzenia sobie ze stresem i sytuacjami trudnymi. Ponadto miały na celu rozwijanie zdolności poznawczych wzmocniających pamięć, uwagę i koncentrację,

rozwijanie twórczego i kreatywnego myślenia w rozwiązywaniu sytuacji problemowych, doskonalenie umiejętności w zakresie planowania oraz zarządzania sobą w czasie, wzmocnienie czynników wspierających automotywację, doskonalenie umiejętności komunikacji, współpracy w zespole, zapoznanie z technikami motywacji, automotywacji oraz relaksacji i profilaktyki stresu.

W ramach aktywizacji zawodowej 10 uczestników KIS zostało skierowanych do odbycia kursu zawodowego, celem podniesienia kompetencji i uzyskania nowych kwalifikacji zawodowych.

Zostały zorganizowane kursy zawodowe w wymiarze 100 godz. szkol. w zawodach takich jak:

- I kurs: „Pracownik biurowy z obsługą komputera”
- II kurs: „Kurs kelner-barman z elementami savoir-vivre”
- III kurs: Kurs prawa jazdy kat. „B”.

Celem kursów zawodowych było uzyskanie przez osoby wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy lub samodzielnego świadczenia usług w zakresie związanym z kierunkiem wybranego kursu zawodowego. Każdy z uczestników kursu miał zapewniony dostęp do egzaminu zewnętrznego dzięki któremu mógł uzyskać kwalifikacje zawodowe - unormowane w rozporządzeniach właściwego ministra, oraz otrzymał stypendium szkoleniowe.

Od czerwca 2021 przez okres 6 miesięcy w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Rzeszowie 3 uczestników KIS o III profilu pomocy, zostało skierowanych do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie sołectw Gminy w wymiarze 40 miesięcznie, za które otrzymywali wynagrodzenie.

Zadania realizowane w Klubie Integracji Społecznej cieszyły się dużym zainteresowaniem. Uczestnicy z chęcią uczęszczali na zajęcia, gdzie oprócz możliwości przyswajania wiedzy, mogli nawiązać nowe znajomości dzięki którym nastąpiło między nimi zacieśnienie więzi społecznych. Dodatkowo mieli zapewniony poczęstunek.

Na zakończenie uczestnictwa w zajęciach realizowanych w Klubie Integracji Społecznej każdy z uczestników otrzymał dyplom uczestnictwa w programie reintegracji społecznej i zawodowej oraz drobne upominki promujące KIS.

3.1.3. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Aktem prawnym regulującym kwestie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkom rodziny, które narusza ich prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Głogów Małopolskim został powołany Uchwałą Nr V/40/211 Burmistrza Głogowa Małopolskiego z dnia 28.02.2011.

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Głogowie Młp. ul. Fabryczna 17, tel. (017) 78 97 502,

Pomoc instytucjonalna:

1. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Fabryczna 17, tel. (017) 78 97 502,
2. Komisariat Policji ul. Wincentego Witosa 10 a, tel. (017) 85-83-374,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ul. Rynek 1, tel. (17) 78-97-000,
4. OGÓLNOPOLSKIE POGOTOWIE DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE „NIEBIESKA LINIA” 800 120 002.

3.1.4. PUNKT KONSULTACYJNY

Godziny pracy psychologa w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym:

- II wtorek każdego miesiąca w godzinach 8:00 - 11:00,
- IV piątek każdego miesiąca 16:30 - 18:45

Wszystkie konsultacje odbywają się po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym dzwoniąc pod numer 17 78 97 544

3.1.5. PROJEKT: „AKTYWNA RODZINA MOCNO SIĘ TRZYMA”

Realizatorem projektu „Aktywna rodzina mocno się trzyma” jest: Gmina Głogów Małopolski/ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim.

Projekt jest realizowany w ramach Oś priorytetowej VIII - Integracja społeczna. Działanie 8.9 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej - ZIT

Celem projektu jest poprawa poziomu i jakości życia 60 rodzin (150 osób) przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z terenu Gminy Głogów Małopolski (teren ROF) w drodze realizacji usług wspierania rodziny i funkcjonowania Placówki Wsparcia Dziennego w formie pracy podwórkowej w okresie 01.07.2021 r. – 30.09.2023 r.

Projekt przyczyni się bezpośrednio do realizacji celu szczegółowego RPO WP poprzez zwiększenie dostępności usług wsparcia rodziny w wyniku osiągnięcia wskaźnika rezultatu „Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu”. W wyniku realizacji projektu poprawie ulegnie funkcjonowanie rodzin i warunki rozwojowe dzieci.

W dniu 25 sierpnia 2021 r. podpisano umowę pomiędzy Gminą Głogów Małopolski/ Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim a Wojewódzkim Urzędem Pracy w Rzeszowie o dofinansowanie projektu pn. „AKTYWNA RODZINA MOCNO SIĘ TRZYMA”.

W projekcie weźmie udział 60 rodzin (150 osób) przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objęte wsparciem lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej tj. 75 rodziców/ opiekunów oraz 75 dzieci do 18 r.ż. Warunkiem uczestnictwa w projekcie jest: Osoby/ rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Głogów Młp, terenie ROF, Osoby/ rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ust. z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ust. z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej z przyczyn bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, Osoby/rodziny niekorzystające z rodzajowo tożsamego wsparcia w ramach innych projektów współfinansowanych ze środków EFS w ramach RPO WP 2014-2020.

3.2. GMINNY SZTAB KRYZYSOWY

Gminne Centrum Przesiadkowe w Głogowie Małopolskim przekształcone zostało w siedzibę Gminnego Sztabu Kryzysowego. Tu odbywają się narady i konieczne spotkania. W budynku utworzony zostały magazyny sprzętu sanitarnego, pomieszczenia do dezynfekcji oraz pomieszczenia na zużyty sprzęt.

Osoby starsze, chore (zwłaszcza na cukrzycę i choroby układu oddechowego oraz immunologicznego) lub po przebytych chorobach powinny zachować szczególną ostrożność. Obowiązuje najwyższy reżim przestrzegania wszelkich zasad higieny.

Policja ostrzega i apeluje, iż w dobie koronawirusa, mogą na terenie naszej gminy pojawić się osoby lub grupy osób, które będą oferowały osobom starszym pomoc w dezynfekcji domu lub świadczenia innych usług. Proszę zachować szczególną ostrożność, ponieważ może dochodzić do okradania osób starszych. Bazujmy na pomocy osób z najbliższej rodziny oraz służ publicznych.

Gmina uruchomiła dla mieszkańców specjalny numer telefonu tel. +48 17 789 75 00 poniedziałek 7:30- 16:30, wtorek – czwartek 7:30-15:30, piątek 7:30- 14:30, tel. +48 730 004 953 dostępny od 7.30 do 19.00, pod którym potrzebujący mieszkańcy w sprawach nagłych, będą mogli uzyskać niezbędne informacje o pomocy świadczonej na terenie gminy Głogów Małopolski.

3.3. DZIENNY DOM „SENIOR – WIGOR” W BUDACH GŁOGOWSKICH

Dzienny Dom „Senior – WIGOR” w Budach Głogowskich działa od 8 lutego 2016 roku. Powstał w ramach rządowego programu „Senior – WIGOR” na lata 2015-2020 z inicjatywy Burmistrza Głogowa Małopolskiego Pana Pawła Baja. Mieści się on w pięknej i spokojnej okolicy, w wyremontowanym budynku dawnej szkoły. Uczestnikami są seniorzy nieaktywni zawodowo w wieku powyżej 60 roku życia z terenu gminy Głogów Małopolski. Uroczyste otwarcie i poświęcenie placówki odbyło się 4 marca 2016 roku.

Dzienny Dom realizuje zadania w szczególności w zakresie terapii zajęciowej grupowej i indywidualnej dla podtrzymania kondycji psychofizycznej, usług rehabilitacyjnych, zapewnienia posiłku, poradnictwa specjalistycznego, zaspokojenia potrzeb towarzyskich i rekreacyjno – kulturalnych.

Seniorzy każdego dnia uczestniczą w różnorodnych zajęciach takich jak: zajęcia ruchowe, taneczne, muzyczne, plastyczne, filmowo-teatralne, sportowo - rekreacyjne. Dużym zainteresowaniem cieszy się także trening pamięci oraz masaże rehabilitacyjne.

Osoby starsze mogą tu aktywnie spędzić jesień swojego życia i nawet w podeszłym wieku korzystać z różnych form terapii i rozrywki jakie oferujemy, a są to w szczególności zajęcia:

- 1) **Gimnastyka** - zadaniem gimnastyki w wieku starszym jest podnoszenie stanu zdrowia, zachowanie sprawności fizycznej i ogólnej aktywności życiowej oraz wyhamowywanie procesów powodujących zanik sprawności fizycznej. Racjonalne stosowanie ćwiczeń fizycznych w podeszłym wieku skutecznie przeciwdziała procesom starzenia się oraz umożliwia podtrzymywanie sprawności ruchowej. W ramach tych zajęć wykonywane są podstawowe ćwiczenia usprawniające naszych podopiecznych takie jak ćwiczenia z kijkami i krążkami wzmacniające górne części ciała, ćwiczenia wytrzymałościowe, dłoni, mięśni brzucha, a także wzmacniające kręgosłup i poprawiające równowagę i stabilizację. Seniorzy korzystają również z dostępnych na mini siłowni sprzętów i chętnie podnoszą swoją sprawność fizyczną na bieżni, rowerku czy też stepach.
- 2) **Trening pamięci** - wraz z przybywaniem lat oraz naturalnym procesem starzenia się, obserwujemy różnego rodzaju zmiany, zachodzące w organizmie. Sprawność fizyczna zaczyna zawodzić, pojawiają się ograniczenia i trudności. Obok tych zjawisk następuje także pogorszenie sprawności intelektualnej, czego dokuczliwym elementem jest coraz mocniej zawodząca pamięć i koncentracja. Podobnie jak sprawność fizyczną, którą możemy utrzymać i wzmacniać poprzez regularne ćwiczenia i stosowny tryb życia, jesteśmy również w stanie wzmocnić naszą pamięć i wydolność intelektualną. Jeśli zadbamy o to, aby jakość naszej pamięci nie pogarszała się i zapewnimy naszemu mózgowi odpowiednią dawkę ćwiczeń

i wysiłku usprawniającego utrzymamy w ten sposób nasz organizm w dobrej kondycji. W naszej placówce pamięć ćwiczona jest poprzez m.in. różne quizy, krzyżówki, łamigłówki, zagadki, wykreślanki czy anagramy oraz odpowiednio przygotowane specjalistyczne ćwiczenia.

- 3) **Gry i zabawy** - prowadzone są w oparciu o pedagogikę zabawy oraz ludoterapię. Taka forma terapii powoduje, że poprzez zabawę pozytywnie wpływa się na rozwój psychofizyczny, kompetencje społeczne, pozwala to na lepszą integrację uczestników. Przygotowane specjalnie dla seniorów zajęcia pozwalają im oderwać się od monotonii i rutyny dnia codziennego, a przy tym dostarczają przyjemności i przynoszą radość, wspólną rozrywkę i dobrą zabawę.
- 4) **Zajęcia taneczne** - są to zajęcia z choreoterapii, które obejmują taniec, ćwiczenia muzyczno-ruchowe, improwizacje ruchowe do wybranej muzyki. W ramach tych zajęć prowadzony jest fitness, aerobik i zumba dla seniorów, a także tańce integracyjne, ludowe, towarzyskie, nowoczesne oraz zabawy z chustą. Podczas, tych zajęć seniorzy w rytm muzyki poruszają swoje ciało, dobrze się przy tym bawiąc i podnosząc swoją sprawność ruchową.
- 5) **Zajęcia plastyczne** - dają możliwość pozawerbalnego wyrażania własnych emocji barwą, formą lub kształtem. Plastykoterapia sprawia, że można poczuć się niezależnym (samodzielnie decydować o wyborze materiału z którego powstanie praca, czy też jego koloru), podnosi samoocenę, ulepsza motorykę małą, koordynację wzrokowo-ruchową, kreatywne myślenie. Stwarza również okazję do odprężenia i relaksu. Zajęcia opierają się na rysowaniu, malowaniu obrazów na papierze, płótnie, malowaniu witraży, malowaniu metodą collage'u, wyklejankach z włóczki, malowaniu na podkładzie z kaszy, papieroplastyce, lepieniu z gliny, gipsu, masy solnej, masy papierowej, filcowaniu itp. Podczas tych zajęć usprawniane są ręce i powstają piękne prace oraz ozdoby, które zostają również wykorzystane do upiększania wnętrza Dziennego Domu „Senior – WIGOR”. Jest to również okazja do wykonania upominków dla najbliższych osób, a także okolicznościowych działań jak np. palmy czy wianki z racji uroczystości kościelnych.
- 6) **Zajęcia filmowo – teatralne** - są połączeniem teatroterapii i filmoterapii. Teatroterapia wykorzystuje elementy teatru i dramy. W jej ramach przygotowuje się i wykonuje przedstawienia teatralne. Ważna jest także dyskusja na temat tego, co się wydarzyło na scenie oraz jakie uczucia towarzyszyły temu wydarzeniu. Z kolei filmoterapia pozwala na przeniesienie się w inny świat na czas trwania seansu, nie usuwa problemów i dolegliwości, ale dostarcza wsparcia psychicznego. Zakłada się, że poprzez film można wpłynąć na sferę emocjonalno-wolicjonalną. W trakcie tych zajęć seniorzy mają okazję oglądać „mądre” filmy niosące z sobą pewien przekaz. Ćwiczone są podczas nich również różne skecze

i przedstawienia. Udało się podopiecznym stworzyć także piosenkę o dziennym domu, oraz przedstawienie pokazujące codzienność w „Seniorze – WIGORZE”.

- 7) **Zajęcia muzyczne** - muzykoterapia jest to terapia poprzez muzykę. Pozwala uczestnikom zaspokoić potrzeby psychiczne. Stwarza także możliwość do wyrażania swoich uczuć. Wyróżnia się muzykoterapię: receptywną (np. słuchanie muzyki), aktywną (np., śpiewanie, granie na instrumentach). Zajęcia te są okazją do wspólnych śpiewów, gry na instrumentach, a także zabawie przy dźwiękach muzyki, jak również czasem odpoczynku przy nagraniach relaksacyjnych. Wykorzystywane są podczas nich takie instrumenty jak: bębny, grzechotki, tamburyny, talerze oraz wykonane przez podopiecznych instrumentach (puszki, pudełka wypełnione kaszą, piaskiem lub ryżem). Seniorzy chętnie wracają do starych piosenek i przyśpiewek, których wspólne wykonanie sprawia im wiele radości.
- 8) **Terapia kulinarna** - w ramach zajęć kulinarnych uczestnicy biorą udział w przygotowywaniu posiłków, usprawniają przy tym motorykę małą oraz mogą realizować swoje zamiłowania kulinarne.
- 9) **Masaż rehabilitacyjny** - poza zajęciami terapeutycznymi seniorzy korzystają z masażu rehabilitacyjnych, które powodują rozluźnienie mięśni i złagodzenie bólu oraz ogólne odprężenie i przezwyciężenia stresu.

Dzienny Dom „Senior – WIGOR” w Budach Głogowskich jest placówką dla osób, które ukończyły 60 rok życia. W swojej ofercie stara się wypełnić aktywnie czas seniorów uczęszczających do ośrodka i oferuje szeroki wachlarz usług:

- pobytowych – organizowanie czasu wolnego w bezpieczny i godny sposób,
- socjalnych – gorący posiłek oraz posiłki sporządzane w ramach zajęć kulinarnych,
- aktywność ruchową – zajęcia ruchowe, taneczne, sportowo – rekreacyjne,
- terapię zajęciową – kulinarną, plastykoterapię, muzykoterapię, choreoterapię, filmoterapię, teatroterapię, terapię pamięci,
- zajęcia klubowe – biblioterapię i czytanie prasy, korzystanie z komputera i zasobów internetowych, oglądanie filmów i programów telewizyjnych, gry towarzyskie, spotkania integracyjne organizowane m. in. z okazji świąt, imienin itp.,
- pomoc psychologiczną – kontakt z psychologiem,
- działania prozdrowotne – masaże, kontakt z pielęgniarką, wykłady i pogadanki, informacja o dostępnych usługach medycznych i rehabilitacyjnych w gminie, spotkania z dietetykiem, dyżur lekarza,
- trening dnia codziennego – pranie, prasowanie, sprzątanie, przygotowywanie posiłków, zmywanie,

- działalność kulturalno – edukacyjną – spotkania z ciekawymi ludźmi, uczestnictwo w imprezach organizowanych przez instytucje kulturalne gminy, wykłady i pogadanki na tematy historyczne, artystyczne i z zakresu kultury,
- wyjazdy turystyczno – rekreacyjne,
- aktywizację społeczną – międzypokoleniową – wizyty seniorów w szkołach, przedszkolach na terenie gminy, wizyty oraz występy dzieci i młodzieży dla seniorów, gry i zabawy integracyjne, opowieści seniorów, spotkania okolicznościowe i imprezy integracyjne.

Dzienny Dom „Senior – WIGOR” w Budach Głogowskich dysponuje następującymi pomieszczeniami ogólnodostępnymi dla seniorów:

- 1 pomieszczenie ogólnodostępne wyposażone w stoły i krzesła pełniące funkcję sali spotkań, jadalni,
- Pomieszczenie kuchenne wyposażone w sprzęty, urządzenia i naczynia do przygotowania i spożycia posiłku przygotowanego przez seniorów,
- Pomieszczenie klubowe z biblioteczką i prasą, wyposażone w sprzęt RTV, komputer z dostępem do Internetu, kanapy i fotele,
- Pomieszczenie do utrzymania i zwiększenia aktywności ruchowej wyposażone w podstawowy sprzęt, odpowiedni do potrzeb i sprawności seniorów,
- Pomieszczenie do odpoczynku z pięcioma miejscami do leżenia,
- Pomieszczenie do terapii indywidualnej i poradnictw,
- Pomieszczenie pełniące funkcję szatni dla seniorów i personelu z indywidualnymi szafkami,
- 2 łazienki z prysznicem,
- Wydzielone miejsce na pralkę i miejsce do prasowania,
- Pokój pielęgniarski,
- Plac z ogrodem.

3.4. DOM POMOCY SPOŁECZNEJ W BUDACH GŁOGOWSKICH

Dom Pomocy Społecznej w Budach Głogowskich funkcjonuje na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Głogowie Małopolskim Nr LVIII/545/2018 z dnia 23 sierpnia 2018 roku oraz decyzji Wojewody Podkarpackiego z dnia 12 października 2018 roku. Jest jednostką organizacyjną Gminy Głogów Małopolski, przeznaczoną dla osób w podeszłym wieku.

Dom pomocy społecznej pełni głównie funkcję ratowniczą, ale również aktywizującą i profilaktyczną. Zaspokaja potrzeby swoich mieszkańców zarówno w sferze usług bytowych jak i społecznych.

Standardy podstawowych usług dokonały podziału na: zaspokajające potrzeby bytowe (zamieszkanie, wyżywienie, odzież i obuwie, środki czystości, przybory toaletowe) i usługi opiekuńcze i wspomagające (terapię zajęciową zajęcia aktywizujące, organizację czasu wolnego). Działania domu powinny ponadto umożliwiać realizację potrzeb religijnych i kulturalnych, zapewniać warunki do rozwoju samorządności mieszkańców, stymulować nawiązywanie, utrzymywanie i rozwijanie kontaktu z rodziną i środowiskiem, oraz wspierać działania na rzecz lokalnego środowiska. Sposób funkcjonowania i organizacji tych usług opiera się na respektowaniu podstawowych pryncypiów takich jak godność, niezależność, prawo dokonywania wyboru, poczucie bezpieczeństwa.

Życie domu to nie tylko to, co dzieje się wewnątrz. Dom pomocy społecznej funkcjonuje w określonej obudowie społecznej. Rolą organizatorów oraz prowadzących dom jest integrowanie placówki, ze środowiskiem zewnętrznym, umożliwiając domowi, a głównie jego mieszkańcom wtopienie się w środowisko lokalne. Dom pomocy społecznej powinien w sposób umiejętny korzystać z wszystkich dostępnych sposobów społeczność lokalna traktowała dom jako trwały, spójny element własnej przestrzeni, który nie tylko nie przeszkadza, ale jest pomocny w funkcjonowaniu społeczności. Jest to kwestia zarówno organizowania codziennego życia w sposób stymulujący zainteresowania i respektujący podstawowe wartości, ale również sztuka umiejętnego zachęcania do czynnego w nim uczestnictwa. Integrowanie wewnętrznego z otoczeniem zewnętrznym, aby nie było wrażenia, że mieszkańcy domu pomocy tworzą odrębną społeczność lokalną. Dbłość o trwałe związki ze społecznością lokalną powinna powodować, że zacierać się będą różnice między tym, co dzieje się wewnątrz i na zewnątrz domu i powodować, że w powszechnym odbiorze działania domu całkowicie wtopią się w środowisko w swojego funkcjonowania, a mieszkańcy społeczności odczuwać potrzebę uczestnictwa w zdarzeniach organizowanych przez dom.

1) Zasady odpłatności za pobyt w DPS w Budach Głogowskich

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny. Opłata zostaje ustalona w formie decyzji administracyjnej. Koszt utrzymania 1 mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej w Budach Głogowskich wynosi 4 000,00 zł. Odpłatność została ustalona zgodnie z art. 60 ust. 2 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej. W pierwszej kolejności koszty pobytu w placówce pokrywa mieszkaniec, który płaci nie więcej niż 70% swojego dochodu zgodnie z art.61 ust. 2 pkt 2. Jeżeli mieszkaniec nie jest w stanie uiścić pełnej opłaty za DPS to koszty obciążają kolejno małżonka, zstępnych (dzieci, wnuki), wstępnych (rodziców).

Wysokość opłat ponoszonych przez osoby zobowiązane określa art. 61 ustawy o pomocy społecznej określając, że: a) w przypadku gdy małżonek, wstępni, zstępni są osobami samotnie gospodarującymi, a ich dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie

gospodarującej (701,00 zł), to kwota dochodu, która pozostanie po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium (tj. 2 103,00 zł), b) w przypadku gdy małżonek, wstępni, zstępni są członkami rodziny, a posiadany dochód na osobę w rodzinie jest wyższy niż 300 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (528,00 zł), kwota pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (tj. 1 584,00 zł), W przypadku gdy rodzina nie jest w stanie ponieść odpłatności lub gdy osoba skierowana do domu pomocy społecznej nie ma osób zobowiązanych do pomocy, różnicę pomiędzy opłatą osoby skierowanej a kosztem pobytu ponosi gmina, z której osoba została skierowana, zgodnie z art. 61 pkt 2 ust. 3.

Zasady przyjęcia osoby do Domu Pomocy Społecznej oraz zasady odpłatności za pobyt określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.

Prawo ubiegania się o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, niemogącej samodzielnie funkcjonować we własnym środowisku i której rodzina bądź gmina nie jest w stanie zapewnić dostatecznej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Osoba zainteresowana umieszczeniem w Domu Pomocy Społecznej lub jej przedstawiciel ustawowy składa do Ośrodka Pomocy Społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu pisemny wniosek o skierowanie do DPS .

Ośrodek Pomocy Społecznej, do którego został złożony w/w wniosek po jego rozpatrzeniu przeprowadza za pośrednictwem pracownika socjalnego wywiad środowiskowy u osoby starającej się o przyjęcie do DPS, a następnie kompletuje pozostałe dokumenty:

- pisemną zgodę osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w placówce, a w przypadku braku zgody – postanowienie sądu o umieszczeniu „bez zgody”
- zaświadczenie o dochodach osoby zainteresowanej umieszczeniem w DPS oraz jej rodziny,
- opinię dotyczącą sprawności psychofizycznej osoby ubiegającej się o skierowanie do DPS,
- zaświadczenie lekarza rodzinnego potwierdzające, iż dana osoba wymaga stałej opieki, inne niezbędne informacje wynikające z przepisów.
- Decyzję o skierowaniu do Domu Pomocy Społecznej wydaje organ gminy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby w dniu jej kierowania do DPS.
- Decyzję o umieszczeniu w Domu Pomocy Społecznej w Budach Głogowskich wydaje Burmistrz Głogowa Małopolskiego.

Termin przyjęcia ustala Kierownik Domu Pomocy Społecznej i powiadamia osobę ubiegającą się o przyjęcie lub jej przedstawiciela ustawowego.

3.5. ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY W WYSOKIEJ GŁOGOWSKIEJ

Środowiskowy Dom Samopomocy jest ośrodkiem wsparcia. Stanowi ogniwo oparcia społecznego dla osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo, z zaburzeniami neurologicznymi, które mają trudności w życiu codziennym, wymagają pomocy i opieki niezbędnej do życia w ich środowisku rodzinnym i społecznym.

Podstawowym zadaniem Domu jest podtrzymanie i rozwijanie umiejętności uczestników niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia, pomoc w zaspakajaniu podstawowych potrzeb w zakresie usamodzielnienia i integracji społecznej.

1) **LOKALIZACJA** - Środowiskowy Dom Samopomocy mieści się w Wysokiej Głogowskiej 313 A, tel. 17 77 26 436, ŚDS zlokalizowany jest blisko centrum miejscowości, blisko przystanku PKS, Kościoła, Szkoły, Przychodni Zdrowia, Apteki. Ponadto do ośrodka jest dogodny dojazd samochodem. Budynek położony jest w spokojnej okolicy, gdzie jest znikomy ruch samochodowy, co ułatwia bezpieczne przemieszczanie się uczestników. W odległości 50 metrów znajdują się sklepy (spożywczy i przemysłowy), gdzie uczestnicy mogą poczynić drobne zakupy.

2) **BAZA I WYPOSAŻENIE** - od strony frontu i wewnętrznej budynek posiada dogodny parking, przystosowany dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Ośrodek posiada:

- 4 sale terapeutyczne bogato wyposażone w sprzęt i materiały do zajęć,
- salę rehabilitacyjną wyposażoną w sprzęt rehabilitacyjny i inny służący do grupowej i indywidualnej rehabilitacji,
- salę telewizyjną wyposażoną w sprzęt audio – video,
- salę komputerową z możliwością korzystania z internetu,
- świetlicę,
- salę doświadczenia świata bogato wyposażoną: kolumnę wodną, projektor, zestaw do aromaterapii, magiczną kulę, lampę ze światłowodami, zabawki pluszowe, manipulacyjne i edukacyjne, akwarium,
- czytelnię z dobrze dobraną literaturą,
- jadalnię,
- kuchnię,
- pokój wypoczynkowy,
- pracownię krawiecką,
- pracownię stolarską wyposażoną w sprzęt do obróbki ręcznej.

3) TEREN PRZY DOMU - teren wyłożony jest kostką brukową służący do gier i zabaw na świeżym powietrzu, duży trawnik, rabaty kwiatowe, teren jest ogrodzony.

4) TRANSPORT - ośrodek posiada 19 osobowy samochód marki MERCEDES SPRINTER służący do dowozu osób niepełnosprawnych z terenu całej gminy.

5) PERSONEL ŚRODOWISKOWEGO DOMU SAMOPOMOCY TWORZĄ:

a) w zakresie pionu terapeutycznego:

- terapeuta – pedagog,
- pielęgniarka,
- fizjoterapeuta,
- terapeuci,
- instruktorzy terapii zajęciowej.

b) w zakresie pionu administracyjnego i obsługi:

- Kierownik,
- główna księgowa,
- kierowca,
- sprzątaczką,
- personel kuchni.

6) ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY ŚWIADCZY:

a) Usługi opiekuńcze obejmujące: pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

b) Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności obejmujące: całokształt spraw zmierzających do rozwoju umiejętności wykonywania czynności, życia codziennego takich jak: samodzielne jedzenie, samodzielne mycie się, przygotowywanie posiłków, pranie, dbanie o higienę osobistą i wygląd zewnętrzny, gospodarowanie pieniędzmi i innych.

c) kształtowanie samodzielności i zasad współżycia w środowisku poprzez: nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów społecznych, aktywność i odpowiedzialność, motywowanie do funkcjonowania w oparciu o własne możliwości, komunikowanie się w grupie na zasadach otwartości, partnerstwa i wzajemności.

d) rozwój indywidualnych uzdolnień i własnych zainteresowań,

e) ćwiczenia indywidualne,

f) zajęcia sportowe w formie gier i zabaw (ćwiczenia grupowe),

g) udział w spotkaniach integracyjnych na terenie ośrodka, gminy i innych w ramach szeroko pojętej integracji, ponadto w ramach tych usług organizujemy zawody sportowe, zajęcia

rekreacyjne na świeżym powietrzu, turnieje, spotkania biblioteczne oraz prezentacje rodzimych artystów.

Rozwój indywidualnych uzdolnień i własnych zainteresowań realizujemy poprzez terapię zajęciową obejmującą: prace w technice łączonej, haftowanie, krawiectwo, plastykę, prace w gipsie, malowanie na szkłe, stolarstwo, prace przy komputerze, zajęcia kulinarne, bukieciarstwo, obsługę sprzętu biurowego.

Środowiskowy Dom Samopomocy uczy również umiejętnego spędzania czasu wolnego poprzez: zainteresowanie lekturą czasopism i książek, a także wybranymi audycjami telewizyjnymi i radiowymi, filmami, udział w imprezach kulturalnych, sportowych, towarzyskich i klubowych.

ŚDS prowadzi poradnictwo socjalne dla opiekunów uczestników z wykorzystaniem oferty wyspecjalizowanych instytucji i umożliwiamy korzystanie z jednego posiłku w formie obiadu.

Oferta ukierunkowana jest na:

- kształtowanie wobec naszych uczestników właściwych postaw społecznych a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, przeciwdziałaniu ich dyskryminacji,
- ochronę godności osobistej i poczucia intymności,
- dbanie o bezpieczne i higieniczne warunki pobytu,
- zapewnienie opieki lekarsko – pielęgniarskiej poprzez kontakt z Poradnią Zdrowia Psychicznego, specjalistycznymi placówkami opieki zdrowotnej,
- prowadzenie terapii zajęciowej i terapii pracą,
- prowadzenie zajęć podtrzymujących indywidualną i grupową kondycję fizyczną uczestnika.

3.6. DOM OPIEKI MEDYCZNEJ I SENIORA DONUM CORDE W BUDACH GŁOGOWSKICH

Dom Opieki Medycznej i Seniora DONUM CORDE to nowoczesny kompleks medyczny położony w Budach Głogowskich koło Rzeszowa, 14 km od lotniska Rzeszów - Jasionka.

Jest podzielony na trzy jednostki:

- 1) Zakład Opiekuńczo – Lecznicy Donum Corde** - świadczy krótko i długoterminową całodobową opiekę medyczną nad osobami niesamodzielnymi. Zapewniamy konsultacje lekarzy dyżurnych oraz specjalistów, terapię zajęciową, indywidualną rehabilitację, opiekę psychologa a także duszpasterza. Dbamy o to, by nasi pacjenci spędzali czas w poczuciu opieki, ciepła, radości i profesjonalizmu.
- 2) Dom Seniora Donum Corde** - jest dedykowany dla osób na tyle samodzielnych, którym czynności dnia codziennego nie sprawiają trudności.

3) Centrum Rehabilitacji Donum Corde - to nowoczesny ośrodek stworzony po to, by dochodzenie do sprawności ruchowej po poważnych urazach i chorobach odbywało się efektywnie, w zgodzie z najnowszymi standardami i w komfortowych warunkach. Centrum Rehabilitacji prowadzi rehabilitację osób dorosłych i starszych, w tym między innymi terapię pacjentów ze schorzeniami neurologicznymi, ortopedycznymi oraz bólami mięśniowo - szkieletowymi. Jest to ośrodek rehabilitacyjnym, wyposażony w innowacyjne technologie wspierające proces powrotu do zdrowia pacjenta.

Dysponujemy takimi urządzeniami, jak:

- Vibramoov – urządzenie, które poprzez moduły wibracyjne umieszczone na ciele pacjenta stymulują układ nerwowy za pomocą odczuć sensorycznych występujących podczas naturalnego ruchu. Zogniskowana wibracja może zostać bezpiecznie zastosowana na bardzo wczesnym etapie usprawniania,
- RoboGait – stacjonarny robot wykorzystywany do reedukacji chodu, który wspomaga terapię osób po urazach rdzenia, udarach i urazach mózgu, ze stwardnieniem rozsianym oraz innymi schorzeniami neurologicznymi ,
- Egzoszkielet – bioniczny szkielet służący do terapii chodu oraz odtwarzania funkcji motorycznych u pacjentów z porażeniem lub niedowładem kończyn dolnych (kadr 3),
- Pablo Tyromotion – urządzenie do rehabilitacji pacjentów z dysfunkcjami w obrębie kończyn górnych. Umożliwia dokonanie pomiarów diagnostycznych, a także przeprowadzenie terapii z zastosowaniem biofeedbacku

Centrum Rehabilitacji Donum Corde prowadzi indywidualnie dopasowaną do problemu pacjenta funkcjonalną terapię neurologiczną, a także terapię manualną opartą na doświadczeniu terapeutów i wielogodzinnych szkoleniach specjalistycznych.

3.7. ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ „CENTRUM NATURA” W BUDACH GŁOGOWSKICH

Z dniem 1 czerwca 2019 roku rozpoczął swoją działalność Zakład Aktywności Zawodowej Centrum Natura Caritas Diecezji Rzeszowskiej w Budach Głogowskich. Jest to pierwszy ZAZ powadzony przez rzeszowską Caritas, która dla osób z niepełnosprawnością prowadzi również 5 Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz 2 Środowiskowe Domy Samopomocy.

Zakład Aktywności Zawodowej Centrum Natura prowadzi działalność o profilu hotelarskim. Obiekt dysponuje 60 miejscami noclegowymi w pokojach 2 i 3 osobowych z pełnym zapleczem sanitarnym i telewizorami. Do dyspozycji jest sala multimedialna konferencyjna na 200 miejsc, sala szkoleniowa z bufetem kawowym, siłownia z bieżnią, Atlasem do treningu, rowerkiem oraz stoły

do ping-ponga. Jest również sala zabaw i rekreacji dla najmłodszych ze stołami do piłkarzyków, zabawkami, jeździkami i biblioteczką oraz dużym telewizorem i miejscem dla opiekunów. Przygotowywane są smaczne i zdrowe posiłki. Kuchnia wyposażona jest profesjonalnie: dysponuje piecem konwekcyjno-parowym, piecami do pizzy oraz dużym zapleczem i jest połączona z jadalnią na ponad 60 miejsc wraz z bufetem kawowym i szwedzkim stołem. Jadalnia oraz sala konferencyjna wyposażone są w klimatyzację. Recepcja jest obsługiwana przez osoby z niepełnosprawnością, które uczestniczą we wszystkich pracach związanych z działalnością Centrum.

Otoczenie ZAZ-u to 4,5 hektara terenów zielonych w okolicach rezerwatu „Zabłocie”, łąki, boisko do siatkówki, piłki nożnej i zadaszony grill. Z ośrodka wychodzą ścieżki dydaktyczne i rowerowe do lasu. Na wyposażeniu Centrum Natura jest sprzęt sportowy i mini strzelnica, zestawy do badmintonu oraz możliwość spróbowania swoich sił na Slickline.

ZAZ Centrum Natura specjalizuje się w obsłudze grup zorganizowanych stacjonarnych oraz grup przyjeżdżających na pobyty jednodniowe – pikniki, uroczystości firmowe, komunie, chrzciny czy też wycieczki ze szkół. Kadra zapewnia czas wolny prowadząc zajęcia animacyjne, zajęcia z mikroskopami, warsztaty artystyczne oraz rekreację, strzelanie z wiatrówek i zajęcia sportowe. Organizowane są pobyty grup szkolnych, półkolonie, obozy sportowe, pikniki, wycieczki osób z niepełnosprawnością – grupy z warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej, środowiskowych domów samopomocy, ośrodków wsparcia. Z boiska Centrum prowadzony jest coroczny półmaraton „Biegam i Wspieram” oraz marsz Nordic Walking na 5 km w ramach Rodzinnego Pikniku.

Praca w ZAZ podzielona jest na trzy działy – hotelarstwo, gastronomia oraz zieleń. Pracownicy z niepełnosprawnością zatrudnieni są na stanowiskach pracowników usługowo – produkcyjnych. Kadra obsługowa to 5 instruktorów nauki zawodu, fizjoterapeuta, kierowca oraz księgowa i kierownik. Łącznie w ZAZ pracuje 39 osób. ZAZ współpracuje również z dużym przedsiębiorcą wykonując zlecenia konfekcyjne. W ZAZ zatrudnienie zyskało 30 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Dla wielu osób z niepełnosprawnością to pierwsze w życiu miejsce pracy i często pierwsza forma aktywności. 10 osób to absolwenci warsztatów terapii zajęciowej i pobliskich ŚDS.

1) DZIAŁ – HOTELARSTWO - w tym dziale zatrudnienie znalazło 12 osób z niepełnosprawnością. Zadaniem działu jest przyjmowanie grup stacjonarnych oraz osób indywidualnych, którzy spędzają w ZAZ pobyty z noclegiem oraz pobyty jednodniowe niestacjonarne. Zadaniem działu hotelarskiego jest dbałość o skrzydło obiektu z pokojami noclegowymi oraz salami szkoleniowymi i salą konferencyjną oraz dbałość o ciągi komunikacyjne.

2) DZIAŁ – GASTRONOMIA - w dziale gastronomii zatrudnienie znalazło 12 osób z niepełnosprawnością oraz troje instruktorów nauki zawodu. Zadaniem działu gastronomii jest świadczenie szerokiego zakresu usług gastronomicznych zarówno na rzecz gości hotelowych oraz obsługa osób i grup niestacjonarnych jak również świadczenie usług na zewnątrz – na terenie gminy Głogów i gmin ościennych.

3) DZIAŁ – ZIELEŃ - w dziale zatrudnionych zostało 6 osób z niepełnosprawnością oraz jeden instruktor. Dział zieleni zajmuje się utrzymaniem terenów zielonych oraz zaplecza sportowego i rekreacyjnego w otoczeniu budynku oraz będzie świadczył usługi na rzecz Gminy Głogów Małopolski, Gminy Kolbuszowa, instytucji publicznych, prywatnych oraz osób fizycznych. Do zadań działu należy również hodowla roślin, które będą stanowiły podstawę prowadzenia wczasów dietetycznych i zdrowotnych oraz wzbogacały codzienne posiłki dla gości centrum. Dodatkowo dział zieleni ma za zadanie utrzymywanie w należyтым stanie terenów sportowych i rekreacyjnych – boisk, placu zabaw w zakresie.

3.8. MIEJSKO – GMINNY DOM KULTURY W GŁOGOWIE MAŁOPOLSKIM

Celem działalności Miejsko Gminnego Domu Kultury w Głogowie Małopolskim jest zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa przez tworzenie, upowszechnianie i ochronę różnych dziedzin kultury oraz sztuki profesjonalnej i amatorskiej. Do podstawowych zadań MGDK należy w szczególności:

- a) edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- b) tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- c) tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- d) rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców,
- e) przygotowanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze, a także tworzenie warunków dla rozwoju jego aktywności kulturalnej.

Miejsko Gminny Dom Kultury w Głogowie Małopolskim realizuje swoje cele i zadania w szczególności poprzez:

- a) prowadzenie pracowni artystycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- b) tworzenie i upowszechnianie scenicznych programów artystycznych,
- c) organizowanie wystaw i konkursów w różnych dziedzinach sztuki,
- d) organizowanie koncertów, przedstawień, przeglądów, festiwali, imprez kulturalnych i artystycznych, wycieczek i spotkań autorskich, szkoleń, warsztatów i prelekcji,

- e) gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochronę i udostępnianie dóbr kultury,
- f) zapewnienie opieki w formie świetlicowej dla dzieci i młodzieży z terenu gminy,
- g) tworzenie warunków dla rozwoju zainteresowań grup działających przy MGDK,
- h) różnorodne formy edukacji kulturalnej, uwzględniające potrzeby dzieci, młodzieży, dorosłych, ludzi „trzeciego wieku” i niepełnosprawnych,
- i) opracowywanie, wydawanie i rozpowszechnianie wydawnictw,
- j) organizowanie spotkań i konferencji związanych z zakresem swej działalności,
- k) współpracę z innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz kultury.

Aktywna Grupa Twórców – działa przy Miejsko - Gminnym Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim. Głównym założeniem działalności jest wspólne tworzenie, promocja grupy poprzez umożliwienie wystaw, zbiorowych czy indywidualnych, współpracę z innymi instytucjami kulturalnymi, udział w konkursach oraz wspólne tworzenie prac malarskich i rzeźbiarskich podczas plenerów artystycznych w Polsce i poza jej granicami. Opiekunem grupy jest Pani Małgorzata Monika Twardowska – etatowy pracownik głogowskiego Domu Kultury.

Zajęcia, które odbywały się w pracowni plastycznej MGDK, opierały się nie tylko o wymianę doświadczeń pomiędzy członkami grupy, z czasem głogowscy artyści zaczęli spotykać się z profesjonalistami, wśród których byli: Krzysztof Brzuzan, Andrzej Korzec, Piotr Rędziniak, Lesław Kuchniak i Piotr Kida.

W spotkaniach udział bierze coraz więcej osób, które chciały i nadal chcą aktywnie wspólnie działać. Głównym założeniem grupy jest tworzenie, wymiana doświadczeń i współpraca z innymi ludźmi, grupami i instytucjami. Grupa zrzesza ludzi, którzy swoim zaangażowaniem udowadniają, jak potrzebne są tego typu inicjatywy. W jej szeregach znajdują się dorośli nieprofesjonalni twórcy zajmujący się głównie malarstwem, ale nie brakuje osób rzeźbiących czy wybiegających swoją twórczością poza tradycyjne techniki plastyczne.

AGT ma na swoim koncie wiele plenerów, wystaw zbiorowych i indywidualnych w różnych częściach Podkarpacia, a także na Słowacji. Swoją twórczość grupa prezentowała dotąd między innymi na wystawach na terenie naszej gminy, jak również w: Rzeszowie, Strzyżowie, Tyczynie, Kolbuszowej, Przemyślu, Czudcu i w Centrum Kultury Spisza w Nowej Wsi na Słowacji.

Artyści należący do AGT oprócz pracy w zaciszu Domu Kultury czy w swoich pracowniach tworzą także podczas wyjazdów plenerowych, między innymi do: Krakowa, Krasieczyna, Sanoka, Przemyśla, Przeworska, Łańcuta, Kolbuszowej, Narola, a także Spiskiej Nowej Wsi i Spiskiego Podhradia na Słowacji.

Swoje prace artyści często przekazują na cele charytatywne, podczas takich imprez, jak: aukcje prac plastycznych, z których dochód przeznaczony był dla dzieci z chorobami nowotworowymi, aukcje prac z przeznaczeniem funduszy dla osób niepełnosprawnych czy aukcje

Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy i inne. Grupa stale współpracuje z różnymi instytucjami kultury, wśród których na pierwszym miejscu znajduje się Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie.

Twórcy dzięki pasji i zaangażowaniu doskonalą swój warsztat, a ich prace, które często można oglądać na wystawach, zwiększają wrażliwość estetyczną i poszerzają spojrzenie na sztukę wśród zaangażowanych odbiorców.

Chór Męski „Gloria” z Wysokiej Głogowskiej uświetnia swoimi występami uroczystości kościelne jak i ważne uroczystości odbywające się w Gminie Głogów Małopolski oraz na terenie Województwa Podkarpackiego. Swoją program artystyczny prezentował na wielu festiwalach, konkursach i przeglądach. Chór Męski Gloria - powstał w listopadzie 2001 roku i tworzy go 25 osobowa grupa mężczyzn dla których śpiew jest ogromną pasją i przyjemnością. Chór działa dzięki wsparciu finansowemu i pod patronatem Miejsko Gminnego Domu Kultury im. Franciszka Kotuli w Głogowie Małopolskim oraz pod patronatem Polskiego Związku Chórów i Orkiestr Oddział w Rzeszowie. W swym repertuarze posiada poza pieśniami religijnymi, także patriotyczne oraz pieśni o tematyce ludowej. Prezesem Chóru jest jego założyciel Pan Tadeusz Pietrucha, dyrygentem Pan Mirosław Szpyrka – etatowy pracownik głogowskiego Domu Kultury.

Gminna Orkiestra Dęta – powstała w marcu 2001 r. Orkiestra to kontynuacja i powrót do dawnych czasów, bowiem na początku XX wieku istniała w Głogowie Orkiestra Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół", założona przez Rudolfa Menerkę. Jako jedyna w Galicji umundurowana po polsku, doskonale wyćwiczona, była zapraszana na większe uroczystości w dalekie strony. Skład orkiestry na przestrzeni lat zmieniał się i ciągle się zmienia. Członkowie orkiestry to nie tylko emeryci posiadający talent i doświadczenie, ale przede wszystkim młodzież, ucząca się pod okiem seniorów. Gminna Orkiestra Dęta w swoim repertuarze posiada szereg utworów o tematyce państwowej, kościelnej jak również patriotycznej.

Grupa teatralna młodzieżowa „Hrabia von Trupki” – głogowski teatr ma za sobą już długą historię i wiele odsłon. Działa przy Miejsko Gminnym Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim pod opieką Pana Piotra Grygla – etatowego pracownika głogowskiego Domu Kultury. Początki grupy sięgają 2002 roku. Przez wszystkie lata do grupy zapisywali się studenci i uczniowie szkół średnich z gminy Głogów Małopolski. Teatr wystawia zarówno komedie jak i dramaty, przedstawienia z autorskimi scenariuszami i widowiska związane z rokiem obrzędowym (jasełka, sobótki). Obecnie do grupy należą bardzo zdolne dziewczęta, które jeśli trzeba z powodzeniem odgrywają również role męskie. „Hrabia von Trupki” współpracuje z innymi grupami MGDK – „Antynudą”, „Łubu Dubu” i nowo powstałym dziecięcym teatrem „Kolonja Pasikoników”.

Mażoretki – aktualnie pod patronatem Miejsko Gminnego Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim funkcjonują 3 zespoły mażorettek.

- 1) **Mażoretki ALTRO** powstały w 2009 r. i od tego czasu nieprzerwanie uświetniają swoimi występami imprezy okolicznościowe na terenie gminy oraz województwa, wykonując układy marszowo – taneczne. Mażoretki ALTRO zdobywają liczne nagrody w przeglądach , m.in. I miejsce na przeglądzie „PRYZMAT” w Kamieniu w 2015 r. oraz „FAME” Głogów Małopolski w 2016 r. ALTRO zdobyły także 9 złotych oraz 4 srebrne medale na Mistrzostwach Polski Południowo – Wschodniej 2016 w Dębicy – Pustkowie.
- 2) **Mażoretki FANTAZJA** powstały 2016 r. w miejscowości Przewrotne. Grupa składa się z dziewcząt w wieku 6-12 lat, które z ogromnym entuzjazmem podchodzą do zajęć. Treningi odbywają się w Domu Ludowym w Przewrotnem. Podczas zajęć doskonalone i rozwijane są umiejętności tańca mażoretkowego oraz pracy z batonem (pałeczką mażoretkową).
- 3) **Grupa początkująca mażorettek** w Głogowie Małopolskim - do tej grupy dołącza każda osoba chcąca rozpocząć swoją przygodę ze sportem mażoretkowym, niezależnie od wieku. Po osiągnięciu pewnego poziomu zaawansowania dziewczęta dołączają do tzw. grupy reprezentacyjnej, czyli zespołu ALTRO. Aktualnie w jej skład wchodzi dziewczynki w wieku 6-10 lat.

Zespół Muzyczny „Łubu-Dubu” - Zespół Łubu Dubu działa od 2011 roku przy Miejsko Gminnym Domu Kultury imienia Franciszka Kotuli w Głogowie Małopolskim. Główny „łak-rock” to najlepsze określenie stylu jaki prezentują. W swoim repertuarze oprócz interpretacji utworów ludowych mają kawałki w pełni autorskie a teksty pisane z przekąsem są inspirowane życiem, inne z kolei twórczością romantycznych wieszczów. Muzycy podejmowali się również interpretacji i aranżacji kołęd i pastorałek zarówno tych popularnych jak i takich, o których dziś już się nie pamięta. Przez kilka lat działania kapeli skład zmieniał się wielokrotnie i naprawdę znaczne postaci zasilają zespołowe szeregi. Obecnie w Łubu Dubu grają i śpiewają: Justyna Mokrzycka (śpiew), Izabela Kawalec (skrzypce), Magdalena Grygiel (bas), Mateusz Szluz (śpiew, gitara), Wojciech Dulski (perkusja) i Piotr Grygiel – etatowy pracownik głogowskiego Domu Kultury (śpiew, gitara). Obecnie próby odbywają się systematycznie dzięki gościnności Klubu Piłkarskiego Meblosystem Zabajka na poddaszu budynku klubowego.

Zespół Muzyczny „Perelki” - to grupa wokalna działająca w Stykowie pod patronatem Miejsko Gminnego Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim. Grupa została założona w 2011 roku i ma na swoim koncie liczne występy i koncerty, a soliści zespołu mogą się wykazać swoimi umiejętnościami na przeglądach i konkursach wokalnych. Zespół uczy się piosenek oraz poznaje podstawowe zasady muzyki. Opiekunem oraz instruktorem zespołu jest Pan Mirosław Szpyrka – etatowy pracownik głogowskiego Domu Kultury.

Zespół Muzyczny „Złota Nutka” - to grupa działająca w Wysokiej Głogowskiej pod patronatem Miejsko Gminnego Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim. Grupa została założona w 2011 roku i na swoim koncie ma liczne występy i koncerty. Zespół składa się z trzech grup wiekowych. W ramach zajęć dzieci i młodzież uczą się różnych piosenek, poznają podstawowe zasady muzyki, a także grają na instrumentach perkusyjnych. Opiekunem oraz instruktorem zespołu jest Pan Mirosław Szpyrka – etatowy pracownik głogowskiego Domu Kultury.

Zespół Pieśni i Tańca „Chabry” z Huciska powstał w 2014 r. Działa pod patronatem Miejsko Gminnego Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim. Zespół został założony i jest prowadzony przez Panią Annę Sobotowską – etatowego pracownika głogowskiego Domu Kultury. Obecny skład Zespołu jest podzielony na dwie grupy wiekowe i liczy ponad 20 uczniów. Zespół posiada ogromny zapal i pasję, a zamiłowanie do folkloru potrafi pokazać na scenie, tworząc z muzyki, tańca, śpiewu i barwnych strojów niepowtarzalne widowisko. Na zajęciach tanecznych, które odbywają się w Domu Ludowym w Hucisku, dzieci oraz młodzież doskonali swój warsztat ruchowy, poszerzają swoje umiejętności taneczne oraz wokalne jak również wiedzę z zakresu tańców narodowych i regionalnych.

Zespół Pieśni i Tańca "Hanka" - powstał w 2002 roku i działa przy Miejsko Gminnym Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim. W Zespole zrzeszeni są entuzjaści folkloru, muzyki i tańca - ponad 170 osób z terenu całej Gminy Głogów Małopolski i nie tylko. Są to uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, licealnych, a także studenci i dorośli, którzy rozwijają swoje pasje w 6 grupach tanecznych, w grupie wokalnej i w kapeli. Zespół kultywuje rodzimy folklor i narodowe tradycje. Skoczne polki, krakowiaki i dostojne polonezy i mazury to wizytówka "Hanki". Barwna, rozśpiewana i roztańczona grupa występowała w wielu miastach w kraju i poza jego granicami, Zespół koncertował na Słowacji, Litwie, Węgrzech, Ukrainie, Macedonii, Grecji, Maderze, i w Kanadzie, zdobywając uznanie publiczności i jurorów. Dowodem na to są liczne nagrody i wyróżnienia. W 2012 roku "Hanka" otrzymała Nagrodę Zarządu Województwa Podkarpackiego za szczególne osiągnięcia w dziedzinie kultury, zaś w 2013 roku Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za krzewienie polskiej kultury ludowej w kraju i poza jego granicami. Repertuar Zespołu obejmuje tańce narodowe (kujawiaka, oberka, krakowiaka, poloneza i mazura), tance regionalne (polki warszawskie, tance rzeszowskie i przeworskie, śląskie, cieszyńskie, lubelskie, Beskidu żywieckiego), tańce obcych narodów (Hopak ukraiński) oraz przyśpiewki ludowe i utwory instrumentalne. Zespół bierze udział w licznych projektach edukacyjnych i warsztatach programowych. Choreografem Zespołu jest Edyta Śliwa, zaś kierownikiem kapeli i chórmistrzem Mirosław Szpyrka - etatowi pracownicy Miejsko Gminnego Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim. Ważnym ogniwem Zespołu „Hanka” są reaktywowane jesienią 2011 roku: grupa wokalna oraz kapela, w skład której wchodzi instrumenty: akordeon , kontrabas, skrzypce, flet, klarnet, które koncertują wraz z zespołem, ale świetnie

spełniają się też jako indywidualny podmiot artystyczny, dając wiele samodzielnych koncertów o randze lokalnej i wojewódzkiej.

Zespół Pieśni i Tańca „Lajkonik” z Bud Głogowskich - to rozśpiewani i roztańczeni uczniowie Zespołu Szkół w Budach Głogowskich. Działają pod patronatem Miejsko Gminnego Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim. Swoją działalność artystyczną rozpoczęli w 2009 roku. Założycielem Zespołu był Pan Maciej Sobotowski, a od 2015 roku choreografem jest Pani Anna Sobotowska – etatowy pracownik głogowskiego Domu Kultury. Obecny skład Zespołu liczy ponad 60 uczniów. Szkolenie Zespołu prowadzone jest w Zespole Szkół w Budach Głogowskich w czterech grupach wiekowych. Na zajęciach tanecznych dzieci uczą się i doskonalą swój warsztat ruchowy z zakresu tańców regionalnych i narodowych. Szerokie spektrum zajęć ruchowo – rytmicznych daje efekty w technice tanecznej, co służy uzyskaniu cech niezbędnych do prezentowania wysokiego poziomu artystycznego. Zespół oprócz występów na terenie gminy Głogów Małopolski jak i poza nią, może pochwalić się zagranicznymi wyjazdami, gdzie mógł zaprezentować swój dorobek artystyczny promując folklor polski m.in. w Macedonii i na Węgrzech. Zespół bierze również aktywnie w różnych przeglądach i konkursach tanecznych zdobywając wyróżnienia i nagrody.

Zespół Pieśni i Tańca „Mali Przewrotniacy” powstał w 2008 r. Działa pod patronatem Miejsko Gminnego Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim. Założycielem Zespołu był Pan Maciej Sobotowski, a od 2015 roku Zespół prowadzony jest przez Panią Annę Sobotowską – etatowego pracownika głogowskiego Domu Kultury. Obecny skład Zespołu podzielony jest na cztery grupy wiekowe i liczy 70 uczniów pełnych świeżości, uśmiechu i zaangażowania. Zajęcia grup odbywają się w Zespole Szkół w Przewrotnem oraz w Domu Ludowym w Przewrotnem. Na zajęciach tanecznych dzieci oraz młodzież doskonalą swój warsztat ruchowy, poszerzają swoje umiejętności taneczne oraz wiedzę z zakresu tańców regionalnych i narodowych tańców polskich.

Zespół Pieśni i Tańca „Przewrotniacy” z Przewrotnego powstał na bazie wcześniej funkcjonującej Kapeli. Działa pod patronatem Miejsko Gminnego Domu Kultury im. F. Kotuli w Głogowie Małopolskim. Założycielem Zespołu była Pani Alina Marszał (aktualnie Marszał-Haracz). Obecny choreografem Zespołu jest Pani Anna Sobotowska – etatowy pracownik głogowskiego Domu Kultury. Zespół liczy 25 osób. Zajęcia organizowane są w Domu Ludowym w Przewrotnem. Swoją obecnością uświetnia liczne imprezy i wydarzenia kulturalne na terenie gminy Głogów Małopolski jak i poza nią, prezentując swój bogaty dorobek artystyczny. Zespół bierze także udział w przeglądach i konkursach, osiągając niejednokrotnie cenne wyróżnienia i nagrody. Oprócz koncertów w kraju Zespół może poszczycić się wieloma wyjazdami zagranicznymi, gdzie prezentował polski folklor na różnych zagranicznych festiwalach tanecznych m.in. na Słowacji i na Węgrzech.

Kapela „Przewrotniacy” z Przewrotnego – Zespół został utworzony w 1991 r. przez Alinę Marszał. Liczył wtedy 8 osób. W jego skład wchodziła kapela utworzona przez rodzinę Marszałów i 5-osobowy zespół śpiewaczy. Z biegiem lat stopniowo powiększał swoją liczebność, wciągając w swoje szeregi młodzież. W 1998 r. włączył do repertuaru tańce z różnych regionów Polski. Kapela ma na swoim koncie liczne osiągnięcia i nagrody oraz pięciokrotnie występowała za granicą.

3.9. MIEJSKO – GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W GŁOGOWIE MAŁOPOLSKIM

Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Głogowie Małopolskim w 2019 r. obchodzi jubileusz 70-lecia. Biblioteka w mieście została założona dokładnie 16 stycznia 1949 roku i funkcjonowała wówczas jako Biblioteka Miejska. Była ona jedną z 1600 powstałych tego dnia bibliotek w całej Polsce, w ramach szeroko zakrojonej akcji podjętej przez ówczesne władze, zmierzającej do poszerzania polskiej kultury, tak bardzo zubożałej w czasie II wojny światowej.

Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna im. Rudolfa Menerki w Głogowie Małopolskim prowadzi filie w: Budach Głogowskich, Przewrotnem, Rudnej Małej, Głogowie Małopolskim, osiedlu Rogoźnica oraz w Wysokiej Głogowskiej.

3.10. REFERAT OŚRODKA SPORTU I REKREACJI W GŁOGOWIE MAŁOPOLSKIM

Pływalnia "Wodnik" w Głogowie Małopolskim - powszechnie uważa się, że pływanie jest jednym z najzdrowszych sportów. I jest nim rzeczywiście, jeżeli uprawiający ten sport przestrzegają podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny. Ruch w wodzie, z pokonywaniem jej oporu, harmonijnie kształtuje postawę ciała. Pływanie oraz całe środowisko wodne bardzo korzystnie wpływa na organizm ludzki. Poprawia ogólny stan zdrowia, samopoczucie i świetnie relaksuje. Przyczynia się w szczególności do usuwania nadmiernych krzywizn kręgosłupa, lepszego wysklepienia klatki piersiowej, zwiększenia jej ruchomości oraz powiększenia pojemności płuc. Opóźnia oznaki starzenia się, hartuje i zapobiega chorobom. Zaleca się je wszystkim, którzy mają wszelkiego rodzaju wady postawy, płaskostopie, oraz cierpią z powodu nadwagi. Zalecany jest dla każdego, niezależnie od wieku czy kondycji. Zabawa w wodzie, gimnastyka, hydromasaż oraz pływanie pomaga odprężyć się w dzisiejszych, trudnych, stresujących i wymagających czasach.

Oferta Pływalni to m. in.:

- basen sportowy podświetlany o wymiarach 25m x 12,5m i głębokości 1,35m-1,80m,
- basen rekreacyjny podświetlany o wymiarach 12,5m x 7,5m i głębokości 0,60m -1,10m,
- zjeżdżalnia zewnętrzna o długości 37,5m + hamownia 6m,

- jacuzzi dla 5 osób,
- w basenie rekreacyjnym: bicze wodne, przeciwprądy, gejzer,
- sauna sucha do 95°C,

Oferta Ośrodka Sportu i Rekreacji w Głogowie Małopolskim obejmuje w szczególności:

- Kursy pływania,
- Kort tenisowy,
- Lodowisko,
- Orlik Głogów Małopolski,
- Orlik Przewrotne,
- Miasteczko rowerowe,
- Siłownia,
- Siłownia plenerowa,
- Boisko do plażówki,
- Wypożyczalnia sprzętu wodnego.

3.11. OCHRONA ZDROWIA

Pacjentom ubezpieczonym w NFZ przysługują bezpłatne świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Ubezpieczony ma prawo wyboru lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, musi to być jednak lekarz posiadający umowę z NFZ. Lekarz pierwszego kontaktu nie tylko leczy, ale i realizuje zadania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia, jest odpowiedzialny za wykonywanie szczepień ochronnych. Decyduje o sposobie leczenia, wykonywanych badań diagnostycznych, skierowaniu do poradni specjalistycznej lub objęcia leczeniem szpitalnym, wydaje wnioski na leczenie uzdrowiskowe.

Opieka zdrowotna, świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej mieszkańcy Gminy Głogów Małopolski mogą realizować w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej - NZOZ w Głogowie Małopolskim, Przewrotnem, Rudnej Małej oraz Wysokiej Głogowskiej. Oferta placówek obejmuje usługi zdrowotne z zakresu medycyny rodzinnej, z zakresu niektórych usług specjalistycznych, oraz podstawowe badania diagnostyczne. Mieszkańcy Głogowa Małopolskiego mogą korzystać także z opieki medycznej świadczonej w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej HOMED ul. Paderewskiego 14, 36 - 060 Głogów Małopolski. Szerszy dostęp do specjalistycznej opieki medycznej oraz rehabilitacji możliwy jest poprzez placówki w powiatowych i wojewódzkich zakładach opieki zdrowotnej. Na terenie Głogowa Małopolskiego działają 4 apteki oraz 4 gabinety rehabilitacyjne, które posiadają umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz 1 Szpital Specjalistyczny im. Św. Rodziny w Rudnej Małej.

W Szpitalu działa:

- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
- Oddział Chirurgii Ogólnej,
- Oddział Chirurgii Klatki Piersiowej,
- Oddział Chorób Wewnętrznych,
- Oddział Neurologiczny z Udarowym,
- Oddział Ortopedii i Traumatologii Ruchu,
- Oddział Rehabilitacji.

W szpitalu działają również liczne poradnie specjalistyczne:

- Poradnia Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej,
- Poradnia Chirurgii Ogólnej,
- Poradnia Chirurgii Klatki Piersiowej,
- Poradnia Neurologiczna,
- Poradnia Stwardnienia Rozsianego,
- Poradnia Neurochirurgiczna,
- Poradnia Chorób Wewnętrznych,
- Poradnia Diabetologiczna,
- Poradnia Kardiologiczna,
- Poradnia Reumatologiczna,
- Poradnia Kardiochirurgiczna,
- Poradnia Leczenia Bólu,
- Poradnia Diagnostyki i Terapii Zaburzeń Pamięci,
- Poradnia Psychologiczna,
- Poradnia Nefrologiczna

Ubezpieczeni mają prawo do świadczeń zdrowotnych mających na celu zachowanie zdrowia, zapobieganie chorobom i urazom, wczesne wykrywanie chorób, leczenie oraz zapobieganie niepełnosprawności i jej ograniczanie.

Świadczenia z ubezpieczenia zdrowotnego obejmują: badania i opiekę lekarską, badania diagnostyczne, leczenie ambulatoryjne, w domu chorego, oraz w ramach pomocy doraźnej, rehabilitację leczniczą, świadczenia pielęgniarstwa, opiekę nad kobietą w okresie ciąży i porodu, opiekę prenatalną nad płodem i opiekę nad noworodkiem, opiekę profilaktyczną, opiekę paliatywno-hospicyjną. W systemie ochrony zdrowia piętrzą się problemy, narastają wyzwania, a warunki dla jego rozwoju są ciągle ograniczone. Sektor zdrowotny od dłuższego czasu

funkcjonuje w warunkach kryzysu zarządzania oraz poważnego niedofinansowania przy rosnących potrzebach osób tego wymagających. Wyzwaniem jest opieka długoterminowa. Wzrost potrzeb w tej dziedzinie w związku ze starzeniem się i niedołączeniem osób starszych zmusza do przygotowania koncepcji funkcjonowania tego obszaru opieki zdrowotnej, który wymaga znacznie szerszego współdziałania ze specjalistami od spraw geriatricznych i gerontologii, spraw socjalnych. Rozwiązywanie narastających problemów funkcjonowania służby zdrowia, oraz sprostania nowym i pilnym wyzwaniom demograficznym oraz epidemiologicznym wymagają zwiększenia dofinansowania z różnych źródeł.

3.12. KOMISARIAT POLICJI W GŁOGOWIE MAŁOPOLSKIM

Za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa publicznego w gminie Głogów Małopolski odpowiada Komisariat Policji w Głogowie Małopolskim. Działania Policji skupiały się wokół zabezpieczenia ładu społecznego oraz indywidualnego poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy w formie działań prewencyjnych i interwencyjnych. Komisariat Policji w Głogowie Małopolskim mieści się przy ul. Witosa 10a. Komisariat jest czynny całodobowo przez 7 dni w tygodniu. Funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Głogowie Małopolskim obsługują teren gminy Głogów Małopolski i Świlcza. W Komisariacie Policji w Głogowie Małopolskim zatrudnionych jest 31 funkcjonariuszy oraz 1 pracownik służby cywilnej. W komisariacie wyodrębnić można Ogniwko Kryminalne, Rewir Dzielnicowych, Dział ds. wykroczeń. Mieszkańcom Gminy Głogów Małopolski stale pomoc niesie 5 dzielnicowych, którzy obejmują swoim patronażem wszystkie sołectwa.

W 2016 roku mieszkańcy gminy Głogów Małopolski wzięli udział w pracowaniu Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa w Polsce, która ma za zadanie identyfikację lokalnych zagrożeń. Mapy zagrożeń stanowią istotny element procesu zarządzania bezpieczeństwem publicznym, realizowanym w partnerstwie międzyinstytucjonalnym i społecznym. Skuteczność działań Policji wyrażona we wskaźnikach wykrywalności przestępstw pozwala na skonstruowanie wniosku, że poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy jest stosunkowo wysoki. W oparciu o dane udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny można stwierdzić, że na terenie Gminy najczęściej dochodzi do przestępstw o charakterze kryminalnym oraz przeciwko mieniu.

Młodzież i młodość wyróżnia tendencja i motywacja przejęcia odpowiedzialności za siebie, dążenie do samodzielności i niezależności, bunt przeciw zewnętrznej kontroli i ograniczaniu autonomii. Mówi się dzisiaj o zagrożeniach, które dotyczą społeczność młodych. Tożsamość młodych osób dopiero się kształtuje i jest mniej odporna i bardzo podatna na wszelkie negatywne bodźce z zewnątrz. W sytuacji niezrozumienia przez dorosłych, trudności w zaspokajaniu własnych potrzeb, frustracji, młodzi często sięgają po środki zastępcze jak używki, agresję, przemoc,

uzależnienia, rywalizację chociażby po to aby zwrócić na siebie uwagę czy zaimponować innym. Dla zrealizowania własnych niezbywalnych potrzeb bardzo często popadają w konflikt z prawem.

3.13. PLACÓWKI OŚWIATOWE

W Gminie Głogów Małopolski działają placówki oświatowe, do których należą:

- 1) Zespół Szkół Ogólnokształcących w Głogowie Małopolskim,
- 2) Zespół Szkół w Głogowie Małopolskim,
- 3) Zespół Szkół w Budach Głogowskich,
- 4) Zespół Szkół w Przewrotnem,
- 5) Zespół Szkół w Wysokiej Głogowskiej,
- 6) Szkoła Podstawowa w Stykowie,
- 7) Szkoła Podstawowa w Rudnej Małej,
- 8) Publiczne Przedszkole w Głogowie Małopolskim.
- 9) Zespół Żłobków Gminy Głogów Małopolski w skład którego wchodzi:
 - Gminny Żłobek w Lipiu;
 - Gminny Żłobek w Rogoźnicy
- 10) Szkoła Muzyczna I Stopnia w Głogowie Małopolskim.

Na terenie gminy Głogów Małopolski działa również:

- Niepubliczne Przedszkole Parafialne im. Św. Michała Archanioła - organem prowadzącym jest Parafia Trójcy Świętej w Głogowie Małopolskim,
- Żłobek „Akademia Maluszka Słodki Bobasek” – żłobek powstały w wyniku partnerstwa prywatno - publicznego.

Na bieżąco realizowana jest współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w Rzeszowie. Przeprowadzane są badania psychologiczne i pedagogiczne określające sposób kształcenia dzieci, co w efekcie skutkuje dostosowaniem wymagań edukacyjnych do możliwości dziecka oraz organizowaniem pomocy dla dzieci o specyficznych wymaganiach edukacyjnych. Organizowane są konsultacje nauczycieli i rodziców w sprawach wychowawczych. Szkoły współpracują z kuratorami sądowymi. Instytucje te wymieniają się informacjami na temat sytuacji dzieci z rodzin objętych opieką kuratora, wspólnie poszukują możliwości pomocy i rozwiązania problemów, rozważają przyczyny wejścia dzieci w konflikt z prawem. W ramach zajęć dodatkowych organizowane są w szkołach zajęcia wyrównawcze oraz rewalidacyjne.

W celu wsparcia dzieci najbardziej zagrożonych różnego rodzaju dysfunkcjami na terenie gminy zostały utworzone 4 świetlice socjoterapeutyczne w Przewrotnem, Głogowie Małopolskim, Budach Głogowskich , Wysokiej Głogowskiej. W świetlicach socjoterapeutycznych obok

profesjonalnej opieki, wychowankowie mogą otrzymać pomoc w nauce oraz spędzić wolny czas, rozwijać zainteresowania. W ramach programów profilaktycznych szkoły prowadzą profilaktykę pierwszorzędową, organizowane są pogadanki, spotkania edukacyjne z rodzicami i młodzieżą, lekcje wychowawcze, spotkania psychoedukacyjne, które mają na celu ukazywać skutki zdrowotne i społeczne stosowania używek. Profilaktyka przemocy i agresji również traktowana jest jako pierwszorzędowa. W ramach niej kształtowane mają być umiejętności pokojowego rozwiązywania konfliktów (reagowanie asertywne) przy wykorzystaniu aktywizujących metod w procesie rozwiązywania konfliktów. Analizowane są również przyczyny i skutki agresji. Ponadto realizowane są spektakle profilaktyczne oraz zajęcia warsztatowe mające na celu przybliżenie uczniom podstawowych informacji na temat agresji, jej przejawów i przyczyn. W zakresie innych działań profilaktycznych szkoły realizują programy propagowania prowadzenia zdrowego trybu życia, zdrowia fizycznego/gimnastyka korekcyjno - kompensacyjna. Pedagodzy szkolni objęli opieką uczniów mających problemy w nauce i zachowaniu. Należy tu wymienić również dysleksję, trudności adaptacyjne i emocjonalne, wagary, agresję, nadpobudliwość oraz problemy zgłaszane przez nauczycieli lub uczniów w zależności od pojawiających się problemowych sytuacji. Badaniu logopedycznemu poddawane są dzieci z wadami wymowy i innymi zauważalnymi wadami. Prowadzone jest również gimnastyka korekcyjna. W większości szkół zatrudniony jest pedagog. Niektóre szkoły przygotowują również uczniów do prac w wolontariacie m.in. Szkolne Koło Caritas.

Szkoły na terenie gminy uczestniczą w europejskim programie „Owoce i warzywa w szkole”. Celem programu jest trwała zmiana nawyków żywieniowych dzieci poprzez zwiększenie udziału owoców i warzyw w ich codziennej diecie oraz propagowanie zdrowego odżywiania poprzez działania towarzyszące o charakterze edukacyjnym.

W celu zmniejszenia nasilania się oraz eliminowania na terenie szkoły zachowań o cechach patologii społecznej, nauczyciele przeprowadzają rozmowy z rodzicami i uczniami. Ustalane są wspólne działania oraz monitorowane zachowania. Wszystkie placówki oświatowe na terenie gminy współpracują z Miejsko- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej odnośnie potrzeb dzieci i młodzieży z rodzin ubogich czy dotkniętych różnego rodzaju dysfunkcjami, systematycznie rozpatrywane są możliwości udzielania stosowanej pomocy. Wszystkie szkoły oraz przedszkola prowadzą dożywianie dzieci, funkcjonują stołówki lub dożywianie odbywa się na zasadzie dowozu obiadów ze stołówek, działa także catering. Koszty dożywianie dzieci i młodzieży pokrywane przez MGOPS.

3.14. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE I GRUPY WSPARCIA

Organizacja pozarządowa może pomóc rozwiązać lokalne problemy, którym trudno przeciwdziałać ze względu na luki w ofercie placówek podległych samorządom. Współpracując z organizacją pozarządową można osiągnąć cele polityki gminy przy mniejszych nakładach finansowych, korzystając poniekąd ze środków finansowych organizacji oraz pracy, wiedzy czy umiejętności jej członków czy współpracowników. W organizacjach pozarządowych częstokroć działają niepoprawni optymiści, pasjonaci i altruści, a takim osobom zdarza się osiągać cele niedostępne dla innych.

Grupa wsparcia to grupy równouprawnionych uczestników spotykających się w celu wzajemnego zapewnienia pomocy i oparcia w radzeniu sobie z własnymi problemami, w udoskonalaniu swojego psychicznego funkcjonowania i zwiększenia skuteczności własnych działań: przy czym źródłem tej pomocy jest wzajemny wysiłek, umiejętność i wiedza członków, często o podobnych kolejach losu i doświadczeniach życiowych.

Grupy samopomocy są dobrowolnymi, małymi strukturami nakierowanymi na wzajemną pomoc i osiągnięcie określonego celu. Są one zwykle stworzone przez ludzi sobie podobnych pod jakimś względem, którzy skupiają się na wzajemnej pomocy w zaspokajaniu wspólnej potrzeby, przewyciężaniu wspólnego upośledzenia lub utrudniających życie problemów i osiągnięciu pożądanych zmian społecznych i osobowościowych. Grupy te często dostarczają pomocy materialnej jak również wsparcia emocjonalnego. Propagują idee czy wartości, dzięki którym członkowie grup mogą osiągać wzbogacone poczucie tożsamości.

Kapitał społeczny Gminy Głogów Małopolski jest bardzo duży o czym świadczą liczne organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności gminy. Na terenie Gminy działają następujące organizacje:

- UKS „Sajdak”,
- UKS „Żagielek”,
- Głogów Golf Club,
- KS „Biegunka Team”,
- UKS „Ikar”,
- OGNISKO TOWARZYSTWA KRZEWIENIA KULTURY FIZYCZNEJ „SOKÓŁ”,
- STOWARZYSZENIE Na Plus,
- Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich "Gospoia",
- Stowarzyszenie Razem,
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Głogowie Małopolskim,
- Związek Emerytów i rencistów w Głogowie Małopolskim,
- Parafialny Klub Sportowy HPP "JEDNOŚĆ" Hucisko,

- Ludowy Klub Sportowy "GŁOGOVIJA" Głogów Małopolski,
- Klub Sportowy "VICTORIA" Budy Głogowskie,
- Klub Sportowy "RUDZIK" Rudna Mała,
- Klub Sportowy "ORZEŁ" Wysoka Głogowska,
- TS "NOVERRA" Głogów Małopolski,
- Stadnina Koni "LEŚNA WOLA",
- Ludowy Klub Jeździecki "ZABAJKA",
- Klub Jazdy Konnej "BAJDUR",
- NTB "ACTIVE CLUB",
- Grupa AA „EDEN”,
- Ochotnicza Straż Pożarna Rudna Mała,
- Ochotnicza Straż Pożarna Rogoźnica,
- Ochotnicza Straż Pożarna Lipie,
- Ochotnicza Straż Pożarna Wola Cicha,
- Ochotnicza Straż Pożarna Budy Głogowskie,
- Ochotnicza Straż Pożarna Głogów Małopolski,
- Ochotnicza Straż Pożarna Zabajka,
- Ochotnicza Straż Pożarna Jańciówka,
- Ochotnicza Straż Pożarna Styków,
- Ochotnicza Straż Pożarna Przewrotne,
- Ochotnicza Straż Pożarna Hucisko,
- Ochotnicza Straż Pożarna Pogwizdów Stary.

Grupy wsparcia czy samopomocy są formą pracy przeznaczoną dla osób, które mają podobne trudności i kłopoty. Celem pracy jest wymiana doświadczeń, wspieranie w konstruktywnej zmianie, uzyskanie zrozumienia, pomocy i wsparcia od osób z podobnymi przeżyciami, a przez to przełamanie izolacji. Mogą być tworzone grupy wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, samotnych rodziców, byłych wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych, osób starszych czy samotnych.

CZEŚĆ IV

CZEŚĆ PROGRAMOWA

1. METODY I TECHNIKI, ANALIZA WYNIKÓW BADAN WŁASNYCH

Aby uzyskać rzetelny materiał empiryczny prowadząc proces badawczy należy posłużyć się odpowiednimi metodami i technikami badawczymi. Według Stefana Nowaka metoda badawcza to „...określony, powtarzalny i wyuczalny sposób – schemat lub wzór postępowania, świadomie skierowany na realizację celu poprzez dobór środków odpowiednich do tego celu”.

Janusz Sztumski przez metodę rozumie „system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel do jakiego się świadomie zmierza”. Techniką zaś, jak podaje Luba Sołoma „(...) w odróżnieniu od metody badań – nazywamy sposób uzyskiwania (zbierania, zdobywania) danych (informacji, materiałów)”

W niniejszej Strategii zastosowana została metoda badań terenowych, która „...polega na traktowaniu układu społecznego jako pewnej całości i dąży do zanalizowania układu relacji między częściami tej całości, zasad jej funkcjonowania i dynamiki. Zbieranie danych odbywa się w jednym środowisku a ich rezultaty można odnieść do wszystkich innych zbiorowości tego typu”. Do zebrania materiału empirycznego wykorzystana została technika ankiety. „Ankieta zatem jest to taka standaryzowana technika otrzymywania informacji w procesie wzajemnego komunikowania się, w którym porozumiewanie odbywa się w formie pisemnej, a więc bez pośrednictwa osoby badającej. Ankieta stanowi technikę o wysokim stopniu „samoczynności”. Rola osób badających sprowadza się jedynie do rozprowadzenia i zebrania kwestionariuszy ankiety”. Do wyboru respondentów wybrana została metoda doboru celowego. Celowy dobór próby jak podaje Albert Maszke „polega na świadomym i zamierzonym wyborze do badań osób, obiektów, instytucji itp. charakteryzujących się takimi bądź innymi cechami i spełniające określone kryteria będąc przedmiotem zainteresowania badacza. Decyzje o tym czy dana jednostka z populacji generalnej zostanie zakwalifikowana do próby badawczej czy też nie wejdzie w jej skład podejmuje badacz kierując się celem badań oraz posiadana wiedzą na o badanych osobach, obiektach, instytucjach i o wartościach interesujących go zmiennych w populacji”.

W niniejszej Strategii za podstawowe kryterium przyjęte zostało miejsce zamieszkania – gmina Głogów Małopolski oraz wiek: ukończony 18 rok życia.

1.1. CHARAKTERYSTYKA CECH SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNYCH BADANYCH RESPONDENTÓW

Badana próba to mieszkańcy Głogowa Małopolskiego, ogółem 108 respondentów, w tym 20,37 % mężczyzn oraz 79,63 % kobiet.

Wykres 21. Struktura badanej próby ze względu na płeć

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Badani respondenci to osoby pełnoletnie, które ukończyły 18 rok życia. Nie została określona górna granica wieku.

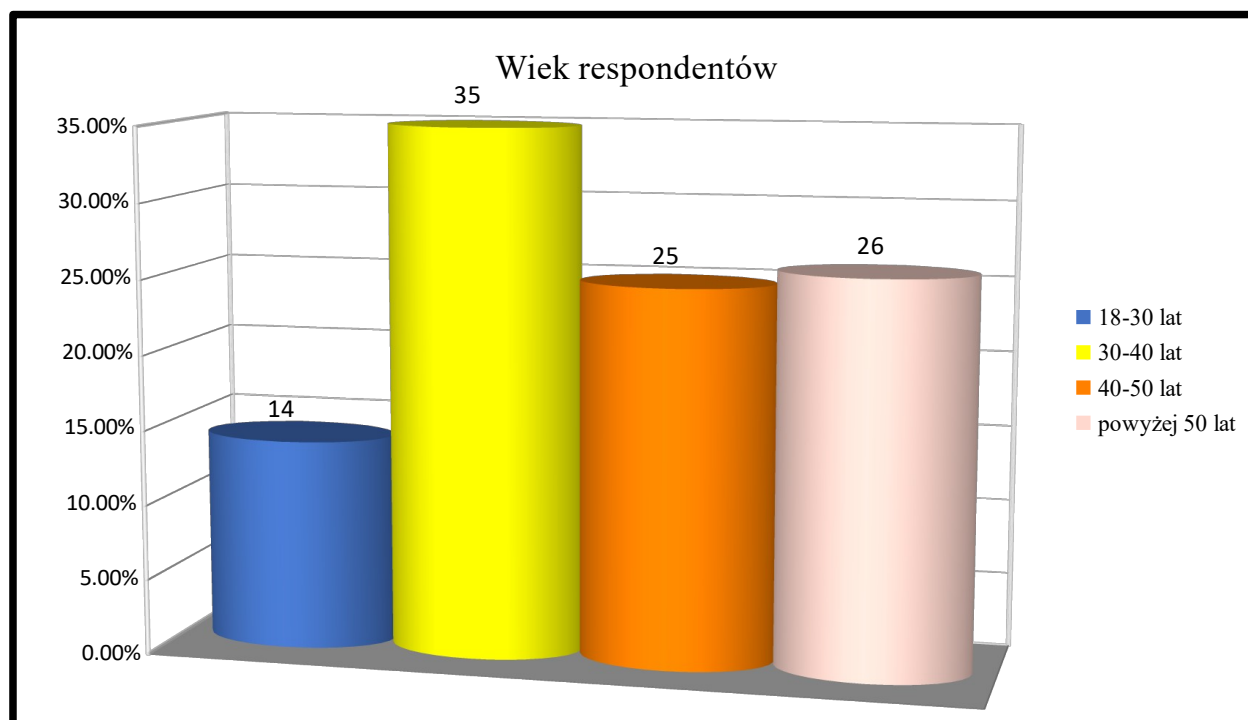
Badana próba, przedstawia się następująco według czterech grup wiekowych, mianowicie:

- 18-30 lat, która stanowiła 13,88% badanych respondentów,
- 31-40 lat, która stanowiła 35,19% badanych respondentów,
- 41-50 lat, która stanowiła 25% badanych respondentów,
- powyżej 50 lat, która stanowiła 25,93% badanych respondentów.

Najliczniejszą grupę stanowili respondenci w przedziale wiekowym 31-40 lat bo aż 35,19% badanych, najmniej liczna grupa badanych to osoby w przedziale wiekowym 18-30 lat bo zaledwie 13,88%.

Rozkład wyżej opisanej zmiennej przedstawia poniższy wykres.

Wykres 22. Wiek badanych respondentów

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Respondenci biorący udział w badaniu to osoby o zróżnicowanym wykształceniu, wśród badanych znalazły się osoby z wykształceniem podstawowym, zawodowym, średnim, policealnym oraz wyższym.

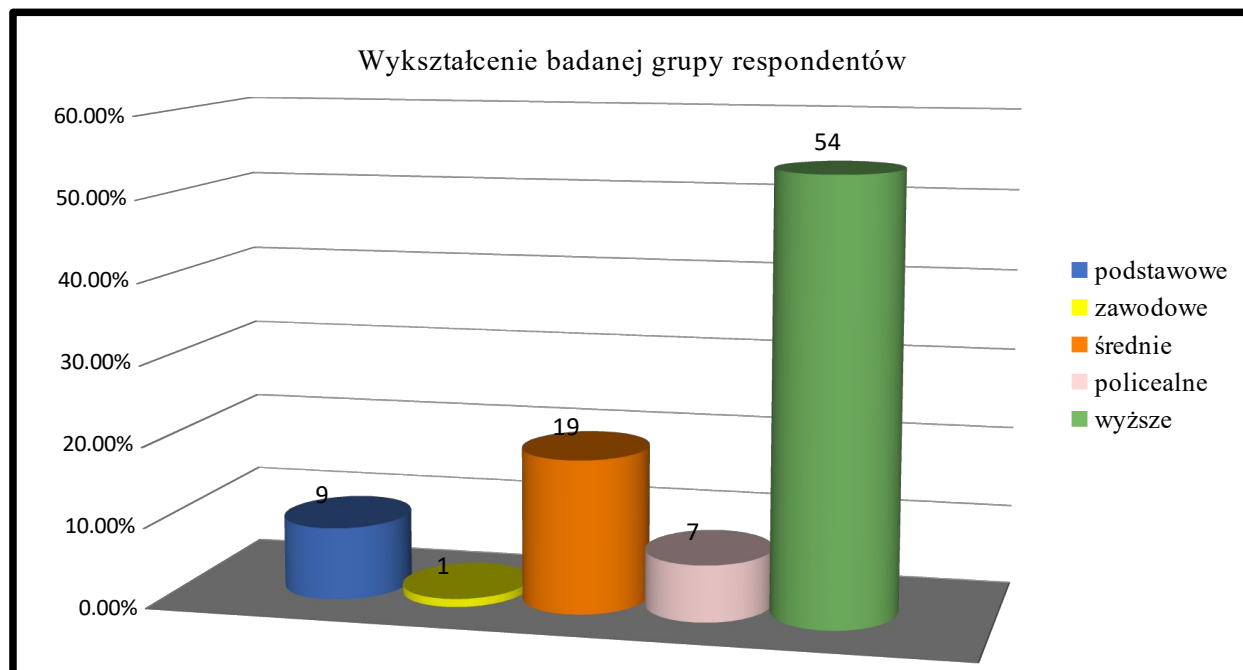
Najliczniejszą grupę stanowią badani z wykształceniem wyższym – 53,70% badanych, mniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim – 19,44%.

Najmniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem policealnym, jedynie 7,41% respondentów legitymuje się takim wykształceniem.

Osoby z wykształceniem zawodowym stanowią 10,19% badanych, z kolei osób z wykształceniem podstawowym jest nieznacznie mniej 9,26% wszystkich badanych.

Zdecydowana większość badanych respondentów to osoby deklarujące posiadanie wyższego wykształcenia.

Wykres 23. Struktura badanej próby ze względu na wykształcenie

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Respondenci biorący udział w badaniu posiadają zróżnicowany stan cywilny, mianowicie:

- panna/kawaler,
- zamężna/żonaty,
- rozwiedziona/rozwiedziony,
- wdowa/wdowiec.

Osoby objęte badaniem w większości zadeklarowali że, pozostają w związku małżeński (68,52% wszystkich badanych). W grupie tej zdecydowanie przeważają mieszkańcy miast 48,15%, natomiast mieszkańcy wsi stanowią 20,37% badanych w tej grupie.

Odsetek osób, które określiły swój stan cywilny jako panny/kawalerowie stanowi 11,12% badanych, w tej grupie ilość badanych respondentów mieszkających na wsi i w mieście jest taka sama i stanowi po 5,56% badanych osób stanu wolnego ze wsi i miasta.

Osoby rozwiedzione stanowią 6,48% badanej populacji, w tej grupie nie ma osób rozwiedzionych mieszkających na wsi.

Grupa badanych wdowy/wdowcy wśród respondentów stanowi 13,88% ogółu badanych, z czego 8,33% to mieszkańcy wsi, a 5,55% mieszkańcy miasta.

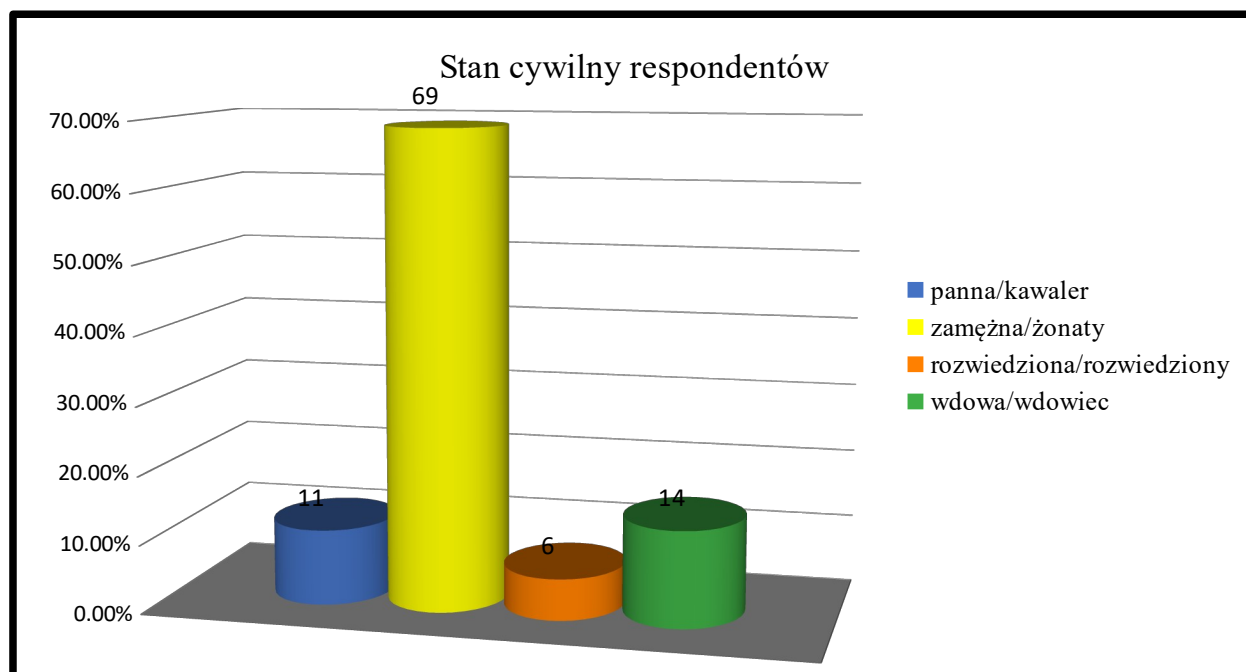
Rozkład wyżej opisanej zmiennej przedstawiają poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 4. Struktura badanej próby ze względu na stan cywilny i miejsce zamieszkania

Stan cywilny	Miejsce zamieszkania [%]		Ogółem
	Miasto	Wieś	
Panna/kawaler	5,56	5,56	11,12
Zamężna/żonaty	48,15	20,37	68,52
Rozwiedziona/rozwiedziony	6,48	0,00	6,48
Wdowa/wdowiec	5,55	8,33	13,88
Ogółem	65,74	34,26	100,00

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

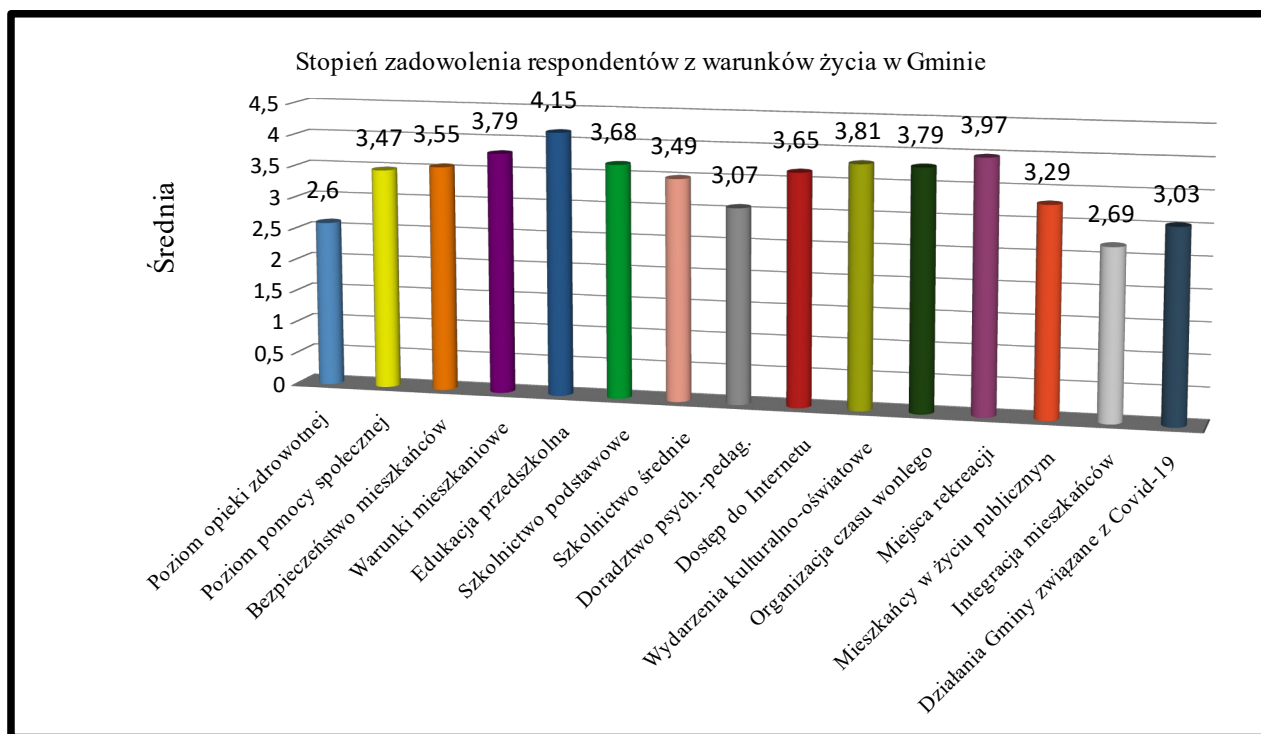
Wykres 24. Struktur badanej populacji ze względu na stan cywilny

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

1.2. ANALIZA

Wykres 25. Stopień zadowolenia z warunków życia w gminie Głogów Małopolski

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Legenda:

- 1- Bardzo niezadowolony/a
- 2- Niezadowolony/a
- 3- Niezdecydowany/a
- 4- Zadowolony/a
- 5- Bardzo zadowolony/a

Z uzyskanych danych wynika, iż respondenci są raczej zadowoleni z warunków życia w gminie Głogów Małopolski.

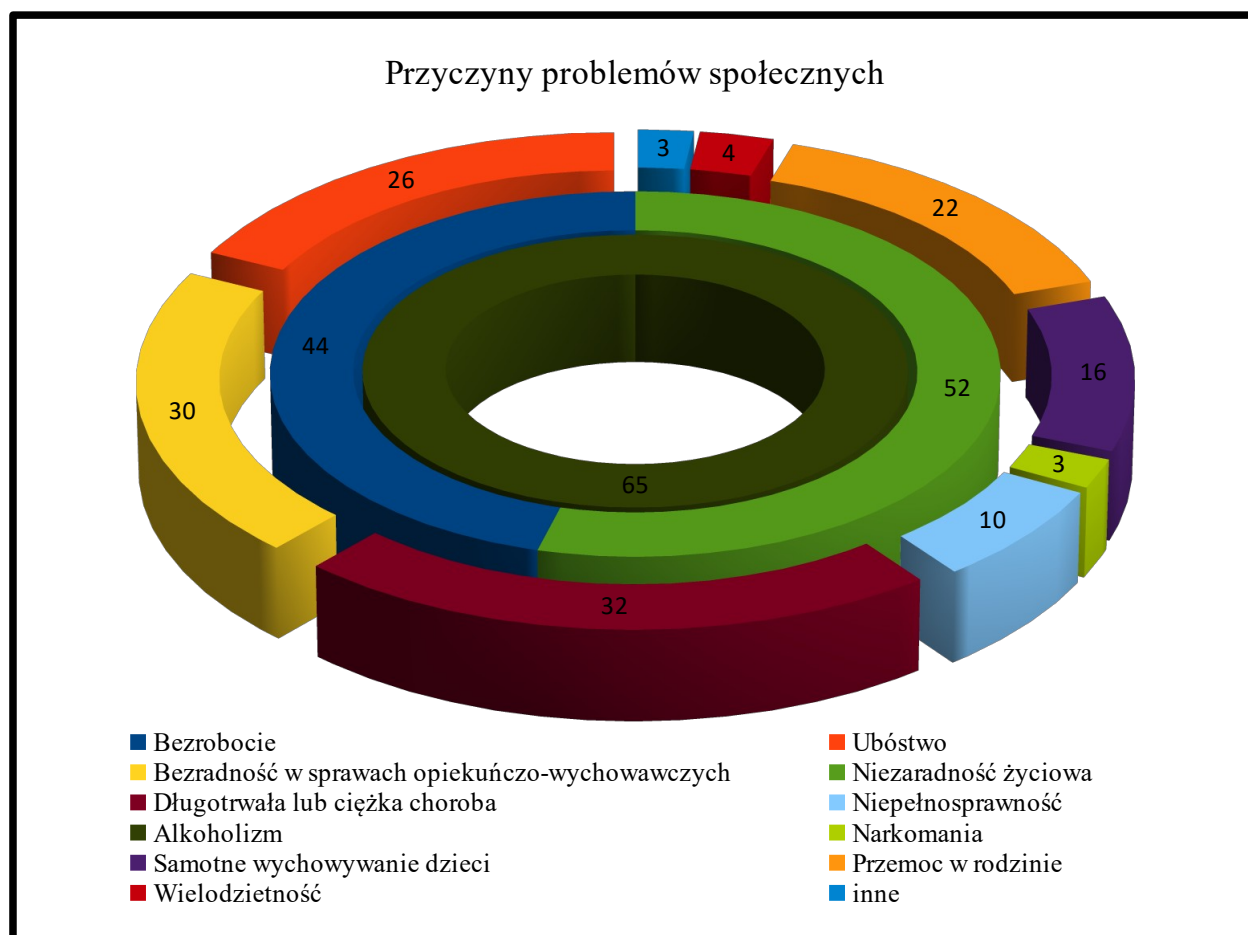
Najwyżej oceniana jest edukacja przedszkolna, większość badanych respondentów wskazała, iż są zadowoleni lub bardzo zadowoleni (średnia 4,15). Stosunkowo wysoko oceniany są miejsca rekreacji znajdujące się na terenie Gminy tj.: place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe (średnia 3,97), dostęp do informacji na temat wydarzeń kulturalno-oświatowych w Gminie (średnia 3,81), warunków mieszkaniowych, organizacji czasu wolnego na terenie Gminy tj.: istniejące koła zainteresowań, kluby sportowe, imprezy kulturalne (średnia 3,79), szkolnictwo podstawowe (średnia 3,68), dostęp do Internetu (średnia 3,65), bezpieczeństwo mieszkańców (średnia 3,55). Raczej dobrze mieszkańcy oceniają dostęp szkolnictwo średnie na terenie Gminy (średnia 3,49) oraz poziom pomocy społecznej (średnia 3,47), poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym

gminy (średnia 3,29), dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego (średnia 3,07), prowadzonych działań na terenie Gminy związanych z sytuacją epidemiologiczną (średnia 3,03).

Mieszkańcy gminy są raczej niezadowoleni z siły więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców (średnia 2,69) oraz z poziomu opieki zdrowotnej (średnia 2,6).

Tak niskie średnie oznaczają, że wśród badanych większość wskazała, że jest niezadowolona lub bardzo niezadowolona.

Wykres 26. Główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców gminy Głogów Małopolski

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Powyższy wykres przedstawia hierarchię problemów społecznych powodujących trudne warunki życia mieszkańców gminy Głogów Małopolski.

Respondenci za najczęstszą przyczynę problemów w gminie podają alkoholizm – aż 65 badanych uważa, że jest to największy problem społeczny w gminie. Respondenci w liczbie 52 osób wskazują niezaradność życiową jako przyczynę problemów i tym samym ten problem społeczny zajmuje drugie miejsce w gminie. Na trzecim miejscu znalazło się bezrobocie (44 osoby), na czwartym miejscu długotrwała lub ciężka choroba (32 badanych), a piątą pozycję zajmuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (30 badanych). Z kolei do najmniej

istotnych problemów społecznych respondenci zaliczają narkomanię, którą wskazują 3 osoby, wielodzietność wskazała 4 osoby.

W związku z tym, że badani mieli możliwość wskazania maksymalnie 3 odpowiedzi nie sumują się one do 100.

Tabela 5. Problemy w Gminie Głogów Małopolski w podziale na płeć

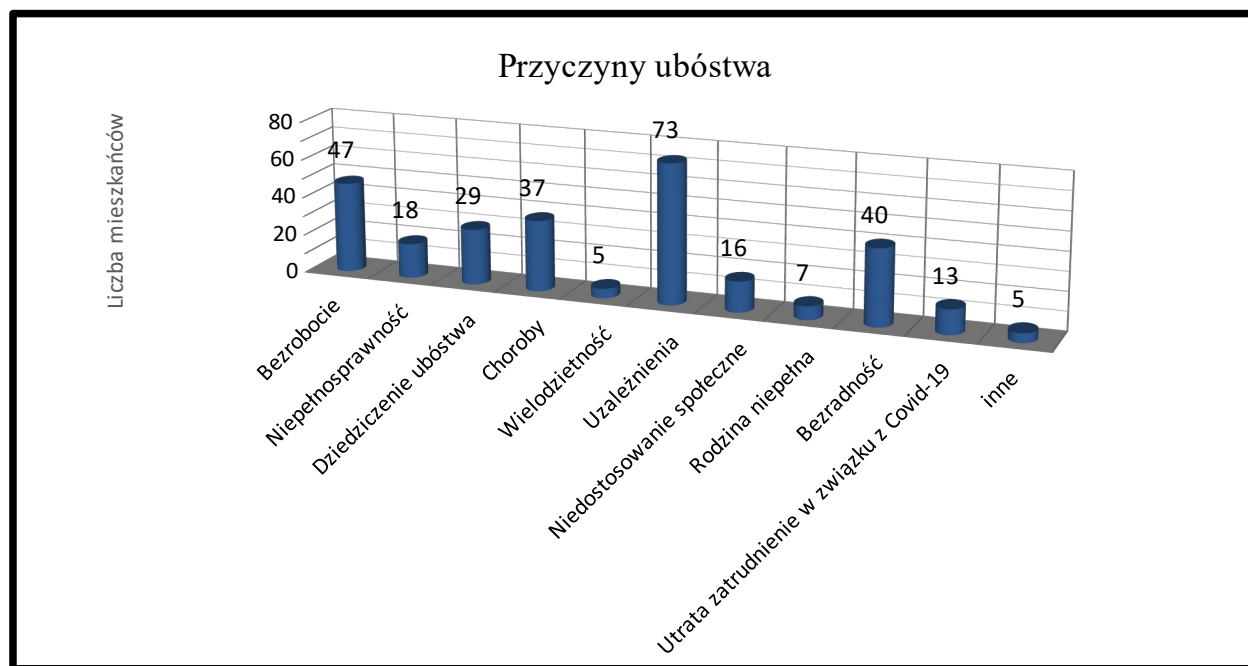
Płeć	Nie słyszałem/am o takich rodzinach [%]	Słyszałem/am o takich rodzinach [%]	Znam nieliczne takie rodziny [%]	Znam wiele takich rodzin [%]	Ogółem [%]
Kobiety	8,3	42,6	24,1	4,6	79,6
Mężczyźni	3,7	6,5	8,3	1,9	20,4
Ogółem	12	49,1	32,4	6,5	100,0

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Jak przedstawia powyższa tabela wśród wszystkich badanych mieszkańców gminy aż 49,1% słyszał o takich rodzinach, w tym 42,6% stanowią kobiety, mężczyźni 6,5%.

Wiele rodzin ubogich zna jedynie 6,5% ogółu badanych. Zna nieliczne ubogie rodziny 32,4% respondentów. Na uwagę zasługuje fakt, że aż 12% respondentów nie słyszało o rodzinach ubogich.

Wykres 27. Przyczyny popadania w ubóstwo

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Jak pokazuje powyższy wykres respondenci za najczęstszą przyczynę popadania w ubóstwo wskazują uzależnienie, aż 73 wszystkich badanych wskazało powyższą przyczynę.

Na drugim miejscu znalazło się bezrobocie, taką odpowiedź wskazało 47 badanych, 40 osób wskazało bezradność, 37 osób wskazało choroby, zaś 29 osób wybrało dziedziczenie ubóstwa.

Rzadziej badani wskazywali niepełnosprawność, odpowiedź taką wybrało 18 badanych, niedostosowanie społeczne 16 respondentów oraz utratę zatrudnienia w związku z Covid-19, którą wybrało 13 badanych.

Za najniższą przyczynę ubóstwa badani wskazywali wielodzietność, odpowiedzi takiej udzieliło jedynie 5 badanych, rodzinę niepełną wskazało 7 respondentów.

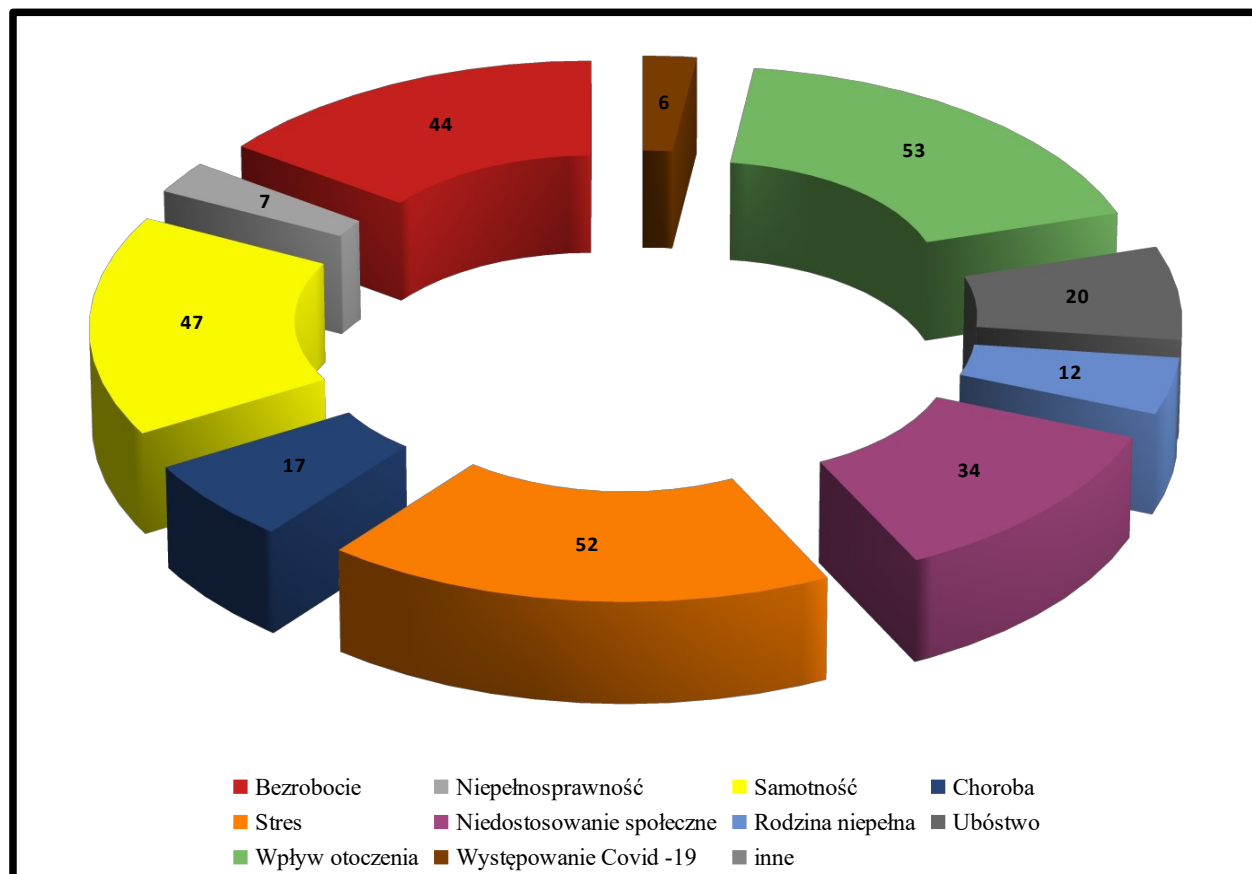
Tabela 6. Skala problemu uzależnień na terenie gminy Głogów Małopolski

Płeć	Trudno powiedzieć [%]	Niska [%]	Średnia [%]	Wysoka [%]	Ogółem [%]
Kobieta	34,3	3,7	30,6	11,1	79,7
Mężczyzna	2,7	3,7	11,1	2,8	20,3
Ogółem	37	7,4	41,7	13,9	100,0

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

W opinii badanych respondentów na terenie gminy Głogów Małopolski istnieje problem uzależnień, aż 41,7% wszystkich badanych uznało, że problem ten nie tylko istnieje, ale także jest on na średnim poziomie. Występowanie tego problemu częściej dostrzegają kobiety, odpowiedzi takiej udzieliła 30,6% badanych co stanowi połowę wszystkich respondentek oraz 11,1% mężczyzn. Warto zauważyć, że 13,9% badanych wskazuje, iż skala uzależnień w gminie jest wysoka. W tej grupie respondentów także dominują kobiety – 11,1%, a jedynie 2,8% mężczyzn udzieliło takiej odpowiedzi. Według 7,4%, w tym 3,7% kobiet oraz 3,7% mężczyzn uważa, że skala problemu uzależnień jest niska. Jednocześnie blisko 37% respondentów nie jest w stanie określić skali w/w problemu w gminie Głogów Małopolski. Kobiety częściej, bo w 34,3% wskazały tę odpowiedź, mężczyźni opowiedziało tak w 2,7%.

Wykres 28. Przyczyny występowania uzależnień

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Przeprowadzone badania pokazują, że w opinii badanych respondentów za główną przyczynę uzależnień uważa się wpływ otoczenia/znajomych, taką przyczynę wskazało 53 badanych oraz stres – 52 badanych. Za ważną przyczyną popadania w uzależnienia badani uważają samotność (47) oraz bezrobocie (44). W następnej kolejności badani wskazują niedostosowanie społeczne (34), ubóstwo (20) oraz choroby (17). Najrzadziej badani wskazują rodzinę niepełną (12) oraz niepełnosprawność (7), występowanie Covid-19 (6).

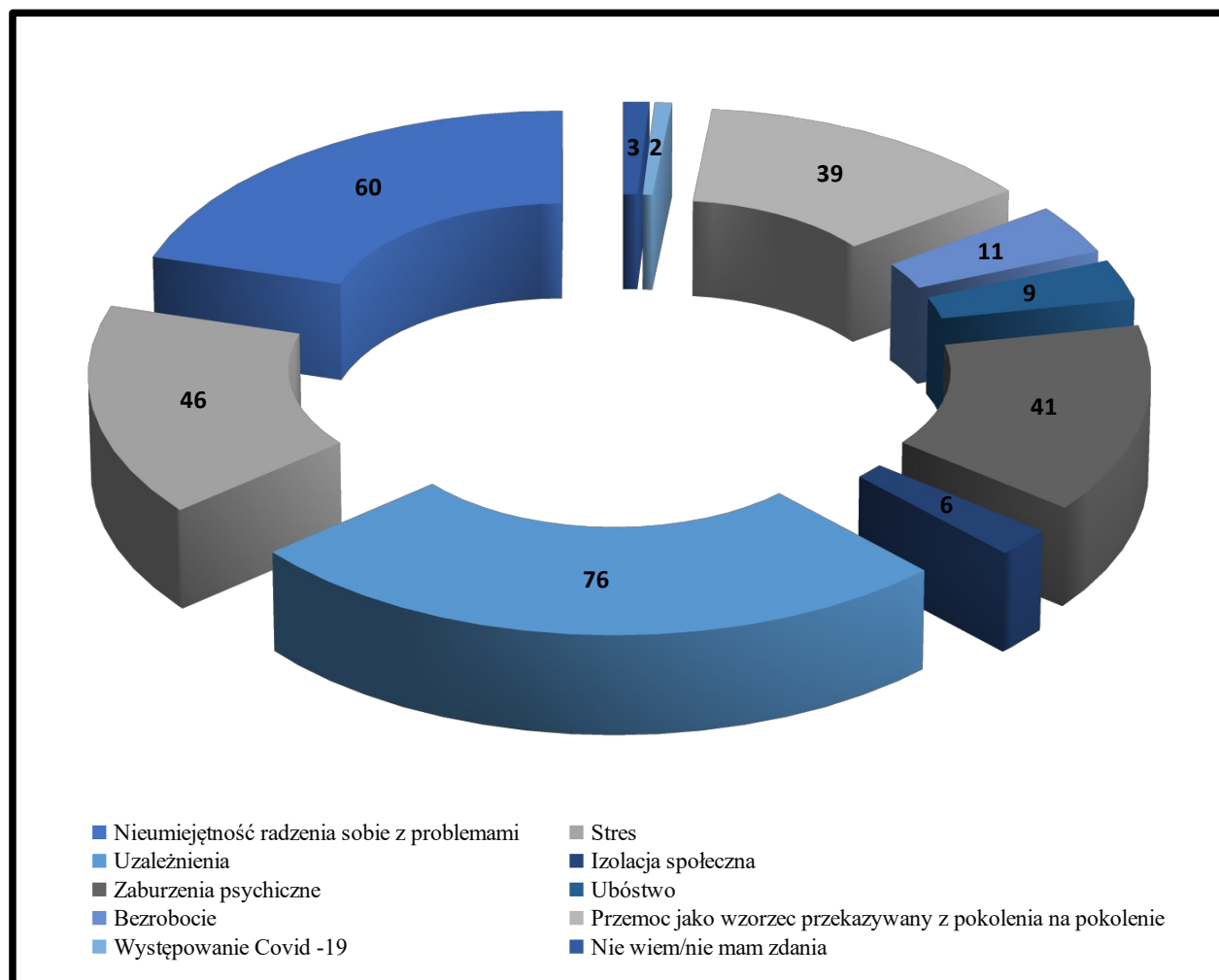
Tabela 7. Występowanie przemocy domowej w gminie Głogów Małopolski

Płeć	Zdecydowanie TAK [%]	Raczej TAK [%]	Trudno powiedzieć [%]	Raczej NIE [%]	Zdecydowanie NIE [%]	Ogółem [%]
Kobieta	9,3	20,3	46,3	1,9	1,9	79,7
Mężczyzna	0,9	8,3	10,2	0,9	0,0	20,3
Ogółem	10,2	28,6	56,5	2,8	1,9	100,0

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

W opinii ponad połowy ankietowanych (56,5%) trudno jednoznacznie stwierdzić czy na terenie gminy Głogów Małopolski występuje zjawisko przemocy domowej. Co znamienne w grupie osób które udzieliły takiej odpowiedzi przeważają kobiety (46,3%), mężczyźni stanowią (10,2%) tak odpowiadających. Problem przemocy domowej raczej występuje na terenie gminy według 28,6% wszystkich badanych osób, 20,3% kobiet oraz 8,3% mężczyzn. Przemoc domowa zdecydowanie dostrzega 10,2% badanych, w tym 9,3% kobiet i 0,9% mężczyzn. Zdecydowanie takiego problemu nie dostrzega 1,9% badanych kobiet. Występowanie problemu na terenie gminy nie dostrzega raczej 2,8% respondentów, w tym 0,9% mężczyzn oraz 1,9% kobiet.

Wykres 29. Przyczyny przemocy domowej

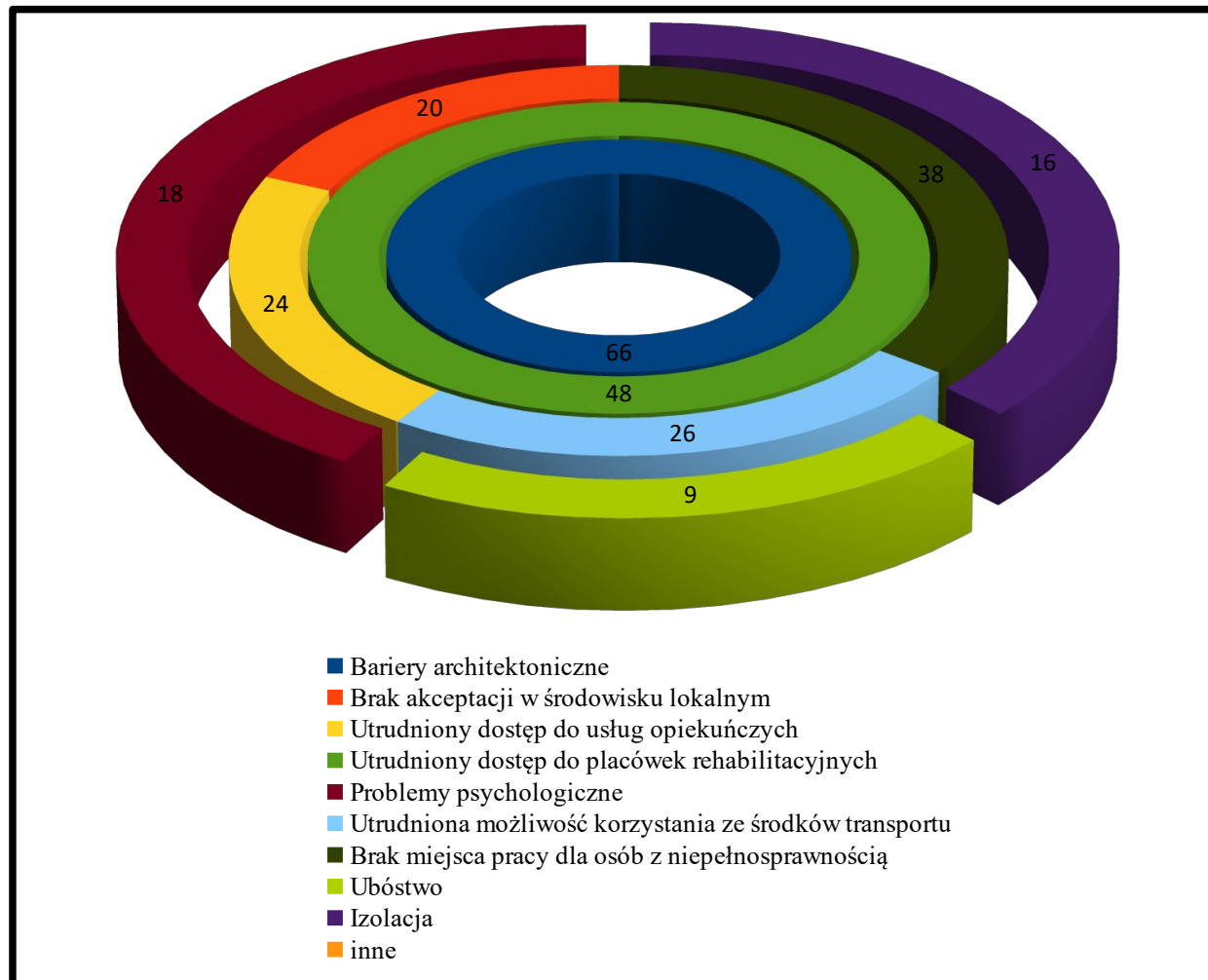

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Z przeprowadzonych na terenie gminy Głogów Małopolski badań wynika, że za główny czynnik przemocy domowej respondenci uważają uzależnienia, które wskazało aż 76 badanych oraz nieumiejętność radzenia sobie z problemami, którą wskazało 60 respondentów. Warto zauważyć, że 46 respondentów wskazało stres jako czynnik prowadzący do występowania przemocy domowej. W dalszej kolejności badani wskazują zaburzenia psychiczne, które wybrało 41 badanych. Jako przyczynę przemocy badani wskazują także wzorzec przekazywany z pokolenia na pokolenie, 39

badane osoby uznały, że to właśnie ten czynnik może generować przemoc, 11 badanych wybrało bezrobocie, które bezpośrednio wiąże się z ubóstwem, które wskazało 9 badanych. Przemoc jako pochodna izolacji społecznej zostało wskazane zaledwie 6 razy, 2 razy jako pochodna występowania Covid-19.

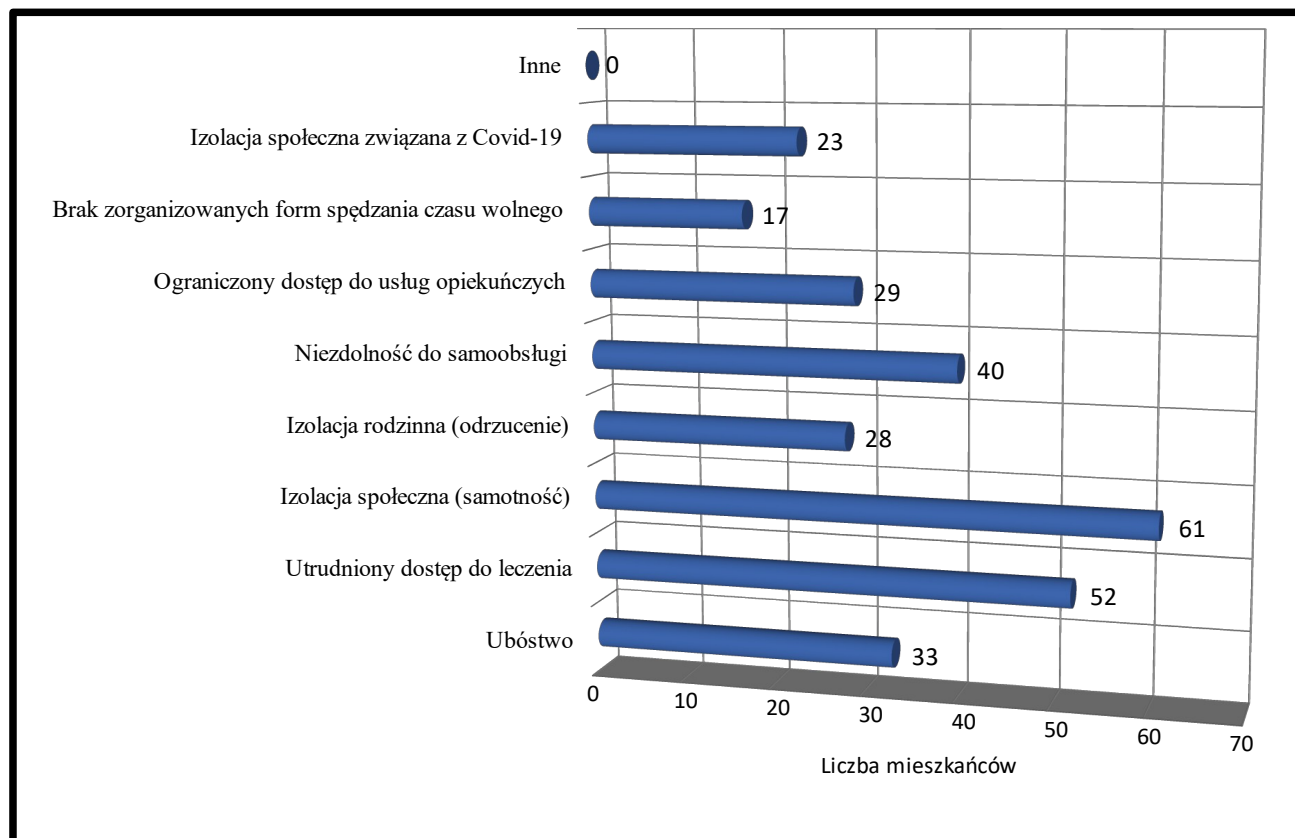
Wykres 30. Problemy z jakimi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne na terenie gminy Głogów Małopolski

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Osoby niepełnosprawne najczęściej w gminie Głogów Małopolskim spotykają się z problemem barier architektonicznych – 66 razy respondenci wskazali taką odpowiedź. Bardzo duży problem stanowi także ograniczony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, które wskazało w 48 respondentów. Badani wskazują również na brak miejsc pracy dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością (38) oraz utrudnioną możliwość korzystania ze środków transportu (26), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (24), jak również brak akceptacji w środowisku lokalnym (20). W dalszej kolejności badani wskazują problemy psychiczne (18) oraz izolacje społeczną (16). Najrzadziej respondenci wskazują ubóstwo jako problem osoby niepełnosprawnej, odpowiedzi takiej udzieliło 9 badanych.

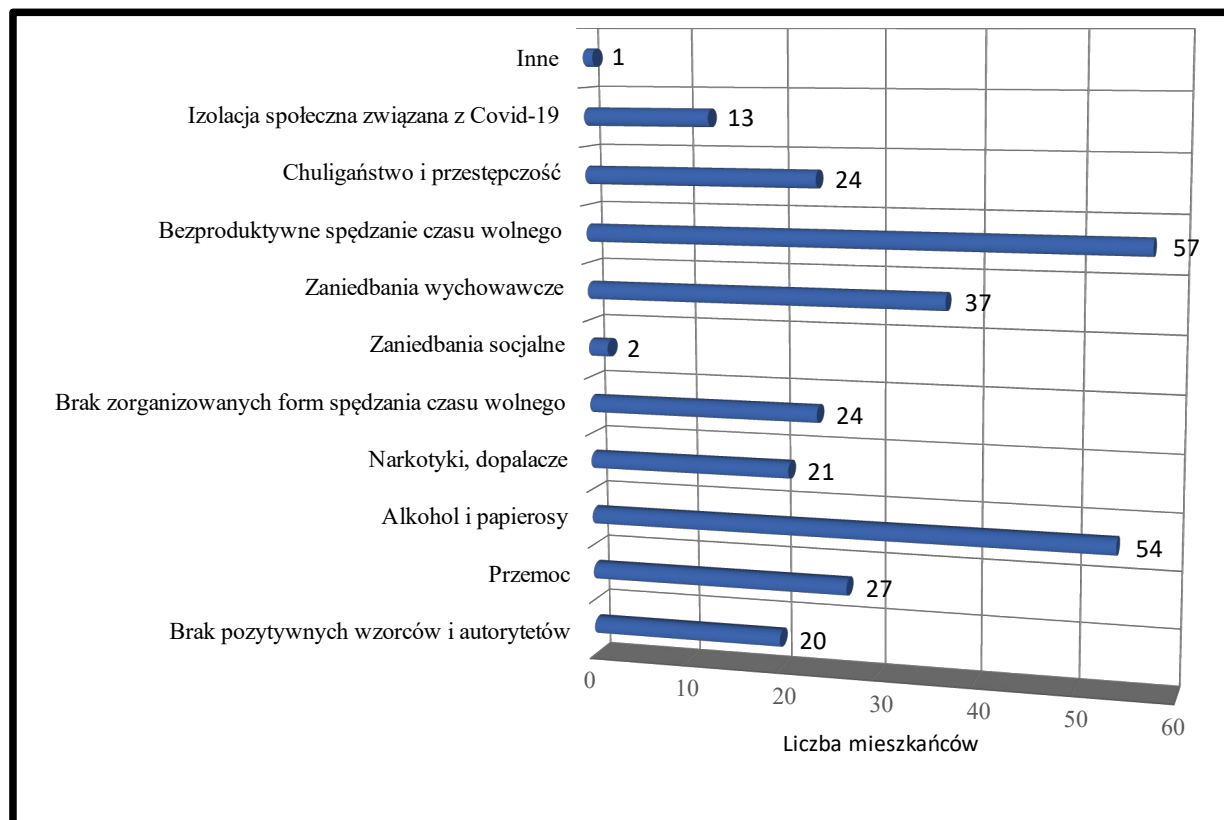
Wykres 31. Problemy społeczne z jakimi borykają się osoby starsze na terenie gminy Głogów Małopolskim

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Zdaniem respondentów największym problemem osób starszych w gminie Głogów Małopolski jest izolacja społeczna (samotność), problem taki dostrzega 61 badanych. Bardzo ważną kwestią zdaniem 52 osób badanych jest utrudniony dostęp do leczenia. Niezdolność do samoobsługi to problem wskazywany przez 40 respondentów, za raz za nim 33 badanych mieszkańców Gminy wskazało ubóstwo. Wielu badanych dostrzega także wagę problemu jakim jest ograniczony dostęp do usług opiekuńczych (29) oraz izolacja rodzinna tj. odrzućenie przez najbliższych członków rodziny, bo 28 osoby wskazały taką odpowiedź. Pojawia się też nowy problem związany z izolacją społeczną w czasach epidemii Covid-19 i ten problem zauważa aż 23 respondentów. Najrzadziej, jedyne 17 badanych wskazało brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze jako istotny problem społeczny w tej grupie.

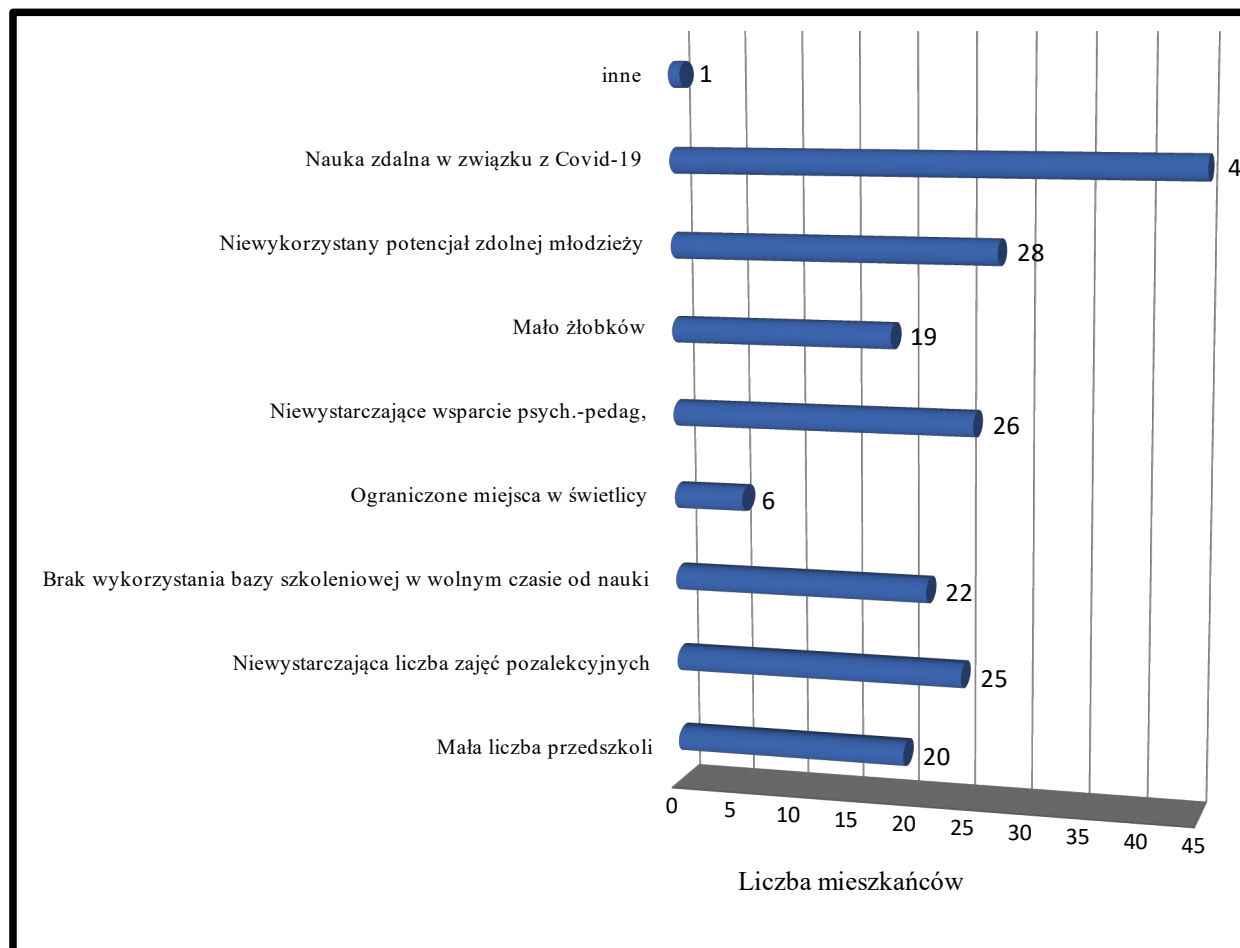
Wykres 32. Negatywne zjawiska występujące wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy Głogów Małopolski

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

W opinii badanych respondentów najbardziej negatywnym zjawiskiem występującym wśród dzieci i młodzieży na terenie gminy Głogów Małopolski jest bezproduktywne spędzanie czasu wolnego (57) i sięganie po alkoholi papierosy (54). Problemy te dostrzega ponad połowa badanych osób. Zaniechania wychowawcze jako problem dotyczący najmłodszych mieszkańców gminy wskazuje 37 respondentów, z kolei przemoc 27 badanych osób. Brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego i jako negatywne zjawiska postrzega 24 badanych, na takim samym poziomie (24) jest chuligaństwo i przestępczość. Obecność narkotyków i dopalaczy jako problem wskazuje 21 badanych respondentów, brak pozytywnych wzorców i autorytetów wskazało odpowiedni po 20 ankietowanych. Dla 13 badanych negatywnym zjawiskiem dotyczącym dzieci i młodzieży jest izolacja społeczna związana z Covid-19 i tylko 2 respondentów wskazało zaniechania socjalne.

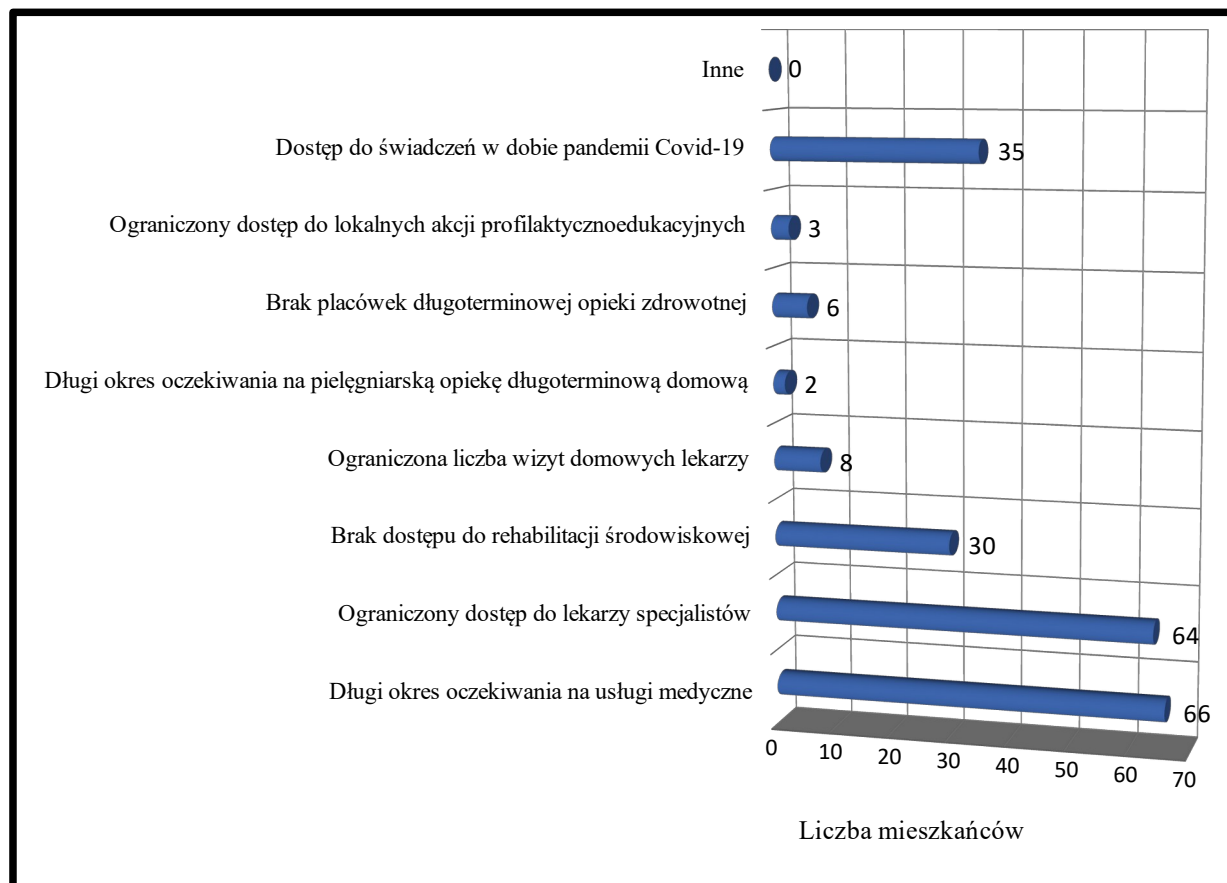
Wykres 33. Najważniejsze problemy w obszarze edukacji na terenie gminy Głogów Małopolski

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Z przeprowadzonych badań wynika, iż najczęściej (45) wskazywanym problemem w obszarze edukacji w dzisiejszych czasach jest nauka zdalna w związku z pandemią Covid-19. Za istotną kwestię respondenci uważają brak wykorzystania potencjału zdolnej młodzieży, odpowiedzi takiej udzielono 28 razy. Badani zauważają również że problemem z niewystarczającym wsparciem psychologiczno-pedagogiczne, 26 odpowiedzi wskazujące powyższy problem. Niewiele niżej w skali problemów znalazła się niewystarczająca liczba zajęć pozalekcyjnych (25), brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym (22) oraz niewystarczająca liczba przedszkoli (20) i niewiele mniej (19) liczba żłobków. Najrzadziej ankietowani wskazywali ograniczony dostęp do miejsc w świetlicach, który wskazało 6 badanych respondentów. Inne kwestie w obszarze edukacji poruszyła 1 osoba.

Wykres 34. Najważniejsze problemy w obszarze opieki zdrowotnej na terenie gminy Głogów Małopolski

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Osoby biorące udział w badaniu wskazały, że największym problem w obszarze opieki zdrowotnej na terenie gminy Głogów Małopolski jest długi okres oczekiwania na usługi medyczne, 66 respondentów udzieliło takiej odpowiedzi. Z kolei ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów został wskazany przez 64 ankietowanych. Ograniczony dostęp do świadczeń zdrowotnych w czasach pandemii jako problem wskazało 35 respondentów. Brak dostępu do rehabilitacji środowiskowej wskazało 30 respondentów. Najrzadziej osoby badane wskazywały ograniczoną liczbę wizyt domowych lekarzy u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych (8 badanych), brak placówek długoterminowej opieki zdrowotnej (6), długi okres oczekiwania na pielęgniarstwo długoterminowe (2) oraz dostęp do lokalnych akcji profilaktyczno-educacyjnych, które odpowiednio wskazały po 3 osoby ankietowane.

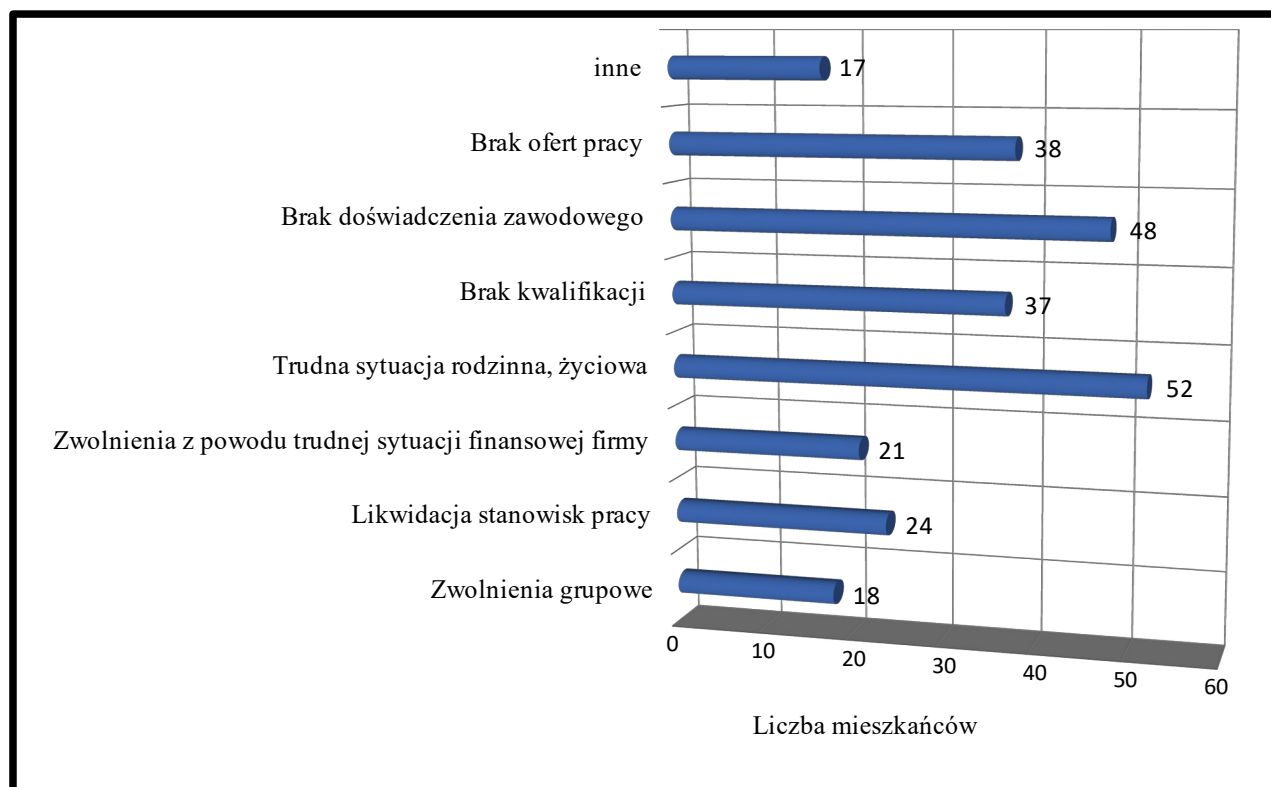
Tabela 8. Obecność problemu bezrobocia na terenie gminy Głogów Małopolski

Wykształcenie	Czy u Pani/Pana lub u znajomych, krewnych występuje problem bezrobocia? [%]		Ogółem
	Nie	Tak	
Podstawowe	3,7	5,9	9,6
Zawodowe	5,9	4,9	10,8
Średnie	14,8	4,6	19,4
Policealne	5,6	1,8	7,4
Wyższe	39,8	13	52,8
Ogólne	69,8	30,2	100,0

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

W opinii ponad połowy ankieterowanych osób (69,8%) na terenie gminy Głogów Małopolski nie występuje problem bezrobocia. Problemu bezrobocia jednocześnie nie dostrzega 30,2% badanych osób.

Wykres 35. Najczęstsza przyczyna braku pracy w opinii mieszkańców gminy Głogów Małopolski

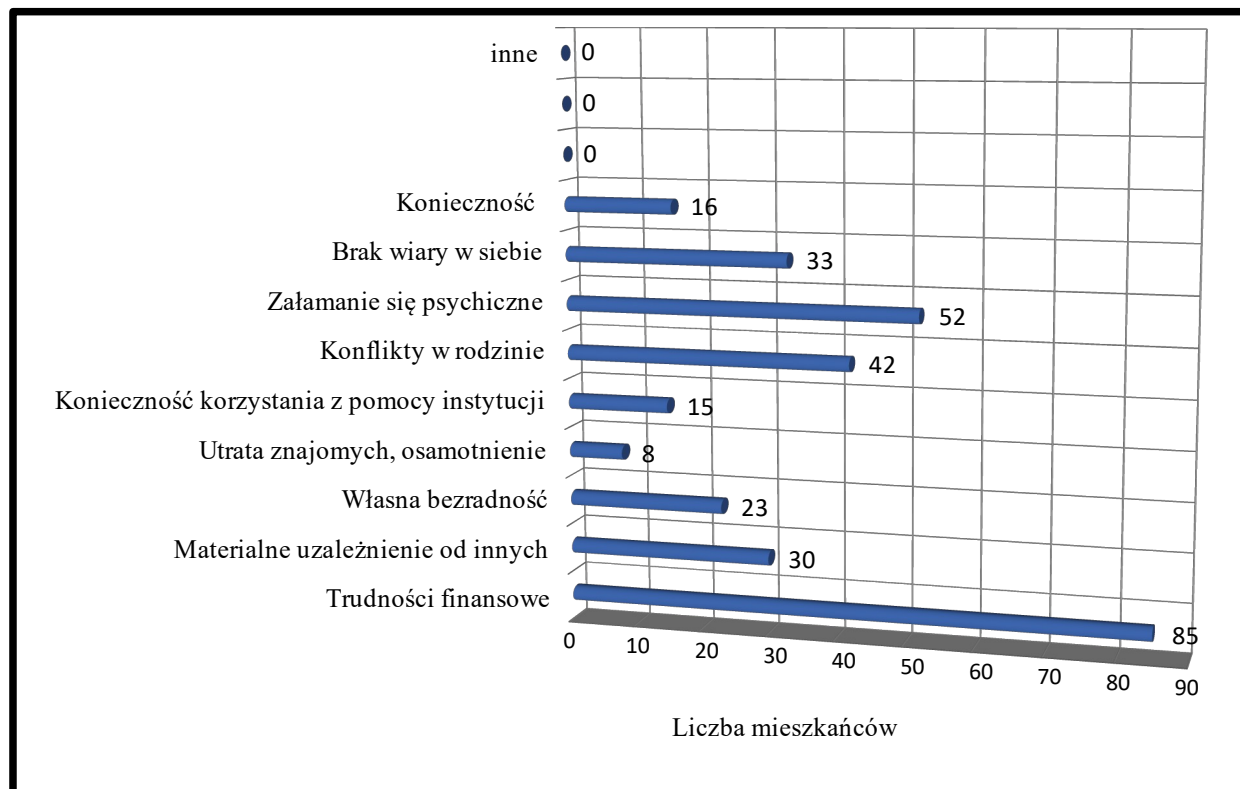

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski.

Z przeprowadzonych badań wynika, że mieszkańcy Głogowa Małopolskiego za najczęstsze przyczyny braku pracy uważają trudną sytuację rodzinną i życiową – 52 respondentów wskazało

taką odpowiedź oraz brak doświadczenia zawodowego zdaniem 48 badanych. W dalszej kolejności respondenci wskazali brak ofert pracy – 38 ankietowanych, brak kwalifikacji - wskazało 37 badanych. Likwidacja stanowiska pracy została wskazana przez 24 respondentów. Natomiast 21 badanych uważa ze to trudna sytuacja finansowa firmy. Najbardziej bo jedynie 18 razy badani wskazali zwolnienia grupowe za przyczynę braku pracy oraz inne 17 razy.

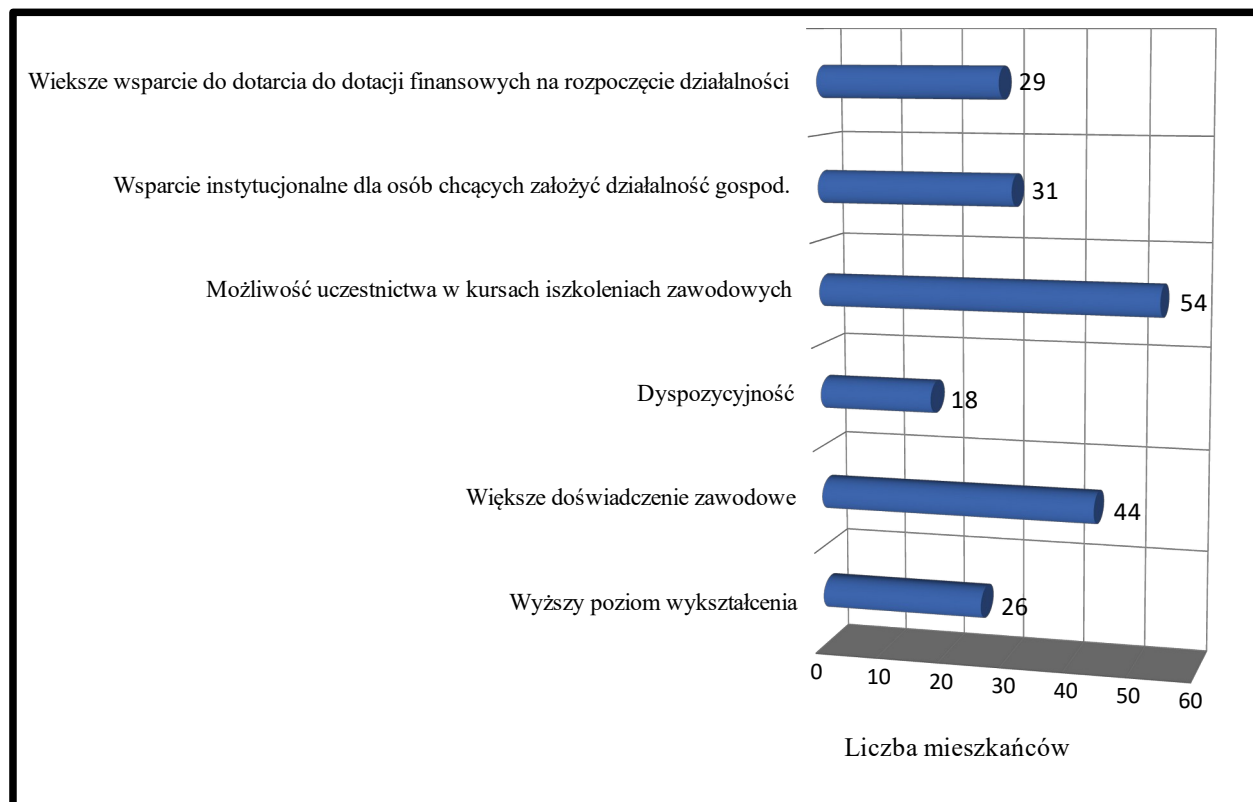
Wykres 36. Najtrudniejsze konsekwencje pozostawania bez pracy

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Z przeprowadzonych badań jednoznacznie wynika, że respondenci uważają, że trudności finansowe są najtrudniejszą konsekwencją pozostawania bez pracy w opinii 85 ankietowanych. Drugą poważną konsekwencją braku pracy jest załamanie się psychiczne oraz choroby, tę konsekwencje wskazuje 52 badanych, 42 respondentów wskazuje konflikty w rodzinie jako bezpośredni wynik braku pracy. W dalszej kolejności 33 respondentów wskazało brak wiary w siebie, 3 ankietowanych wybrało materialne uzależnienie od innych, a 23 własną bezradność. Konieczność kombinowania jako konsekwencje braku pracy wskazało 16, zaś 15 respondentów widzi konieczność korzystanie z pomocy instytucji. Zdaniem 8 badanych respondentów konsekwencją braku pracy jest utrata znajomych i osamotnienie.

Wykres 37. Czynniki zwiększające szansę na znalezienie pracy

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

W opinii 54 badanych respondentów szansę na znalezienie pracy dałoby możliwość uczestnictwa w kursach i szkoleniach zawodowych. Znaczącą rolę według 44 badanych osób odegrałoby większe doświadczenie zawodowe, jak również większe wsparcie instytucjonalne dla osób, które chcą otworzyć własną działalność gospodarczą (31) oraz większa pomoc w dotarciu do dotacji finansowych na rozpoczęcie działalności, takiej odpowiedzi udzieliło 29 badanych. W dalszej kolejności ankietowani wskazali wyższy poziom wykształcenia, odpowiedzi takiej udzieliło 26 respondentów. Jedynie 18 badanych osób wskazało dyspozycyjność jako czynnik ułatwiający podjęcie pracy.

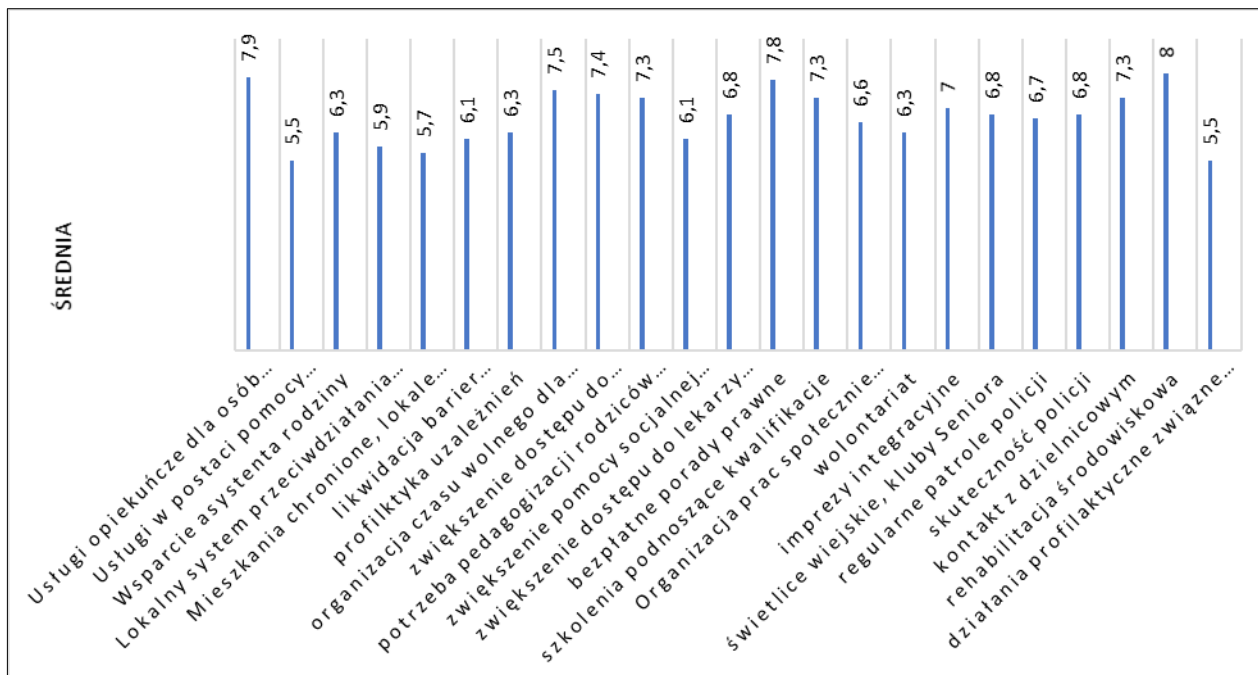
Tabela 9. Stan bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w opinii mieszkańców gminy Głogów Małopolski

Miejsce zamieszkania	Jak ocenia Pani/Pan stan bezpieczeństwa w miejscu swojego zamieszkania? [%]					Ogółem
	Zdecydowanie źle	Raczej źle	Trudno powiedzieć	Raczej dobrze	Zdecydowanie dobrze	
Miasto	0,0	7,4	0,0	50,9	7,4	65,7
Wieś	2,8	6,5	0,9	20,4	3,7	34,3
Ogółem	2,8	13,9	0,9	71,3	11,1	100,0

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Z przeprowadzonych badań wynika, że ponad połowa 71,3% wszystkich respondentów raczej dobrze ocenia stan swojego bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Zdecydowanie dobrze stan bezpieczeństwa w miejscu swojego zamieszkania ocenia 11,1% respondentów, częściej bezpiecznie czują się mieszkańcy Głogowa Małopolskiego (7,4% badanych) aniżeli sołectw w gminie (3,7% badanych). Raczej źle stan bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania oceniają mieszkańcy wsi (6,5% badanych) aniżeli mieszkańcy Głogowa Małopolskiego (7,4% badanych). W grupie mieszkańców, którzy zdecydowanie źle oceniają stan bezpieczeństwa są wyłącznie mieszkańcy wsi, którzy stanowią 2,8% ogółu respondentów. Warto zauważyć, że trudności z określeniem swojego stanu bezpieczeństwa ma nie znacząca część badanych osób bo 0,9%.

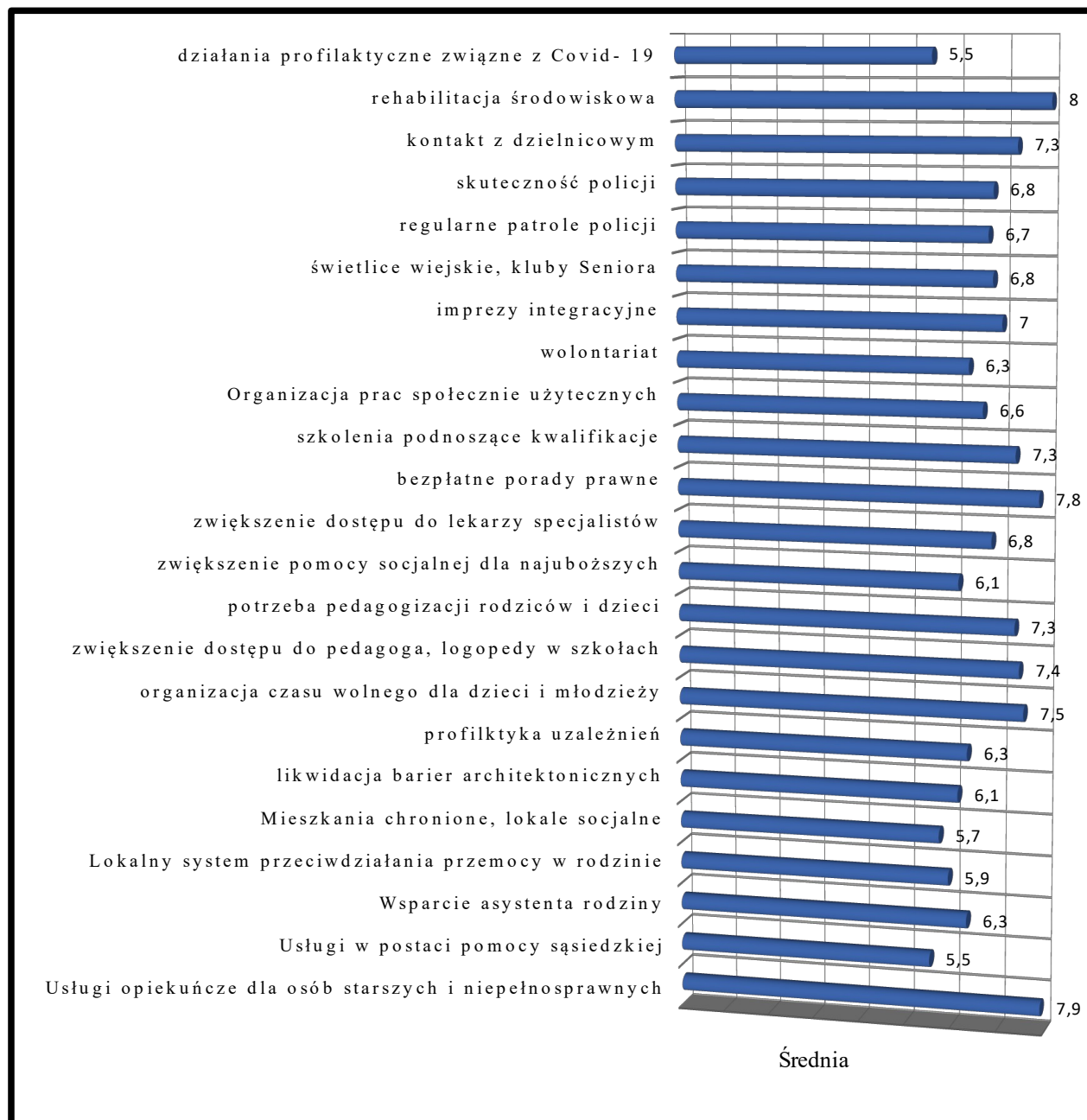
Wykres 38. Działania Policji najważniejsze dla poprawy bezpieczeństwa mieszkańców gminy Głogów Małopolski

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Z przeprowadzonych badań wynika, że za najważniejsze działanie z punktu widzenia poprawy bezpieczeństwa w miejscu swojego zamieszkania w opinii 63 respondentów jest obecność patroli Policji w miejscu zamieszkania. Według 46 badanych to większa skuteczność Policji (zatrzymanie przestępców, odzyskanie mienia, przywrócenie porządku, itp.) wpłynęłoby na poprawę stanu bezpieczeństwa. Z kolei 34 ankietowanych uważa, że cel ten udałoby się osiągnąć poprzez informowanie mieszkańców o zagrożeniach oraz możliwość łatwego kontaktu z dzielnicowym (30). Organizowanie spotkań policjantów z mieszkańcami. Rzadko bo jedynie 11 respondentów wskazywało współpracę samorządu z instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo czy systematyczne spotkania policjantów z mieszkańcami.

Wykres 39. Działania przyczyniające się do rozwiązania problemów społecznych na terenie gminy Głogów Małopolski

Źródło: badania własne MGOPS Głogów Małopolski

Legenda:

- 1– 3 - brak znaczenie
- 4 - 5 - małe znaczenie
- 6 - 8 – duże znaczenie
- 9 - 10 – najważniejsze

Z przeprowadzonych badań wynika, że respondenci uważają iż każde z przedstawionych działań w mniejszym lub większym stopniu przyczyniłoby się do rozwiązania problemów społecznych w gminie Głogów Małopolski. Do działań o niskim znaczeniu dla rozwiązania problemów społecznych respondenci zaliczyli :

- usługi w postaci pomocy sąsiedzkiej,
- stworzenie i wspieranie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (poradnictwo psychologiczne, terapeutyczne)
- mieszkania chronione, lokale socjalne;
- inicjowanie działań profilaktycznych w związku z pandemią Covid-19

Wszystkie pozostałe działania mają wysokie znaczenie dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie Głogów Małopolski. .

CZEŚĆ V

KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE GŁOGÓW MAŁOPOLSKI

Rozwiązywanie istniejących w Gminie Głogów Małopolski problemów społecznych w znacznej mierze zależy i zależeć będzie od samych mieszkańców gminy.

Najważniejszym zasobem gminy, a zarazem celem jej istnienia, są przede wszystkim jej mieszkańcy. To od ich zaangażowania będzie zależało powodzenie realizacji zamierzonych celów, które zostały zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1. MISJA I WIZJA

Misja Gminy Głogów Małopolski w szczególności koncentruje się na istotnych, określonych problemach społecznych. Dostosowuje kierunek swych działań na realizację długoterminowych celów, jednocześnie pełni funkcję motywującą a także promocyjną.

Misją Gminy Głogów Małopolski jest zapewnienie pomocy osobom potrzebującym i zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz rozwój integracji społecznej, poprzez zapewnienie mieszkańcom Gminy Głogów Małopolski optymalnej jakości życia oraz rozwoju nowych, innowacyjnych form wsparcia społecznego.

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi obecnie jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej, dlatego prowadzone w tym zakresie działania powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, łączącego wszystkich partnerów, działających na tym polu, zaczynając od administracji publicznej, a kończąc na organizacjach pozarządowych, związkach wyznaniowych czy niezależnych podmiotach gospodarczych.

Wizja Gminy Głogów Małopolski to obraz jej przyszłego wyglądu. Poprzez stworzenie i ujednoczenie wizji przyszłości, możemy stworzyć ramy odniesienia, które pozwolą nam na lepsze podejmowanie decyzji, wyznaczanie konkretniejszych i bardziej realnych celów a tym samym sposobów ich efektywnej realizacji.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wizje sformułowano w następujący sposób:

Gmina Głogów Małopolski jest miejscem przyjaznym dla jej mieszkańców, miejscem umożliwiającym aktywną integrację społeczności lokalnej, posiada nowoczesną edukację, kompletną opiekę medyczną oraz system pomocy społecznej, zaspakajający potrzeby jej społeczności.

2. ANALIZA SWOT

Analiza mocnych i słabych stron (SWOT) stanowi jedną z podstawowych metod strategicznych polegających na ocenie elementów, które należy wykorzystać lub też eliminować podczas realizacji zadań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Istotą analizy jest identyfikacja czynników które mogą wpływać na funkcjonowanie Strategii oraz posegregowanie ich na cztery grupy:

- mocne strony - S (Strengths) - to czynnik wewnętrzny Gminy, czyli to co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- słabe strony - W (Weaknesses) - to czynnik wewnętrzny Gminy czyli to co stanowi słabość, barierę, wadę,
- szanse - O (Opportunities) - to czynnik zewnętrzny - otoczenie Gminy czyli to co stwarza korzystne zmiany,
- zagrożenia - T (Threats) - to czynnik zewnętrzny – otoczenie Gminy czyli to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej

Tabela 10. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dzieci i młodzież	
<ul style="list-style-type: none"> • Wyspecjalizowana kadra kierownicza pracownicza świetlicy, • Zaangażowanie pracowników instytucji pomocy społecznej i wolontariuszy, • Otwartość administracji gminnej na problemy społeczne, • Istniejąca baza lokalowa świetlicy z bogatym wyposażeniem w sprzęt i pomieszczenia • Dobrze rozwinięta infrastruktura lokalna z dobrą lokalizacją i dobrą komunikacją, 	<ul style="list-style-type: none"> • Niechęć rodziców do korzystania z pomocy oferowanej przez świetlicę, • Niski poziom wiedzy na temat problemów społecznych, • Niski poziom świadomości społecznej na temat zasad i roli placówek opiekuńczo – wychowawczych, • Słaba aktywność społeczna mieszkańców, • Problem bezradności wychowawczo – opiekuńczej, • Słabość systemu pośrednictwa pracy,

<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonujące i chętne do współpracy firmy, • Duży zakres środków wsparcia instytucjonalnego osób pozostających w trudnej sytuacji życiowej, • Dobra jakość funkcjonowania GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup roboczych, • Dobra współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania patologiom społecznym, • Dobra jakość pracy policji, • Dobra jakość oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, • Dobra jakość oferty kulturalno - oświatowej oraz rekreacyjnej skierowanej do mieszkańców Gminy, • Ciągłe doskonalenie się kadry pomocy społecznej, • Rosnące ambicje młodych ludzi do podwyższania kwalifikacji zawodowych • Działalność gminnych bibliotek • Funkcjonowanie trwałego systemu norm moralnych i prawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak dostępu do specjalistycznych usług opieki medycznej, • Niskie wykształcenie i brak kwalifikacji zawodowej osób bezrobotnych, • Niski poziom aktywności bezrobotnych, • Niewystarczająca oferta działań aktywizacyjnych wobec bezrobotnych, • Niewystarczająca liczba ofert zatrudnienia, • Występowanie patologii społecznych, • Problem przemocy w rodzinach • Problem bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, • Występowanie problemu uzależnień, • Niewystarczająca ilość mieszkań i lokali socjalnych, • Niewystarczające nakłady na wdrażanie programów profilaktyki, • Niewystarczające nakłady na wdrażanie programów promocji zdrowia i aktywnego trybu życia, • Niewystarczająca oferta działań aktywizacyjnych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych, • Niewystarczająca liczba wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i oświatowych integrujących lokalną społeczność skierowanych do mieszkańców.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość pozyskiwania i wykorzystania środków z różnych źródeł: (Fundusze UE, budżet gminy, fundusze komisji przeciwdziałania alkoholizmowi, sponsorzy, darczyńcy), • Pozytywny odbiór działalności wśród uczestników i ich rodzin, • Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i firmami, • Możliwość tworzenia wolontariatu, • Pozytywna ocena efektów działalności świetlicy wśród pedagogów, nauczycieli kuratorów społecznych, • Korzystne położenie Gminy umożliwiające rozwój zasobów 	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozwinięta sieć informacyjna działalności świetlicy, • Istniejące stereotypy na temat osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, • Niechęć ludzi do współpracy, • Obawy rodziców przed tzw. naznaczeniem ich dzieci, • Występowanie szarej strefy zatrudnienia, • Występowanie zjawiska dziedziczenia postaw patologicznych, • Występowanie dysfunkcji społecznych w zakresie uzależnienia i przemocy w rodzinie, • Narastający problem agresji wśród młodzieży,

ludzkich i gospodarki poprzez
dostępność wojewódzkich ośrodków
edukacji i zatrudnienia,

- Możliwość pozyskiwania krajowych środków finansowych na rozwój zasobów Gminy,
- Możliwość pozyskiwania europejskich środków finansowych,
- Rozwój przedsiębiorczości lokalnej
- Rozwój współpracy sektora samorządowego i organizacji pozarządowych,
- Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej,
- Promocja zdrowego stylu życia,
- Stworzenie zintegrowanego systemu współpracy instytucji i organizacji działających w obszarze zwalczania patologii społecznych,
- Zwiększenie promocji Gminy,
- Wzrost instrumentów finansowych wspierających tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- Edukacja społeczeństwa w kierunku pozytywnego kształtowania świadomości i poczucia wartości,
- Poszerzenie procesów dydaktycznych o technologie informatyczne,
- Chęć zdobywania wykształcenia przez młodzież, która rozumie zachodzące przemiany,
- Zwiększenie dostępu do Internetu,
- Rozwój gospodarczy Gminy.

- Kryzys rodziny (rodziny rozbite, samotne macierzyństwo),
- Migracja zarobkowa ludzi młodych i wykształconych,
- Pogarszający się stan zdrowia społeczeństwa,
- Wyczuwana bezradność i niechęć do zmiany sytuacji życiowej świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- Brak integracji mieszkańców Gminy,
- Niski poziom włączenia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych,
- Roszczeniowa i agresywna postawa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Niewystarczająca ilość środków finansowych na wzmacnianie potencjału kadr instytucji pomocy społecznej,
- Ograniczona oferta usług NFZ,
- Silne zbiurokratyzowanie procesów pomocy,
- Postępująca degradacja wartości rodziny,
- Postępująca apatia i zniechęcenie oraz upowszechnienie się postawy roszczeniowej,
- Utrzymująca się rozbieżność pomiędzy kwalifikacjami a potrzebami rynku pracy,
- Słaba motywacja do podnoszenia kwalifikacji zawodowych społeczeństwa.

3. CELE GŁÓWNE, CELE SZCZEGÓŁOWE, DZIAŁANIA ORAZ WSKAŹNIKI POMIARU CELU

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski na lata 2021 - 2026 wyznacza przyszłościowe kierunki działań w zakresie rozwiązywania ważnych problemów społecznych, występujących na jej terenie Gminy Głogów Małopolski.

Określając cele główne oraz poszczególne cele szczegółowe oparto się w szczególności na wyłonionych w toku diagnozy społecznej istotnych problemach społecznych, które występują na terenie Gminy.

Tabela 11. Cele głównie i cele szczegółowe

Cel główny I - Przeciwdziałanie czynnikom marginalizacji i wykluczenia społecznego oraz ograniczanie ich skutków.
<i>Cel szczegółowy 1 - Kreowanie i wdrażanie programów profilaktyki i ograniczania skutków bezrobocia</i>
Działania: <ol style="list-style-type: none">1) Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.2) Organizowanie i wdrażanie kompleksowych programów szkoleniowo - doradczych skierowanych na reintegrację z rynkiem pracy osób bezrobotnych z wykorzystaniem środków finansowania w postaci dotacji unijnych.3) Aktywizacja bezrobotnych poprzez organizację różnorodnych form wsparcia wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (m. in.: staże, szkolenia, praktyki zawodowe).4) Zapewnienie porad psychologicznych i specjalistycznych osobom pozostającym bez zatrudnienia.5) Organizacja robót publicznych i prac społecznie użytecznych.6) Propagowanie idei przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, w tym aktywne wsparcie osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą lub chcących założyć spółdzielnię socjalną.7) Prowadzenie pracy socjalnej z osobami pozostającymi poza rynkiem pracy w oparciu o kontrakt socjalny.8) Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez świadczenie usług pomocy społecznej na

rzecz osób bezrobotnych – wsparcie finansowe, materialne i niematerialne.

- 9) Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Rzeszowie w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie Gminy.
- 10) Upowszechnienie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie
- 11) Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy (edukacja szkolna w zakresie wyboru zawodu i umiejętności poruszania się po rynku pracy).
- 12) Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

Cel szczegółowy 2 - Kreowanie i wdrażanie programów profilaktyki i ograniczania skutków ubóstwa

Działania:

- 1) Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
- 2) Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
- 3) Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
- 4) Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
- 5) Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
- 6) Organizowanie spotkań integracyjnych społeczności lokalnej w formie np. Wigilii dla ubogich.
- 7) Organizowanie paczek żywnościowych we współpracy z innymi organizacjami.
- 8) Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m. in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
- 9) Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
- 10) Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich.

Cel szczegółowy 3 - Kreowanie i wdrażanie programów profilaktyki i ograniczania skutków uzależnień

Działania:

- 1) Organizowanie i finansowanie szkoleń/warsztatów/poradnictwa z dziedziny profilaktyki

wszelkiego rodzaju uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

- 2) Udzielanie pomocy specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej osobom i rodzinom doświadczającym problemu uzależnienia lub współuzależnienia.
- 3) Organizowanie i finansowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 4) Organizacja i finansowanie edukacji publicznej, imprez zbiorowych, wyjazdów terapeutycznych i kampanii informacyjnych dot. profilaktyki uzależnień (narkotyki, dopalacze, alkohol, nikotyna, nowoczesne media – internet, komputer, telefon komórkowy itp.).
- 5) Organizacja i finansowanie promocji zdrowego stylu życia.
- 6) Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia spożycia alkoholu oraz zmiany struktury spożycia alkoholu.
- 7) Stworzenie systemu kontroli społecznej w zakresie dostępności dzieci i młodzieży szkolnej do narkotyków, dopalaczy i alkoholu pochodzącego zwłaszcza z nielegalnych źródeł.
- 8) Organizacja wypoczynku z programem socjoterapii dla dzieci i młodzieży z rodzin doświadczających problemu uzależnień.
- 9) Świadczenie pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin doświadczających problemu uzależnień.
- 10) Świadczenie wsparcia finansowego, materialnego i niematerialnego na rzecz osób i rodzin doświadczających problemu uzależnień przez MGOPS w Głogowie Małopolskim.
- 11) Opracowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji i organizacji działających w obszarze problemów uzależnień na terenie Gminy.
- 12) Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym uzależnieniami.

Wskaźniki pomiaru Celu głównego I:

- Liczba osób bezrobotnych w Gminie.
- Liczba osób biorących udział w programach i projektach skierowanych do osób bezrobotnych i ubogich.
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia i ubóstwa.
- Liczba świadczeń przyznanych i wypłacanych z powodu bezrobocia i ubóstwa.
- Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu aktywizacji zawodowej.
- Liczba osób bezrobotnych i ubogich objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,

- Liczba osób biorących udział w pracach społecznie użytecznych i robotach publicznych.
- Liczba programów wsparcia osób bezrobotnych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych.
- Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem.
- Liczba osób korzystających z pomocy z powodu uzależnienia.
- Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach realizowanych programów i projektów skierowanych do osób i rodzin doświadczających problemu uzależnienia.
- Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych i profilaktycznych skierowanych do osób i rodzin doświadczających problemu uzależnienia.
- Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa.
- Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku.
- Liczba informacji nt. ofert pomocy świadczonej przez instytucje i organizacje na rzecz osób doświadczających problemu uzależnienia.
- Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych, imprez zbiorowych, wyjazdów terapeutycznych i innych działań z zakresu edukacji społecznej na rzecz informacji i profilaktyki uzależnień.
- Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży alkoholu.
- Liczba świadczeń pomocy społecznej zrealizowanych na rzecz korzystających z pomocy z powodu uzależnień.

Cel główny II - Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży

Cel operacyjny 1- Wsparcie rodzin z dysfunkcją opiekuńczo - wychowawczą

Działania:

- 1) Organizowanie i wdrażanie programów skierowanych na podnoszenie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych.
- 2) Organizowanie wsparcia psychologiczno-doradczego i pedagogicznego dla członków rodzin z dysfunkcją opiekuńczo - wychowawczą.
- 3) Wzmacnianie rodzin dysfunkcyjnych poprzez zapewnienie usług asystenta rodziny.
- 4) Wzmacnianie pracy socjalnej na rzecz rodzin wykazujących problemy opiekuńczo - wychowawcze.
- 5) Zapewnienie rodzinom korzystającym ze świadczeń pomocy MGOPS wsparcia

finansowego i rzeczowego na rzecz pokonywania trudności życiowych.

- 6) Włączenie społeczne członków rodzin dysfunkcyjnych poprzez udostępnienie możliwości korzystania z dóbr kultury, turystyki i rekreacji.
- 7) Organizowanie i wdrażanie programów socjoterapii dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.
- 8) Organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.
- 9) Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.
- 10) Realizowanie programu dożywiania.
- 11) Wdrażanie programów wsparcia rozwoju rodzin.
- 12) Zwiększenie jakości współpracy instytucji i organizacji świadczących pomoc na rzecz osób i rodzin z dysfunkcjami.

Cel szczegółowy 2 - Wsparcie rodzin z problemem przemocy

Działania:

- 1) Organizowanie i finansowanie poradnictwa dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- 2) Udzielanie pomocy specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy.
- 3) Organizowanie i finansowanie szkoleń/warsztatów/poradnictwa z dziedziny profilaktyki zachowań i postaw agresywnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
- 4) Organizacja i finansowanie edukacji publicznej, imprez zbiorowych, wyjazdów terapeutycznych i kampanii informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- 5) Prowadzenie procedury „Niebieskich Kart”.
- 6) Zapewnienie rodzinom korzystającym ze świadczeń pomocy MGOPS wsparcia finansowego i rzeczowego na rzecz pokonywania trudności życiowych.
- 7) Rozwijanie form pracy socjalnej z rodzinami osobami doświadczającymi przemocy.
- 8) Współpraca z Komisariatem Policji w Głogowie Małopolskim, wymiarem sprawiedliwości wobec sprawców przemocy w rodzinie w celu zwiększenia szybkości i skuteczności oddziaływania szczególnie w przypadku przemocy wobec dzieci.
- 9) Rozwijanie form pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 10) Opracowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji i organizacji działających w obszarze problemów przemocy na terenie Gminy.
- 11) Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach

udzielających pomocy osobom dotkniętym problemami przemocy.

Cel szczegółowy 3 - Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju

Działania:

- 1) Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m. in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania.
- 2) Rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice socjoterapeutyczne).
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m. in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy).
- 4) Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych (np. w formie bezpłatnych zajęć), przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe.
- 5) Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m. in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego oraz likwidowanie barier architektonicznych.
- 6) Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m. in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo - rekreacyjnych gminy.
- 7) Rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego, organizowanie wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Cel szczegółowy 4: opracowanie planu public relations świetlicy socjoterapeutycznej oraz upowszechnianie jej znaczenia dla społeczności lokalnej

Działanie:

- 1) Sukcesywne uczestnictwo pracowników świetlicy w szkoleniach,
- 2) Założenie i promowanie strony internetowej informującej o działalności świetlicy,
- 3) Rozpowszechnianie informacji o działalności świetlicy wśród władz samorządowych,
- 4) Zamieszczanie informacji o działalności świetlicy na stronie internetowej wszystkich jednostek samorządu terytorialnego prowadzących swą działalność na terenie gminy,
- 5) Informowanie rodzin z terenu gminy o działalności świetlicy,
- 6) Zamieszczanie informacji o działalności świetlicy w prasie lokalnej,
- 7) Umieszczanie informacji o działalności na tablicach ogłoszeń umiejscowionych na terenie gminy,
- 8) Promowanie działalności świetlicy poprzez organizowanie imprez okolicznościowych,

- 9) promowanie działalności świetlicy poprzez organizowanie wystaw prac plastycznych uczestników świetlicy.

Wskaźniki pomiaru celu głównego II:

- Liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- Liczba rodzin objętych usługami asystenta rodziny,
- Liczba dzieci objętych wsparciem,
- Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- Liczba żłobków i przedszkoli oraz liczba dzieci do nich uczęszczających
- Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach realizowanych programów i projektów skierowanych do rodzin.
- Liczba uczestników biorących udział w formach zorganizowanego wypoczynku i zajęciach pozaszkolnych.
- Liczba uczestników biorących udział w działaniach skierowanych na włączenie społeczne poprzez umożliwienie korzystania z dóbr kultury, rekreacji i turystyki.
- Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń „500+”
- Liczba wydanych kart „Dużej rodziny”
- Liczba „Niebieskich kart” rodzinom z dziećmi.

Cel główny III - Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz ich włączenie społeczno-zawodowe

Cel szczegółowy 1 - Podniesienie zdolności do zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Działania:

- 1) Organizacja i współfinansowanie programów, którym celem jest aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
- 2) Ułatwienie dostępu dla osób starszych i niepełnosprawnych do informacji o możliwych formach pomocy.
- 3) Udzielanie przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
- 4) Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
- 5) Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
- 6) Zwiększenie dostępności do usług edukacyjnych osobom starszym i niepełnosprawnym.

- 7) Rozwój klas integracyjnych w systemie oświaty na terenie Gminy.
- 8) Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na terenie Gminy.

Cel szczegółowy 2 - Podniesienie dostępności usług specjalistycznych i zdrowotnych świadczonych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Działania:

- 1) Podniesienie dostępności usług specjalistycznych i zdrowotnych świadczonych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
- 2) Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
- 3) Zwiększenie dostępności do usług medycznych i rehabilitacyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 4) Organizacja i finansowanie działań mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktyki zdrowotnej i aktywności fizycznej.
- 5) Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym.
- 6) Promocja wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel szczegółowy 3: Podniesienie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.

Działania:

- 1) Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno – społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek.
- 2) Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury,
- 3) Likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej.
- 4) Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób starszych i niepełnosprawnych.
- 5) Organizacja i finansowanie programów i imprez informacyjnych mających na celu wzrost świadomości społecznej na temat problemów i sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych.
- 6) Podjęcie działań zmierzających do powołania grup samopomocowych dla osób

starszych i niepełnosprawnych.

- 7) Profilaktyka wykluczenia poprzez propagowanie zdrowego stylu życia osób starszych i niepełnosprawnych.
- 8) Propagowanie idei wymiany międzypokoleniowej i międzykulturowej poprzez rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
- 9) Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie ubiegania się o dofinansowanie projektów pomocowych dotyczących problematyki osób starszych i niepełnosprawnych oraz wzajemne informowanie się o potrzebach oraz podejmowanych działaniach na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, współpraca przy pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych.
- 10) Zmiana wizerunku społecznego osób starszych i niepełnosprawnych poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych.

Wskaźniki pomiaru Celu głównego III:

- Liczba projektów i programów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych.
- Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.
- Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych świadczeniami pomocy społecznej.
- Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną.
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi.
- Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi.
- Liczba zdarzeń kulturalno - oświatowych skierowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych.
- Liczba organizacji działających aktywnie na rzecz integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.
- Liczba świadczeń pomocy społecznej na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
- Liczba osób niepełnosprawnych i wieku poprodukcyjnym na terenie Gminy.
- Liczba placówek opieki zdrowotnej długoterminowej na terenie Gminy

4. REALIZATORZY I PARTNERZY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski jest dokumentem, który wymaga współpracy szeregu instytucji i organizacji, działających na szczeblu i w środowisku lokalnym.

Realizatorem niniejszej strategii jest:

- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim.

Kluczowymi partnerami przy realizacji niniejszej strategii mogą być w szczególności:

- organizacje rządowe,
- organizacje samorządowe,
- organizacje pozarządowe,
- organizacje wyznaniowe,
- grupy lokalne,
- społeczność lokalna.

5. ŚRODKI FINANSOWANIA

Podstawowym warunkiem realizacji celów zawartych w strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski obejmują lata 2021 – 2026.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy,
- środki przekazane Gminie z budżetu państwa (dotacje),
- środki funduszy krajowych (PFRON),
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Unii Europejskiej,
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

6. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski na lata 2021 - 2026 służy sprawdzeniu czy planowane działania zostały zrealizowane oraz jaki jest ich końcowy wynik.

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów.

Realizacja niniejszej strategii uzależniona będzie między innymi od takich czynników jak:

- finansowa sytuacja gminy,
- stopień zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych we wspólne działanie,
- mobilizacja mieszkańców gminy,
- pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania.

Za monitoring i ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski odpowiedzialny będzie Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim.

PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski na lata 2021 - 2026 jest kontynuacją realizacji strategii na lata 2017 - 2020. Realizacja zadań, określonych w niniejszej strategii wymaga akceptacji społecznej oraz ścisłej współpracy wszystkich instytucji, zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych. Strategia nadaje kierunek działaniom władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej na pełnienie aktywnej roli w tworzeniu nowoczesnego modelu systemu pomocy społecznej. Misja strategii ma zapewnić pomoc osobom potrzebującym i zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz rozwój integracji społecznej, poprzez zapewnienie mieszkańcom Gminy Głogów Małopolski optymalnej jakości życia, rozwoju nowych, innowacyjnych form wsparcia społecznego. Cele i kierunki działań pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, często marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, organizacji pozarządowych, a przede wszystkim rodzin. Osiągnięcie oczekiwanych rezultatów będzie w dużym stopniu uzależnione od akceptacji strategii przez wszystkich sojuszników podejmowanych działań pomocowych.

WYKAZ SKRÓTÓW

MGOPS	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
UG	Urząd Gminy
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GKRPA	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
MGDK	Miejsko Gminny Dom Kultury
ŚDS	Środowiskowy Dom Samopomocy
DPS	Dom Pomocy Społecznej
DD	Dzienny Dom
ZOL	Zakład Opiekuńczo – Leczniczy
SCEK	<u>Samorządowe Centrum Ekonomiczno - Administracyjne</u>
MGBP	Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna
KP	Komisariat Policji
ZI	Zespół Interdyscyplinarny
SP	Szkoła Podstawowa
SM	Szkoła Muzyczna
SRPS	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
SD	Strategia Demograficzna
SON	Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami
KPRES	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej
UE	Unia Europejska

SPIS TABEL

Tabela 1.	Liczba rodzin ze względu na powód przyznania pomocy w latach 2018-2020
Tabela 2.	Stopa bezrobocia w latach 2018 - 2020
Tabela 3.	Zjawisko przemocy według danych Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2018 – 2020.
Tabela 4.	Struktura badanej próby ze względu na stan cywilny i miejsce zamieszkania
Tabela 5.	Problemy w Gminie Głogów Małopolski w podziale na płeć
Tabela 6.	Skala problemu uzależnień na terenie gminy Głogów Małopolski
Tabela 7.	Występowanie przemocy domowej w gminie Głogów Małopolski
Tabela 8.	Obecność problemu bezrobocia na terenie gminy Głogów Małopolski
Tabela 9.	Stan bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w opinii mieszkańców gminy Głogów Małopolski
Tabela 10.	Analiza SWOT
Tabela 11.	Cele głównie i cele szczegółowe

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Ludność Gminy Głogów Małopolski na przestrzeni lat 2018 – 2020.
Wykres 2.	Struktura ludności według wieku na przestrzeni lat 2018 – 2020.
Wykres 3.	Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w latach 2018 – 2020 na terenie Gminy Głogów Małopolski.
Wykres 4.	Wskaźnik obciążenia demograficznego tj. liczba urodzeń, liczba zgonów oraz przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2018 -2020 w Gminie Głogów Małopolski.
Wykres 5.	Szacunkowa stopa bezrobocia wśród kobiet w latach 2018 -2020 w Gminie Głogów Małopolski.
Wykres 6.	Szacunkowa stopa bezrobocia wśród mężczyzn w latach 2018 -2020 w Gminie Głogów Małopolski.
Wykres 7.	Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2018 -2020 w Gminie Głogów Małopolski.
Wykres 8.	Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Głogów Małopolski w latach 2018 – 2020.
Wykres 9.	Rzeczywista liczba rodzin i osób, objętych pomocą społeczną na przestrzeni lat 2018-2020
Wykres 10.	Przyznanie pomocy przez MGOPS w Głogowie Młp. ze względu na występujący w rodzinie problem ubóstwa w latach 2018 – 2020
Wykres 11.	Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Głogów Małopolski w 2018 roku.
Wykres 12.	Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Głogów Małopolski w 2019 roku
Wykres 13.	Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Głogów Małopolski w 2020 roku.
Wykres 14.	Liczba osób korzystających z pomocy MGOPS w Głogowie Małopolskim z powodu niepełnosprawności w latach 2018 – 2020.
Wykres 15.	Liczba rodzin, korzystających z pomocy MGOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018 – 2020.
Wykres 16.	Liczba rodzin, korzystających z pomocy MGOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2018 – 2020.

Wykres 17.	Liczba rodzin, korzystających z pomocy MGOPS z powodu alkoholizmu w latach 2018 – 2020.
Wykres 18.	Wykaz zgłoszeń osób uzależnionych od alkoholu do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Głogowie Małopolskim w latach 2019– 2021.
Wykres 19.	Liczba osób którym udzielono wsparcia w związku z przystosowaniem do życia po zwolnieniu z zakładu karnego przez MGOPS w Głogowie Małopolskim w latach 2018 – 2020.
Wykres 20.	Liczba osób którym udzielono wsparcia z powodu bezdomności przez MGOPS w Głogowie Małopolskim w latach 2018 – 2020.
Wykres 21.	Struktura badanej próby ze względu na płeć
Wykres 22.	Wiek badanych respondentów
Wykres 23.	Struktura badanej próby ze względu na wykształcenie
Wykres 24.	Struktur badanej populacji ze względu na stan cywilny
Wykres 25.	Stopień zadowolenia z warunków życia w gminie Głogów Małopolski
Wykres 26.	Główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców gminy Głogów Małopolski
Wykres 27.	Przyczyny popadania w ubóstwo
Wykres 28.	Przyczyny występowania uzależnień
Wykres 29.	Przyczyny przemocy domowej
Wykres 30.	Problemy z jakimi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne na terenie gminy Głogów Małopolski
Wykres 31.	Problemy społeczne z jakimi borykają się osoby starsze na terenie gminy Głogów Małopolskim
Wykres 32.	Negatywne zjawiska występujące wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy Głogów Małopolski
Wykres 33.	Najważniejsze problemy w obszarze edukacji na terenie gminy Głogów Małopolski
Wykres 34.	Najważniejsze problemy w obszarze opieki zdrowotnej na terenie gminy Głogów Małopolski
Wykres 35.	Najczęstsza przyczyna braku pracy w opinii mieszkańców gminy Głogów

	Małopolski
Wykres 36.	Najtrudniejsze konsekwencje pozostawania bez pracy
Wykres 37.	Czynniki zwiększające szansę na znalezienie pracy
Wykres 38.	Działania Policji najważniejsze dla poprawy bezpieczeństwa mieszkańców gminy Głogów Małopolski
Wykres 39.	Działania przyczyniające się do rozwiązania problemów społecznych na terenie gminy Głogów Małopolski

LITERATURA

- 1) Kwaśniewski J., „*Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych*”, [w:] „*Badania problemów społecznych 2*”, Warszawa 2006,
- 2) Danecki J., „*Kwestie społeczne. Wybrane zagadnienia teoretyczne*”, [w:] „*Węzłowe kwestie społeczne wsi polskiej u progu XX wieku*”, Kraków 2000,
- 3) Danecki J., „*Kwestia społeczna - istota, źródła, zarys diagnozy*”, [w:] „*Polityka społeczna. Materiały do studiowania*”, Katowice 1998,
- 4) Nowak A., „*Problemy i zagrożenia społeczne we współczesnym świecie: elementy patologii społecznej i kryminologii*”, Katowice 2001,
- 5) Nowak S., „*Metodologia badań społecznych*”, Warszawa 2007,
- 6) Czekaj K., Gorlech K., Leśniak M., „*Labirynty współczesnego społeczeństwa*”, wyd. 1, Katowice 1998,
- 7) Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
- 8) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- 9) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- 10) Wolska - Długosz M., „*Problemy bezrobocia wyzwaniem dla polityki społecznej. Modele i strategię przeciwdziałania bezrobociu*” [w:] Marzec Holka K., Rutkowska A., Joachimowska M., „*Praca socjalna i polityka społeczna – obszary współdziałania wobec wykluczenia społecznego*”, Bydgoszcz 2008,
- 11) Pilch J., „*Bezrobocie – nowa kwestia społeczna*” [w:] Pilch T., Lepalczyk I., „*Pedagogika społeczna - człowiek w zmieniającym się świecie*”, Warszawa 1995,
- 12) Kmieciak – Baran K., „*Bezrobocie czynnikiem marginalizacji i ubóstwa*”, Gdańsk 2009,
- 13) Rajkiewicz A., „*Mała encyklopedia ekonomiczna*”, Warszawa 1974,
- 14) Kwiatkowski E., „*Bezrobocie podstawy teoretyczne*”, Warszawa 2006,
- 15) Borkowski T., „*Socjologia bezrobocia*”, Warszawa 1996,
- 16) Reszke I., „*Wobec bezrobocia: opinie, stereotypy*”, Katowice 1999,
- 17) Dach Z., „*Ekonomiczno-społeczne skutki bezrobocia*”, [w:] „*Praca i zabezpieczenie społeczne*”, nr. 2/93,
- 18) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie, „*Przyczyny ubóstwa wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej – monitoring zjawiska*”, Rzeszów 2021,
- 19) Najwyższa Izba Kontroli, Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, „*Pomoc społeczna świadczona osobom opuszczającym zakłady karne*”, Warszawa 2019,

- 20) Najwyższa Izba Kontroli, Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, „Pomoc społeczna świadczona osobom opuszczającym zakłady karne,” Warszawa 2018,
- 21) Korsak M., *„Więźniowie na rynku pracy w Polsce, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych”*, Warszawa 2008,
- 22) Liszke W., *„Przygotowanie skazanego do życia po zwolnieniu z zakładu karnego przez kuratora sądowego”*, *Probacja*, nr 3-4, 2009,
- 23) Mandrysz W., *„Pomoc postpenitencjarna w kontekście nowych rozwiązań polityki społecznej”* [w:] Wódz K., Faliszek K. (red.) *„Aktywizacja – integracja – spójność społeczna”*, Toruń 2009,
- 24) Szymanowski T., Świda Z., *„Komentarz do Kodeksu karnego wykonawczego”*, Warszawa 1998,
- 25) Szczygieł G. B., *„Społeczna readaptacja skazanych w polskim systemie penitencjarnym”*, Białystok 2002,
- 26) Wydział ds. Pomocy i Integracji Społecznej, Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, *„Sytuacja osób opuszczających zakłady karne na terenie województwa łódzkiego”*, Łódź 2012,
- 27) Kaczmarczyk M., Trafiałek E., *„Aktywizacja osób w starszym wieku jako szansa na pomyślne starzenie”*,
- 28) Borkowski A., Chełmoński A., Guziński M., Kiczka K., Kieres L., Kocowski T., *„Administracyjne prawo gospodarcze”*, Wrocław 2003,
- 29) Strzyczkowski K., *„Prawo gospodarcze publiczne”*, Warszawa 2009.

AKTY PRAWNE

- 1) Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

STRONY INTERNETOWE

- 1) Susanne Kraatz Walka z ubóstwem, wykluczeniem społecznym i dyskryminacją, dostępne na stronie: <http://www.europarl.europa.eu>,
- 2) glogow-mlp.pl,
- 3) <https://strategor-pan.pl/mod/lesson/view.php?id=9&pageid=103>,
- 4) <https://www.podkarpackie.pl/index.php/strategia/7812-strategia-rozwoju-województwapodkarpackie-2030-przyjeta-przez-sejmik-województwa-podkarpackiego>,
- 5) Polska w liczbach 2021 (stat.gov.pl),
- 6) <http://www.michaeljournal.org/Bezrobocie.htm>,
- 7) Wortal Publicznych Służb Zatrudnienia prowadzony przez Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie - aktualna strona: Statystyki i analizy urzędu (praca.gov.pl),

- 8) Rodzina wielodzietna. Regulacje prawne. - Prawo Mamy (prawo-mamy.pl),
- 9) <https://ops.pl/2016/08/kwestia-problemow-opiekunczo-wychowawczych-i-nieprawidlowego-prowadzenia-gospodarstwa-domowego-w-pomocy-spolecznej/>
- 10) https://repozytorium.uni.lodz.pl/xmlui/bitstream/handle/11089/34821/37-57_Kudlinska.pdf?sequence=1
- 11) <https://wyjsciezlekomanii.pl/objawy/hnqf/oznaki-zaburzen-naduzywania-substancji-psychoaktywnych.html>
- 12) <https://agnusterapia.pl/alkoholz>

ANEKS

Kwestionariusz ankiety

dotycząca Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Głogów Małopolski

Szanowni Państwo, prosimy o wypełnienie poniższej ankiety. Jest ona skierowana do mieszkańców Gminy Głogów Młp. ma na celu właściwe zdiagnozowanie problemów społecznych występujących na jej obszarze. Jej wyniki posłużą do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026

Ankieta ma charakter anonimowy!

1. W jakim stopniu jest Pan/Pani zadowolony/a z warunków życia w Gminie?

(zaznacz odpowiedź stawiając symbol X, gdzie:

- 1- = bardzo niezadowolony/a,
- 2- = niezadowolony/a,
- 3- = niezdecydowany/a
- 4- = zadowolony/a
- 5- = bardzo zadowolony/a

Lp	Pytanie/ocena	1	2	3	4	5
1	Poziom opieki zdrowotnej					
2	Poziom pomocy społecznej					
3	Bezpieczeństwo mieszkańców					
4	Warunki mieszkaniowe					
5	Edukacja przedszkolna					
6	Szkolnictwo podstawowe					
7	Szkolnictwo średnie					
8	Dostępność doradztwa psychologiczno – prawnego					
9	Dostęp do Internetu					
10	Dostęp do informacji na temat wydarzeń kulturalno -oświatowych w gminie					
11	Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe, imprezy kulturalne itp.)					
12	Miejsca rekreacji (plac zabaw, szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, boiska sportowe)					
13	Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym gminy					

14	Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców					
15	Prowadzonych działań związanych z sytuacją epidemiologiczną w Gminie					

2. Jakie są według Pana/Pani główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców Gminy powodujące trudne warunki życia ? (zaznacz max 3 odp.)

Bezrobocie	
Ubóstwo	
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	
Niezaradność życiowa	
Długotrwała lub ciężka choroba	
Niepełnosprawność	
Alkoholizm	
Narkomania	
Samotne wychowanie dzieci	
Przemoc w rodzinie	
Wielodzietność	
Inne (jakie ?).....	

3. Czy Pani/Pana zdaniem na terenie Gminy jest dużo rodzin ubogich? (zaznacz właściwą odp.)

Znam wiele takich rodzin	
Znam nieliczne takie rodziny	
Słyszałem/am o takich rodzinach	
Nie słyszałem/am o takich rodzinach	

4. Jakie są Pani/Pana zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? (zaznacz max 3 odp.)

Bezrobocie		Uzależnienia	
Niepełnosprawność		Niedostosowanie społeczne	
Dziedziczenie ubóstwa		Rodzina niepełna	
Choroby		Bezradność	
Wielodzietność		Utrata zatrudnienia w związku z Covid -19	
Inne.....			

5. Jaka jest Pani/Pana zdaniem skala problemu uzależnień na terenie Gminy?
(zaznacz właściwą odpowiedź)

Wysoka		Niska	
Średnia		Trudno powiedzieć	

6. Jakie są według Pani/Pana przyczyny występowania uzależnień? zaznacz max 3 odp.)

Bezrobocie		Niedostosowanie społeczne	
Niepełnosprawność		Rodzina niepełna	
Samotność		Ubóstwo	
Choroby		Wpływ otoczenia/znajomi	
Stres		Występowanie Covid -19	
Inne.....			

7. Czy na terenie Gminy według Pani/Pana występuje zjawisko przemocy domowej w rodzinach ?(zaznacz właściwą odp.)

Zdecydowanie tak		Nie wiem		Zdecydowane nie	
Raczej tak		Raczej nie			

8. Jakie są przyczyny przemocy domowej według Pani/Pana? (zaznacz max 3odp)

Nieumiejętność radzenia sobie z problemami		Ubóstwo	
Stres		Bezrobocie	
Uzależnienia		Przemoc jako wzorzec przekazywany z pokolenia na pokolenie	
Izolacja społeczna		Inne jakie.....	
Zaburzenia psychiczne		Występowanie Covid -19	
Nie wiem/ nie mam zdania			

9. Z jakimi problemami społecznymi Pani/Pana zdaniem najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne na terenie Gminy? (zaznacz max 3 odp.)

Bariery architektoniczne		Brak akceptacji w środowisku lokalnym	
Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych		Utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu	
Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych		Brak miejsc pracy dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością	
Problemy psychologiczne		Ubóstwo	
Izolacja		Inne:.....	

10. Z jakimi problemami społecznymi Pani/Pana zdaniem najczęściej borykają się osoby starsze na terenie Gminy? (zaznacz max 3 odp.)

Ubóstwo		Niezdolność do samoobsługi	
Utrudniony dostęp do leczenia		Ograniczony dostęp do usług opiekuńczych	
Izolacja społeczna (samotność)		Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu	
Izolacja rodzinna (odrzućenie)		Izolacja społeczna w związku z Covid-19	
Inne:.....			

11. Jakie Pani/Pana zdaniem negatywne zjawiska występujące wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy można dostrzec najczęściej? (zaznacz max 3 odp.)

Brak pozytywnych wzorców i autorytetów		Zaniedbanie socjalne (niedożywienie, brak higieny)	
Przemoc		Zaniedbania wychowawcze	
Alkohol i papierosy		Bezproduktywne spędzanie wolnego czasu	
Narkotyki , dopalacze		Chuligaństwo i przestępczość	
Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu		Izolacja społeczna w związku z Covid -19	
Inne.....			

12 . Jakie problemy w obszarze edukacji są najważniejsze na terenie Gminy? (zaznacz 2 odp.)

Zbyt mała liczba placówek wychowania przedszkolnego		Niewystarczająca ilość zajęć pozalekcyjnych	
Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki		Zbyt mała liczba żłobków	
Ograniczony dostęp do miejsc w świetlicach		Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży	
Niewystarczające wsparcie psychologiczno - pedagogiczne		Przejsście na naukę zdalną w związku z Covid -19	
Inne:.....			

13. Jakie problemy w obszarze opieki zdrowotnej są najważniejsze na terenie Gminy? (zaznacz 2 odp.)

Długi okres oczekiwania na usługi medyczne		Długi okres oczekiwania na pielęgniarstwą opiekę długoterminową domową	
Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów		Brak placówki długoterminowej opieki zdrowotnej na terenie Gminy	
Brak dostępu do rehabilitacji środowiskowej (w miejscu zamieszkania)		Ograniczony dostęp do lokalnych akcji profilaktycznoedukacyjnych	
Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych		Dostęp do świadczeń zdrowotnych w dobie pandemii Covid -19	
Inne:.....			

14. Czy u Pani/Pana lub u znajomych, krewnych występuje problem bezrobocia ?

Tak		Nie	
-----	--	-----	--

15. Co Pani/Pana zdaniem jest najczęstszą przyczyną braku pracy? (zaznacz max 3 odp.)

Zwolnienia grupowe		Brak kwalifikacji	
Likwidacja stanowisk pracy		Brak doświadczenia zawodowego	
Zwolnienia z powodu trudnej sytuacji finansowej firmy		Brak ofert pracy	
Trudna sytuacja rodzinna , życiowa, (np. brak opieki nad dzieckiem, osobą zależną itp.)		Inne:	

16. Jakie są Pani/Pana zdaniem najtrudniejsze konsekwencje pozostawania bez pracy (zaznacz max 3 odp.)

Trudności finansowe		Konflikty w rodzinie	
Materialne uzależnienie od innych		Załamanie się psychiczne, choroby	
Własna bezradność		Brak wiary w siebie	
Utrata znajomych , osamotnienie		Konieczność „kombinowania”	
Konieczność korzystania z pomocy instytucji		Inne:.....	

17. Co Pani /Pana zdaniem zwiększyłyby szansę znalezienia pracy (zaznacz max 2 odp.)?

Wyższy poziom wykształcenia		Możliwość uczestnictwa w kursach, szkoleniach zawodowych	
-----------------------------	--	--	--

Większe doświadczenie zawodowe		Większe wsparcie instytucjonalne dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą	
Dyspozycyjność		Większa pomoc w dotarciu do dotacji finansowych na rozpoczęcie działalności	

18. Jak ocenia Pani/Pan stan bezpieczeństwa w miejscu swojego zamieszkania?

Zdecydowanie dobrze		Raczej źle	
Raczej dobrze		Zdecydowanie źle	
Trudno powiedzieć			

19. Które z działań Policji uznaje Pani/Pan za najważniejsze z punktu widzenia poprawy bezpieczeństwa w swoim miejscu zamieszkania? (zaznacz 2 odp.)

Większa skuteczność Policji (zatrzymanie przestępców, odzyskanie mienia, przywrócenie porządku, itp.)		Informowanie ludzi o zagrożeniach i sposobach zabezpieczania się przed nimi	
Obecność patroli Policji w mojej okolicy		Systematyczne organizowanie spotkań policjantów z mieszkańcami	
Możliwość łatwego kontaktu z dzielnicowym		Współpraca samorządu z instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo	
Inne :.....			

20. Oceń jakie działania przyczynią się do rozwiązania problemów społecznych na terenie Gminy ? (w skali od 1- (mało ważne) do 10 – (bardzo ważne) oceń, na ile ważne są poszczególne zadania

1	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych	
2	Usługi w postaci pomocy sąsiedzkiej	

3	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi	
4	Stworzenie i wspieranie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: poradnictwo psychologiczne, terapeutyczne, działania interwencyjne	
5	Mieszkania chronione, lokale socjalne	
6	Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych	
7	Profilaktyka uzależnień skierowana do dzieci i młodzieży	
8	Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	
9	Zwiększenie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	
10	Potrzeba pedagogizacji rodziców i dzieci	
11	Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych	
12	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	
13	Większa dostępność bezpłatnych porady prawnych dla mieszkańców	
14	Szkolenia umożliwiające podniesienie kwalifikacji zawodowych dla osób bezrobotnych	
15	Organizacja prac społecznie użytecznych i robót publicznych	
16	Inicjowanie działań do powstawania wolontariatu	
17	Organizacja imprez integracyjnych mających na celu aktywizację środowisk lokalnych	
18	Powstanie świetlic wiejskich, działalność Klubu Seniora	
19	Regularne patrole Policji	
20	Większa skuteczność Policji (zatrzymanie przestępców, odzyskanie mienia, itp..)	
21	Możliwość łatwego kontaktu z dzielnicowym	
22	Zwiększenie dostępności rehabilitacji środowiskowej w miejscu zamieszkania	
23	Zwiększanie działań profilaktycznych w związku z Covid -19	
24	Inne:.....	

METRYCZKA

m1. Płeć

1. Kobieta
2. Mężczyzna

m.2 Miejsce zamieszkania:

1. Miasto
2. Wieś

m.3 Stan cywilny:

- 1.panna/kawaler
- 2.zamężna/zonaty
- 3.rozwiedziona/rozwiedziony
- 4.wdowa/wdowiec

m4. Wykształcenie:

1. podstawowe
2. zawodowe
3. średnie
4. policealne
5. wyższe

m5. Wiek:

- 1.18-30
- 2.31-40
- 3.41-50
4. powyżej 50 lat

Serdecznie dziękujemy za udział w ankiecie.

Strategię opracował zespół w składzie:

1. mgr Marzena Tasior - Grodecka
2. mgr Anna Głuszczyk

UZASADNIENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

W zakresie polityki społecznej, na poziomie gminnego zarządzania strategicznego, najważniejszą rolę wśród planu działania pełni Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów Małopolski na lata 2021 – 2026 odnosi się do problematyki przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz kładzie nacisk na umożliwienie wszystkim mieszkańcom Gminy aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Realizacja Strategii obejmuje wieloletni horyzont czasowy tj. lata 2021 – 2026.

Strategia została przygotowana na lata 2021-2027. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy tj. usytuowanie, położenie geograficzne, demografia, rynek pracy, infrastruktura mieszkaniowa, ciepłownictwo, telekomunikacja, gazownictwo, gospodarka ściekowa, wodna, układ drogowy i komunikacja.

W trzeciej części strategii, przeprowadzono diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy Głogów Małopolski.

Czwarta część – programowa obejmuje wytyczone metody i techniki badań oraz analizę wyników badań własnych.

Część piąta to kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Głogów Małopolski w szczególności misja i wizja działań strategicznych, cele szczegółowe i cele główne, realizatorzy i partnerzy działań, środki finansowe oraz monitoring i ewaluacja.